HET KONINKLIJK HUIS

JAAROVERZICHT 2011

HET KONINKLIJK HUIS

JAAROVERZICHT 2011

INHOUD JAAROVERZICHT KONINKLIJK HUIS 2011

TEN GELEIDE 7

SELECTIE WERKZAAMHEDEN KONINKLIJK HUIS 2011 11

KROONDOMEIN HET LOO 133

OVERZICHT WERKZAAMHEDEN KONINKLIJK HUIS 2011 141

TEN GELEIDE

U hebt in handen het tweede Jaaroverzicht Koninklijk Huis waarin wordt teruggeblikt op 2011. In deze publicatie staat een selectie van de werkzaamheden die Hare Majesteit de Koningin, Zijne Koninklijke Hoogheid de Prins van Oranje, Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Máxima der Nederlanden hebben verricht. Het accent ligt bij hen, omdat zij het meest direct en dagelijks bij de Koninklijke functie betrokken zijn en een grondwettelijke uitkering van het Rijk ontvangen. Dit doet echter niets af aan het belang van de activiteiten van de andere leden van het Koninklijk Huis die zij ten dienste van het Koningschap verrichten. Enkele van deze activiteiten worden in dit Jaaroverzicht dan ook uitgelicht. Samen schetsen de teksten en foto's een beeld van de rol en de taken van ons Staatshoofd in de dagelijkse praktijk. Als het goed is ontdekt u al bladerend en lezend daarin de rode draad van 'samenbinden, vertegenwoordigen en aanmoedigen'.

In dit Jaaroverzicht wordt een selectie van honderd activiteiten uitgelicht en toegelicht. Dat komt neer op ongeveer één derde van het totale aantal, waarvan u achterin een overzicht vindt. Het Jaaroverzicht biedt een gelegenheid aandacht te besteden aan werkzaamheden die wat meer achter de schermen plaatsvinden, zoals beëdigingen en audiënties. Ten slotte wordt in de thematische bijlage van deze editie in het bijzonder aandacht besteed aan Kroondomein Het Loo, het landgoed op de Veluwe.
De inhoud van dit overzicht wordt ook beschikbaar gesteld via de onlangs vernieuwde website www.koninklijkhuis.nl. Deze site is ook een goede bron voor actuele informatie over het Koninklijk Huis. U vindt daar onder andere persberichten, foto's en toespraken.

Marco Hennis
Grootmeester van het Huis van Hare Majesteit de Koningin

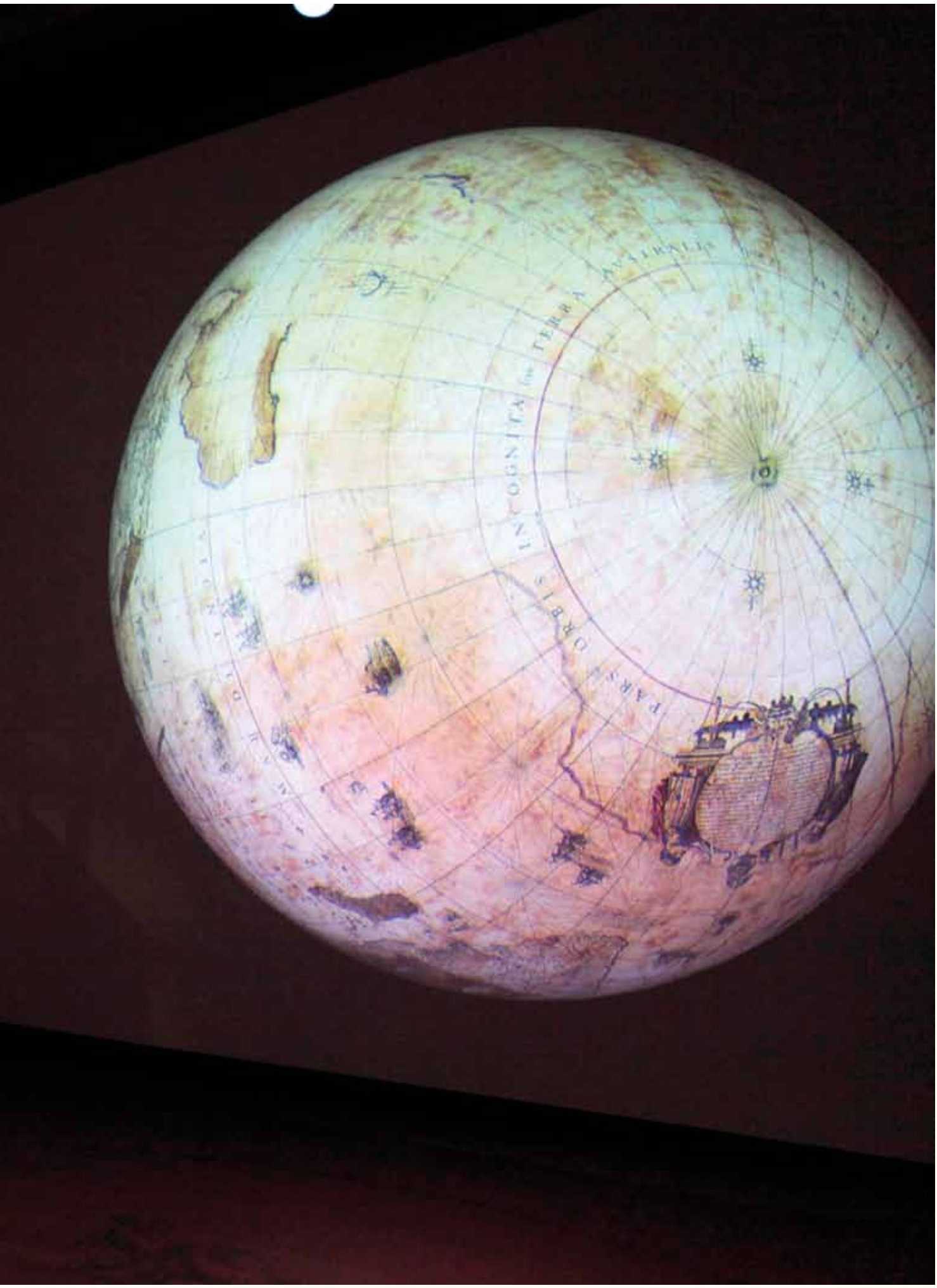
TERRA ANTARCTICA
PARS ORBIS

SELECTIE WERKZAAMHEDEN KONINKLIJK HUIS 2011

13 JANUARI

OOG IN OOG MET DE OUDHEID

Op 13 januari opende de Prins van Oranje de vernieuwde afdeling 'Archeologie van Nederland' in het Rijksmuseum van Oudheden in Leiden. Ruim 2.000 voorwerpen vertellen het verhaal van 300.000 jaar vaderlandse geschiedenis. De Prins zag onder meer het gekromde zwaard en de urn uit het 'Vorstengraf van Oss' (700-550 voor Chr.) en de zilveren Vikingschat uit Wieringen (circa 850 na Chr.). Maar hij kwam ook oog in oog te staan met Krijn, de eerste Nederlandse Neanderthaler. De Oranjes hebben altijd laten zien de Nederlandse archeologie een warm hart toe te dragen. Koning Willem I stond in 1818 aan de wieg van het Rijksmuseum van Oudheden. Koningin Wilhelmina en Prins Hendrik gaven het museum opdracht archeologisch onderzoek te doen op het Kroondomein op de Veluwe. In 1968 opende Koningin Juliana er een nieuwe museumafdeling. Datzelfde deed Koningin Beatrix in 1993.

18 JANUARI

SPOTS ON JOBS

Prinses Máxima bezocht op 18 januari de beroepen- en opleidingenbeurs 'Spots on Jobs' in de Fokker Terminal in Den Haag. Op de beurs konden leerlingen uit het voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs kennismaken met allerlei beroepen en zich laten informeren over welke opleiding ze daarvoor nodig hebben. Doel van deze beurs is vroegtijdig schooluitval voorkomen en jongeren maximale ontplooiingskansen geven. Het zesdaagse evenement werd georganiseerd door Spirit4You, een samenwerkingsverband tussen het vmbo en het mbo in de regio Haaglanden. Decaan Randy Schwidder van het Van Vredenburgh College over Spots on Jobs: "Kinderen moeten hun talenten ontdekken en daar moeten wij bij helpen." De Prinses sprak op de beursvloer met jongeren over hun toekomstplannen.

20 JANUARI

JAARCONGRES OLYMPISCH VUUR

De Prins van Oranje was op 20 januari de eregast tijdens het tweede jaarcongres 'Olympisch Vuur' in Nationaal Sportcentrum Papendal in Arnhem. Olympisch Vuur is de alliantie achter het Olympisch Plan 2028. Tijdens het congres werden betrokkenen – (oud-)sporters en vertegenwoordigers van sportbonden, sportclubs, gemeenten, rijksoverheid en bedrijven – geïnformeerd over de stand van zaken rondom het Olympisch Plan 2028. Uit handen van NOC*NSF-voorzitter André Bolhuis ontving de Prins het magazine *2028*. In een spontane toespraak brak de Prins een lans voor de Olympische gedachte in Nederland. Hij kijkt uit naar de weg naar 2028 omdat het zal resulteren in meer investeringen in de infrastructuur en een impuls voor de top- en breedtesport. "Heel Nederland moet op Olympisch niveau komen. Het gaat om meer dan alleen de sport. Natuurlijk kunnen we uitkijken naar drie weken topsport. Drie weken zal Nederland het centrum van de wereld zijn. Maar van die drie weken zullen we nog decennia profijt hebben."

21 JANUARI

PRESIDENT EUROPESE CENTRALE BANK

De President van de Europese Centrale Bank, Jean-Claude Trichet, werd op 21 januari door Hare Majesteit de Koningin ontvangen op Paleis Huis ten Bosch. De Europese Centrale Bank is de centrale bank voor de eurozone en heeft als belangrijkste taak het bevorderen van prijsstabiliteit. Deze ontvangst was voor de Koningin een goede gelegenheid om van gedachten te wisselen over financieel-economische ontwikkelingen en de rol van de Europese Centrale Bank daarin.

De heer Trichet was in Nederland op uitnodiging van minister van Financiën Jan Kees de Jager. De minister reikte de bankpresident een hoge Koninklijke onderscheiding uit; Ridder Grootkruis in de Orde van Oranje-Nassau. Trichet ontving deze onderscheiding vanwege zijn essentiële bijdrage aan de prijsstabiliteit in de eurozone en zijn optreden gedurende de financiële crisis sinds 2007. Vanaf 2003 stond Trichet aan het roer van de Europese Centrale Bank. Zijn termijn liep in oktober 2011 af.

21 JANUARI

KLEINDIEREN ALS KAMPIOENEN

Op 21 januari opende Hare Majesteit de Koningin in Nieuwegein de 'Nationale Kleindierenshow Nederland'. Deze 'Champion Show' werd gehouden ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan van de Koninklijke Nederlandse Vereniging Avicultura. De tentoonstelling werd mede georganiseerd door de Koninklijke Vereniging Ornithophilia en de vereniging Pelsdierliefhebbers. Tijdens de beursdagen waren meer dan 8.000 konijnen, cavia's, sierduiven en hoenders te bewonderen. De Koningin werd rondgeleid door de voorzitter van Avicultura, Jan de Jong. Hij deed dat voor de derde keer. Ook in 1972 en 1986 bezocht de Koningin de kleindierenshow. Vooral hun ontmoeting in 1986 staat hem nog helder voor de geest: "De Koningin weet je heel snel op je gemak te stellen. Bij mij begon ze te vertellen over haar eigen kip, Truus. Dat ze eigenlijk niet wist wat voor ras zij was. Ik hoefde maar een paar vragen te stellen en toen wist ik het al. Truus was een Barneveldse kip."

25 JANUARI

CONTACTEN MET KABINETSLEDEN

Hare Majesteit de Koningin ontvangt doorgaans iedere maandagmiddag de minister-president op Paleis Huis ten Bosch. Onderwerp van gesprek is dan het actuele regeringsbeleid. Na het aantreden van het kabinet-Rutte op 14 oktober 2010, ontving de Koningin iedere minister afzonderlijk op het Paleis voor een kennismakingsgesprek en om een goed beeld te krijgen van de plannen van het nieuwe kabinet. Tussen 25 januari en 6 april 2011 kwamen alle staatssecretarissen langs op Paleis Huis ten Bosch voor een gesprek over hun beleidsterrein. Het betrof (in alfabetische volgorde): Joop Atsma van Infrastructuur en Milieu, Henk Bleker van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Ben Knapen van Buitenlandse Zaken, Paul de Krom van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Fred Teeven van Veiligheid en Justitie, Marlies Veldhuijzen van Zanten-Hyllner van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, Frans Weekers van Financiën en Halbe Zijlstra van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Tijdens deze (kennismakings)gesprekken liet de Koningin zich informeren over de actuele stand van zaken van alle verschillende beleidsterreinen en de concrete plannen van de bewindspersonen. Ook bij veel andere gelegenheden ontmoet de Koningin ministers en staatssecretarissen, bijvoorbeeld wanneer ze haar vergezellen bij staats- of werkbezoeken. Zij zijn vaak ook aanwezig bij officiële ontvangsten door de Koningin van binnenlandse of buitenlandse hoogwaardigheidsbekleders.

27 JANUARI

PRINS HEERLIJK

In Tilburg opende de Prins van Oranje op 27 januari de winkel Prins Heerlijk Kaas & Delicatessen. De winkel is één van de drie locaties van Prins Heerlijk, een opleidingsbedrijf met leer- en werkplekken voor jongeren met leerproblemen en een lichte verstandelijke beperking. Dankzij de extra begeleiding op maat kunnen de jongeren uiteindelijk een erkend mbo-diploma behalen. De Prins sprak in de brasserie van Prins Heerlijk met enkele jongeren over hun werk en hun opleiding en feliciteerde degenen die op deze dag hun diploma hadden gehaald. Directeur Ella Buijze vertelde de Prins over de achtergronden van Prins Heerlijk: “We zijn een echt professioneel bedrijf. We willen onze vleugels verder over Brabant uitslaan. Daarbij maken we dezelfde afwegingen als iedere andere ondernemer.” Ongeveer vijftig jongeren startten een ontwikkelingstraject bij Prins Heerlijk. Acht van hen hebben al hun mbo-diploma tot horecamedewerker gehaald. Na het bezoek aan de brasserie wandelde de Prins naar de winkel Prins Heerlijk Kaas & Delicatessen om deze te openen.

Prins Heerlijk is deelnemer aan het Oranje Fonds Groeiprogramma. De Prins van Oranje en Prinses Máxima zijn beschermpaar van het Oranje Fonds.

1 FEBRUARI

DANSHUIS IN DEN HAAG

Prinses Máxima bezocht op 1 februari het vernieuwde Korzo Theater in Den Haag. Ze sprak er met de architecten, directieleden, choreografen en enkele dansers. Ook zag ze de dans 'Blue Journey' van choreograaf David Middendorp en een danspresentatie van choreograaf Jiří Kylián. Het Korzo Theater is een podium en productiehuis voor dans, theater en muziek dat vaak samenwerkt met het voortgezet onderwijs om ook jongeren te bereiken. Per voorstelling biedt Korzo een educatief programma op maat aan en het theater heeft samen met de Johan de Witt Scholengroep de lesmodule 'Culturele instelling als klaslokaal' opgezet. In vier lessen krijgen leerlingen workshops van verschillende dansstijlen en maken ze een eigen korte choreografie.

Na de verbouwing is het theater bijna 1.000 vierkante meter groter geworden. Het nieuwe gebouw herbergt nu vier dansstudio's, een grote en een kleine zaal en een presentatiezaal waar kleine concerten of debatten gehouden kunnen worden. Volgens artistiek leider Leo Spreksel is dit theater bijzonder omdat het gebouwd is op basis van de wensen van de gebruiker. "In andere danshuizen zie je mooie studio's, maar is er een strikte scheiding tussen openbare ruimtes en backstage. Wij willen die afstand overbruggen. In het nieuwe Korzo is de bezoeker van 's morgens tien tot 's avonds elf welkom, in het hele gebouw, zonder kaartje."

8 FEBRUARI

GOUDEN @PENSTAARTEN

In het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid in Hilversum woonde de Prins van Oranje op 8 februari de uitreiking van de Gouden @penstaarten 2011 bij. Deze prijs voor de beste Nederlandse websites voor kinderen is een initiatief van Digivaardig & Digibewust en de Stichting Mijn Kind Online. Met deze verkiezing proberen zij online vakmanschap te stimuleren en de discussie over de kwaliteit van het internet voor kinderen te bevorderen. De prijs van de beste kinderwebsite gemaakt door volwassenen ging naar www.klokhuis.nl. De beste website ontworpen voor en door kinderen (tot 18 jaar) was www.habbolive.nl. De jury roemde de “volwassen uitstraling” van deze website die de 15-jarige Kimberly samen maakte met Wim (13) en Mark (15). De site werd eerder tijdelijk uit de competitie gehaald omdat de jury zich niet kon voorstellen dat deze door kinderen was gemaakt. Kimberly daarover: “Dat ze twijfelden of wij het wel gemaakt hadden was het grootste compliment.”

Voorafgaand aan de prijsuitreiking sprak de Prins met verschillende kinderen en jongeren over hun activiteiten op internet. De app die de 11-jarige Puck Meerburg had ontworpen installeerde de Prins direct op zijn iPhone.

10 FEBRUARI

BIZWORLD OP DE BASISSCHOOL

In het kader van het project 'BizWorld' bezocht Prinses Máxima op 10 februari basisschool De Christoffel in Den Haag. BizWorld is een onderwijsproject dat leerlingen in groep 8 van de basisschool spelenderwijs leert een eigen bedrijf op te zetten en om te gaan met geld. Volwassen ondernemers helpen de kinderen bij de start van hun bedrijfjes. De Prinses sprak met de algemeen directeuren, ontwerpers, marketing managers en financieel directeuren van 11 en 12 jaar over hun ervaringen. Aan het project BizWorld doen in heel Nederland tweehonderd scholen mee. Volgens onderwijzer Rinus van Amstel van De Christoffel is het een bizar goed idee. "Alles zit er in: rekenen, taal, sociale vaardigheden. Zelfs in het weekend volgen de kinderen de AEX." Ondernemer Dion Kok uit Sliedrecht beaamde dit: "Niemand vindt rekenen leuk, maar als je voor zo'n cijfer een euroteken zet, wordt het interessant."

De Prinses was op De Christoffel in haar hoedanigheid van lid van het Nederlands Comité voor Ondernemerschap en Financiering en van erevoorzitter van het platform Wijzer in geldzaken. Dit platform vraagt aandacht voor het belang van financiële educatie en het verstandig omgaan met geld, met name door kinderen en jongeren.

11 FEBRUARI

VOOR EN ACHTER DE SCHERMEN

Op 11 februari opende Hare Majesteit de Koningin centrum 'De Nieuwe Liefde' in Amsterdam. 'De Nieuwe Liefde' is een plek voor studie, debatten, lezingen en presentaties. Ook zijn er film-, poëzie- en theatervoorstellingen. De Koningin woonde een poëzieconcert bij en las zelf ook twee dichtregels van Henriëtte Roland Holst voor:
De zachte krachten zullen zeker winnen –
Naar volmaakte Liefde stijgt alles mee.

Op hetzelfde moment als de Koningin waren ook de Prins van Oranje en Prinses Máxima in de hoofdstad. Terwijl de Koningin voor de schermen haar werk verrichtte, werd het Kroonprinselijk paar achter de schermen geïnformeerd over de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de politie bij grote evenementen. In de meldkamer volgden zij hoe de politieregio Amsterdam-Amstelland een werkbezoek van de Koningin in goede banen leidt. Via live beelden van de wegen in en rondom Amsterdam zagen ze de auto van de Koningin naderen. Ook luisterden ze naar het mobilofooncontact tussen de motorbegeleiders en de meldkamer en werden ze geïnformeerd over enkele verkeerstechnische maatregelen die in verband met de veiligheid genomen moeten worden. De politieleiding beklemtoonde dat dit niet alleen in verband met de veiligheid van de Koninklijke gasten is, maar ook voor de veiligheid van het publiek. De Prins gaf aan dat hij en zijn familieleden zeer hechten aan een goede balans tussen feestelijkheid, waardigheid en veiligheid. "Voor iedereen."

2 MAART

LESSEN OVER INTERNETGEVAREN

De Prins van Oranje bracht op 2 maart een bezoek aan het Hendrik Pierson College in Zetten. Hij deed dit in zijn hoedanigheid van lid van de Raad van Advies van ECP-EPN, het platform voor de informatiesamenleving. Op het Hendrik Pierson College krijgen sinds 2007 alle leerlingen uit de eerste klassen van het vmbo, de havo en het vwo les over het veilig gebruik van internet. Dit gebeurt in het kader van het project 'Internetgevaren'. De Prins bezocht vier verschillende lessen en sprak met leerlingen over onder meer MSN-gebruik, het omgaan met de webcam en het achterlaten van privacygevoelige informatie op internet. De Prins vertelde ook over zijn eigen internetgedrag. Hij loofde het initiatief van de school en zei te hopen dat vele andere scholen het voorbeeld van het Hendrik Pierson College zullen volgen. Uit de gesprekken bleek dat de meeste scholieren wel een MSN-account hebben of actief zijn op Hyves of Facebook. Nathan Ramos van 13 is echter niet zo met internet en social media bezig. "Ik wil profvoetballer worden, dus ik ga liever naar buiten om te oefenen."

9 EN 10 MAART

STAATSBEZOEK AAN QATAR

Op 9 en 10 maart waren Hare Majesteit de Koningin, de Prins van Oranje en Prinses Máxima in Qatar voor een staatsbezoek. Het was voor het eerst dat een Nederlands staatshoofd deze Golfstaat bezocht. Het Koninklijke gezelschap werd in Doha begroet door de Emir van Qatar, Sheikh Hamad bin Khalifa Al-Thani. Na een officiële lunch, woonden zij een rondetafelconferentie bij met vertegenwoordigers van het bedrijfsleven uit Qatar en Nederland en bezochten ze de tentoonstelling 'Golden Age of Dutch Painting' in het Museum of Islamic Art. Voor deze tentoonstelling waren topwerken van onder meer Rembrandt, Jan Steen en Frans Hals door het Rijksmuseum uitgeleend. Na het museumbezoek bezochten de Oranjes de Souq Waqif, de bazaar van de hoofdstad.

Ook de tweede dag van het staatsbezoek stond in het teken van handel en cultuur. In Ras Laffan waren Koningin, Prins en Prinses aanwezig bij de ondertekening van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen het Havenbedrijf Rotterdam en Ras Laffan Industrial City, 's werelds grootste producent en exporteur van vloeibaar gas. Ook bezochten Koningin, Prins en Prinses een project van Shell en hadden ze een ontmoeting met de Nederlandse gemeenschap in Qatar. Als dank bood de Koningin haar gastheer op de slotavond een concert aan van het Amsterdam Baroque Orchestra.

16 MAART

DUURZAMER DANKZIJ CO_2-PRESTATIELADDER

De Prins van Oranje was op 16 maart in Amsterdam bij de lancering van de CO_2-prestatieladder. Dit instrument stimuleert bedrijven die deelnemen aan aanbestedingen tot CO_2-bewust handelen in de eigen bedrijfsvoering en bij de uitvoering van projecten. Een hogere score op de ladder wordt beloond met een concreet voordeel in het aanbestedingsproces in de vorm van een - fictieve - korting op de inschrijfprijs. De CO_2-prestatieladder is ontwikkeld door ProRail, maar tijdens deze bijeenkomst werd het beheer overgedragen aan de Stichting Klimaatvriendelijk Aanbesteden en Ondernemen. In zijn toespraak zei de Prins over de CO_2-prestatieladder: “Duurzaamheid staat inmiddels stevig op de maatschappelijke agenda. Dat is grote winst en geeft in zekere zin al een goed gevoel. Maar daar mag het natuurlijk niet bij blijven. Want als we echte winst willen boeken en vooruitgang willen maken is een gevoel niet voldoende en zullen we concreet moeten durven worden: praktisch, meetbaar en toepasbaar in de dagelijkse praktijk. Dat is precies wat de CO_2-prestatieladder beoogt: door juist de innovatiekracht van het bedrijfsleven in te zetten om de CO_2-prestatie te verbeteren.”

17 MAART

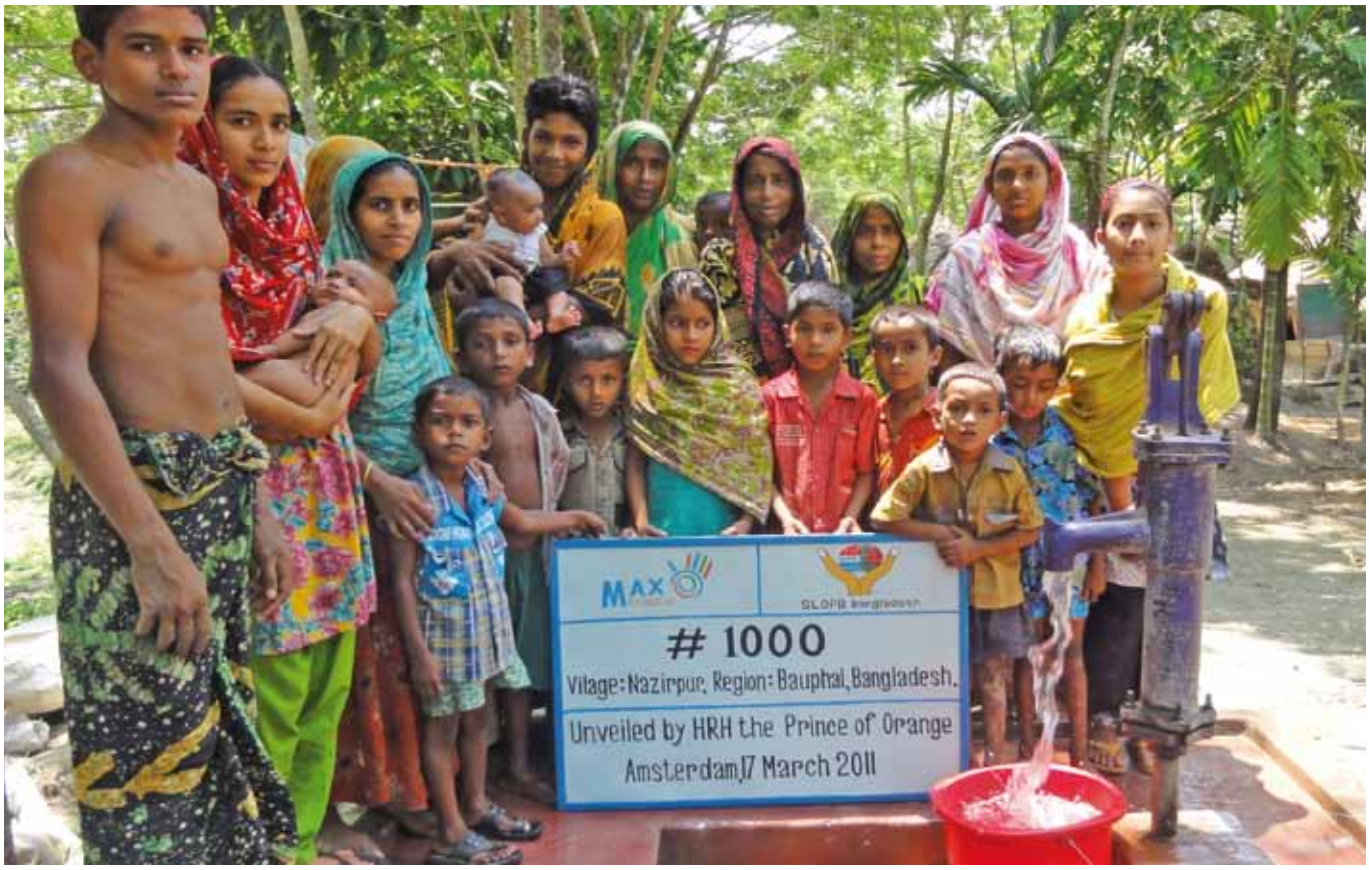

1.000 MAAL MAX FOUNDATION

In Amsterdam hield de Prins van Oranje op 17 maart een toespraak bij de viering van het 1.000e water- en sanitatieproject van de Max Foundation. In 2005 startten Steven en Joke Le Poole deze stichting naar aanleiding van het overlijden van hun acht maanden oude zoontje Max in 2004. Ze wilden deze tragische gebeurtenis omzetten in iets positiefs. De Max Foundation bestrijdt, samen met lokale organisaties, kindersterfte met kleinschalige drinkwater- en sanitatieprojecten in Bangladesh. De bijeenkomst stond in het teken van het 1.000e dorp waar niet alleen een waterput kwam, maar ook latrines op veilige afstand van de put en goede voorlichting over sanitatie. De Prins roemde in een toespraak het werk van de stichting: “U heeft zich steeds afgevraagd: hoe kunnen wij zoveel mogelijk kinderen zo goed mogelijk helpen. Met dat uitgangspunt kom je al snel uit bij schoon water en sanitatie. Het eenvoudigste medicijn waarover de mens beschikt en waardoor ook bij ons in de 19e eeuw een spectaculaire daling van sterftecijfers gerealiseerd kon worden. Ook kom je al snel uit bij Bangladesh. Eén van de dichtstbevolkte landen ter wereld. Een land met héél veel kinderen en jonge mensen. Eén op de tien kinderen die in Bangladesh worden geboren, overlijdt voor zijn of haar vijfde levensjaar. Belangrijkste oorzaken zijn diarree en infecties. En die worden verspreid door vies water en het gebrek aan sanitatie.”

18 EN 19 MAART

KONINKLIJKE VRIJWILLIGERS

Op 18 en 19 maart namen Hare Majesteit de Koningin en andere leden van de Koninklijke Familie deel aan de landelijke vrijwilligersdagen NL Doet. Dit jaar waren 250.000 vrijwilligers actief bij 6.100 klussen in Nederland en 46 op Bonaire (daar heet dit evenement Bon Doet). De Koningin ging, samen met Prinses Annette en de Prinsen Bernhard en Pieter-Christiaan, aan de slag bij Stichting Grote Broer in Nijmegen. Deze organisatie maakt theater, circus en musicals voor en met kinderen van 4 tot 21 jaar. De Koningin en Prinses Annette hanteerden daar de schilderskwast, terwijl de Prinsen in de weer waren met de behangkwast. De Prins van Oranje en Prinses Máxima waren voor NL Doet in het verzorgingshuis De Opmaat in Monster. Zij serveerden de bewoners daar een feestelijke high tea. Thee was er ook in Rotterdam op de ziekenboeg voor dak- en thuislozen van Centrum voor Dienstverlening Havenzicht. Prins Floris en Prinses Aimée maakten daar samen met de aanwezigen de gemeenschappelijke ruimte gezellig en versierden ook taarten. Deze werden bij een kopje thee smakelijk verorberd.

Op 19 maart staken Prins Constantijn en Prinses Laurentien de handen uit de mouwen bij Waterscouting De Golfbrekers in Vlissingen. Zij hielpen daar met het schilderen van het nieuwe clubgebouw. Diezelfde dag gaven Prins Maurits en Prinses Marilène een sportworkshop in het Ronald McDonald Centre in Amsterdam. Na het sporten bakten ze frietjes voor de aanwezige kinderen. Het Ronald McDonald Centre is een volledig aangepaste sportaccommodatie voor kinderen en jongeren met een handicap of chronische ziekte. De Prins en Prinses zijn lid van het Comité van Aanbeveling van het Ronald McDonald Kinderfonds.

NL Doet is een initiatief van het Oranje Fonds. Het fonds wil hiermee vrijwilligerswerk onder de aandacht brengen, verschillende klussen bij maatschappelijke organisaties oppakken en mensen op een laagdrempelige manier kennis laten maken met vrijwillig iets doen voor de samenleving.

19 MAART

IN LEIDEN VOOR LUCAS

Hare Majesteit de Koningin opende op 19 maart de tentoonstelling 'Lucas van Leyden en de Renaissance' in museum De Lakenhal in Leiden. Zij zag daar de meer dan 250 werken van de kunstenaar en zijn tijdgenoten. Lucas van Leyden (circa 1494 – 1533) was schilder, graficus en tekenaar. Hij geldt als de belangrijkste kunstenaar van de Renaissance in de Noordelijke Nederlanden. Volgens de conservator van het museum, Christiaan Vogelaar, is Rembrandt door Lucas van Leyden beïnvloed. Voor de expositie werkte De Lakenhal samen met het Rijksmuseum in Amsterdam. Ook talloze musea uit het buitenland, waaronder het Louvre, het British Museum en de Hermitage, hadden werken uitgeleend.

21 MAART

WOMEN'S WORLD BANKING

Op 21 maart was Prinses Máxima hoofdgast bij de '2011 Global Dinner Celebration' van Women's World Banking (WWB) in New York. Ze werd bij deze gelegenheid geëerd voor haar inspanningen als speciaal pleitbezorger van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties voor toegankelijke financiële diensten bij het wereldwijd aandacht vragen voor *inclusive finance*. WWB is een netwerk van 39 microfinancieringsinstellingen in 27 landen. Deze instellingen verstrekken leningen en spaar- en verzekeringsproducten aan voornamelijk vrouwen. Wereldwijd maken 24 miljoen cliënten gebruik van de diensten van het WWB-netwerk. 82% van deze cliënten is vrouw. In een toespraak accentueerde de Prinses het belang voor vrouwen om op een veilige manier te kunnen sparen. "We hebben allemaal gehoord over het nut van het verstrekken van leningen aan vrouwen. Een veilige plek om te sparen is minstens zo belangrijk, maar zie daar maar eens aan te komen als je een arme vrouw in een ontwikkelingsland bent. In het kader van een onderzoek in het westen van Kenia kregen armen met een inkomen een spaarrekening aangeboden. Al na zes maanden investeerden de vrouwelijke spaarders 45% per dag meer in hun bedrijfje, besteedden ze 10-20% meer aan levensmiddelen en ongeveer 30% meer voor persoonlijke doeleinden. Minstens zo belangrijk is dat ze bij ziekte minder snel inteerden op hun voorraden en bedrijfskapitaal."

Prinses Máxima en financiële diensten

In 2009 is Prinses Máxima benoemd tot 'Secretary-General's Special Advocate for Inclusive Finance for Development'. De Prinses adviseert in deze functie de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties en zet zich wereldwijd in om financiële diensten voor iedereen toegankelijk te maken. Dit is vooral positief voor mensen met een laag inkomen en mkb'ers. In veel landen is het voor hen niet vanzelfsprekend een bank- of spaarrekening te kunnen openen of verzekeringen of leningen af te kunnen sluiten.

Sinds juni 2011 is de Prinses erevoorzitter van het G20 'Global Partnership for Financial Inclusion'. In deze hoedanigheid versterkt de Prinses vooral de synergie tussen de VN en de G20 op het gebied van universele toegang tot financiële diensten en probeert zij het thema *inclusive finance* in binnen- en buitenland verder op te kaart te zetten. In Nederland is de Prinses sinds 1 september 2010 erevoorzitter van het platform 'Wijzer in geldzaken'. Ze vraagt zo aandacht voor het belang van financiële educatie voor jongeren en het verstandig omgaan met geld. De Prinses treedt als speciaal adviseur op richting het platform en spreekt met belanghebbenden over de manier waarop financiële zelfredzaamheid kan worden vergroot. Prinses Máxima is tevens lid van het Nederlands Comité voor Ondernemerschap en Financiering. In deze functie bevordert de Prinses ondernemerschap door te adviseren over coaching en het verstrekken van kleine leningen aan startende en bestaande ondernemers in Nederland.

22 MAART

DE KONINGIN EN IK

Op Paleis Huis ten Bosch ontving Hare Majesteit de Koningin op 22 maart zes Nederlanders in het kader van de documentaire 'De Koningin en ik'. Voor deze documentaire waren zestig mensen geïnterviewd die ooit een ontmoeting hadden met de Koningin. Brieven van deze mensen aan de Koningin zijn in een boek gebundeld. Dit boek werd door zes geïnterviewden overhandigd aan de Koningin: Ines van Triest (mkz-crisis in april 2001, dochter van getroffen veehouder), Marie Schilder-Plat (haar zoon raakte gewond tijdens de cafébrand in Volendam), Willemijn Griep (rende op 3-jarige leeftijd hard weg nadat ze de Koningin bloemen had gegeven op de Floriade in 2002), Jan Went (gaf rijles aan de zonen van de Koningin), José Rooijers (leidde de Koningin rond door het rampgebied na de vuurwerkramp in Enschede) en Laurens Leeuwenberg (maker van een documentaire waarin Prinses Beatrix als interviewster te zien was). Ines van Triest zei na afloop over haar ontmoeting op het Paleis: "De Koningin gaf me zo'n ontspannen gevoel dat ik gewoon durfde te zeggen wat in me opkwam."

28 TOT EN MET 31 MAART

VIETNAM

Van 28 tot en met 31 maart brachten de Prins van Oranje en Prinses Máxima een officieel bezoek aan Vietnam. Het Kroonprinselijk paar werd vergezeld door staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie Henk Bleker en staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu Joop Atsma. Parallel aan het bezoek van de Prins en Prinses bezochten meer dan honderd vertegenwoordigers van ruim tachtig Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen Vietnam in het kader van een grote economische missie. De nadruk lag op de sectoren water, landbouw, transport en logistiek, maritiem en olie en gas. Nooit eerder presenteerde Nederland zich zo uitgebreid in Vietnam, dat gezien wordt als een veelbelovende opkomende markt in een dynamische regio. Tijdens het bezoek van het paar werden tientallen contracten, samenwerkingsovereenkomsten en intentieverklaringen getekend tussen Nederlandse en Vietnamese organisaties.

In een tafelrede op de eerste dag van het programma zei de Prins over de focus van het bezoek: “Onze voorouders hadden het al begrepen: de economische perspectieven voor onze landen worden bepaald door hun strategische ligging aan rivierdelta’s die als toegangspoorten fungeren naar veel grotere continentale achterlanden. Delta’s en toegangspoorten vormen dan ook de belangrijkste thema’s van onze missie naar Vietnam. Deze gedeelde identiteit bepaalt onze gemeenschappelijke geschiedenis - en wellicht ook onze gezamenlijke toekomst.”

Tijdens de eerste dag van het bezoek had het paar verschillende officiële ontmoetingen. De Prins en Prinses maakten kennis met president Triet, premier Dung, vicepremier en minister van Buitenlandse Zaken Khiem, vicepremier Hung en minister van Landbouw Phat. De Prins was op 29 maart in Hanoi aanwezig bij een seminar waarbij het Havenbedrijf van Rotterdam zijn business model presenteerde aan Vietnamese autoriteiten. Ook bezocht hij een bijeenkomst over de concrete uitvoering van het strategische partnerschap tussen Nederland en Vietnam op het gebied van klimaatverandering en watermanagement. Intussen had Prinses Máxima verschillende ontmoetingen over toegang tot financiële diensten. Zij sprak met de Vietnamese minister van Financiën en de gouverneur van de State Bank of Vietnam. Ook hield zij een toespraak op een seminar over *financial inclusion*. Dit deed zij in haar hoedanigheid van speciale pleitbezorger van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties voor toegankelijke financiële diensten. Samen bezochten de Prins en Prinses de Tempel van de Literatuur, één van de belangrijkste historische bezienswaardigheden van Hanoi. Het tempelcomplex is bijna 1.000 jaar oud en was destijds de eerste universiteit van Vietnam. Ze ontmoetten daar Nederlandse schoolkinderen, Nederlanders die wonen in Vietnam en Vietnamezen die gestudeerd hebben in Nederland.

Op 30 maart legde de Prins van Oranje en Prinses Máxima onafhankelijk van elkaar verschillende veldbezoeken af. Het veldbezoek van de Prins stond in het teken van water, infrastructuur en transport. Hij werd begeleid door staatssecretaris Atsma. De nadruk lag op mogelijke kansen voor het Nederlandse bedrijfsleven om kennis en technologie in te brengen bij de toekomstige ontwikkeling van en rond Ho Chi Minh Stad. De Prins bezocht het Maritime Education and Human Resource Center, UT-STC. Dit is een joint venture tussen de Nederlandse STC Group en de Vietnamese University of Transport die tot doel heeft te voorzien in de wereldwijd groeiende vraag naar gekwalificeerde zeevarenden. Tijdens een rondrit over de Saigon New Port Cat Lai Terminal liet hij zich informeren over de plannen en kansen van de haven. De dag werd beëindigd met een boottocht over de Dong Nai rivier.

De Prinses ging samen met staatssecretaris Bleker langs bij succesvolle Nederlandse ondernemingen in de provincie Binh Duong. Bij FrieslandCampina Vietnam kreeg de Prinses een rondleiding op de modelboerderij waar duizenden Vietnamese boeren zijn opgeleid. Het bedrijf vergroot de kennis van de boeren op het gebied van melken, hygiëne, diergezondheid, fokprogramma's en de bouw van stallen. Bij De Heus Group opende ze een nieuwe loods en hoorde ze hoe het deze veevoederproducent is gelukt in korte tijd succesvol in Vietnam te zijn. Prinses Máxima rondde haar veldbezoek af bij Nedspice waar zij uitleg kreeg over het productieproces en de verwerking van zwarte en witte peper.

Op de laatste dag van het bezoek aan Vietnam nam de Prins van Oranje deel aan een computersimulatie van verschillende waterbeheersingscenario's van de Mekong Delta. De Prinses woonde een seminar bij over de productie van varkensvlees in Vietnam en voedselveiligheid. De Prins en Prinses rondden hun bezoek af tijdens een gezamenlijk bezoek aan Unilever Vietnam waar ze praatten over maatschappelijk verantwoord ondernemen in Vietnam.

De goede economische en politieke relaties tussen Nederland en Vietnam werden nog eens bevestigd door het officiële bezoek dat minister-president Dung van Vietnam van 27 september tot en met 2 oktober bracht aan Nederland. Ook tijdens dit bezoek stonden de thema's water en klimaatverandering en de samenwerking tussen het Nederlandse en Vietnamese bedrijfsleven centraal. De Prins van Oranje vergezelde de Vietnamese premier op 30 september tijdens een bezoek aan de Oosterscheldekering. De Nederlandse kust kent dezelfde uitdagingen als de Vietnamese Mekong Delta. Vietnam kan geholpen zijn met de Nederlandse kennis en ervaring van grote waterwerken. Dat vindt ook een Vietnamese ondernemer die in het kielzog van zijn minister-president meereisde naar Zeeland. "Het is ongelooflijk hoe het in jullie land eeuwenlang goed is gegaan. Wij zijn ook heel dichtbevolkt en wonen net als jullie in een delta van rivieren bij de zee. Nu ontwikkelen we ons economisch snel en moeten we ons beschermen. Jullie zijn daarbij een belangrijke partner."

29 MAART

DE BURGEMEESTER VAN CITO

In Arnhem opende Hare Majesteit de Koningin op 29 maart het nieuwe pand van Cito. Het karakteristieke gebouw is een ontwerp van De Architekten Cie. uit Amsterdam en heeft drie gevels met daartussen een overdekte binnentuin. Het nieuwe pand heet 'Le Maire' (de burgemeester) omdat het ligt in de Arnhemse Burgemeesterswijk. De openingshandeling bestond uit het onthullen van een kunstwerk van de Ineke Hans. Het betreft een twaalf meter hoge stalen boom met led-verlichting die staat bij de ingang. De boom symboliseert een organisatie die stevig geworteld is in de samenleving. De takken verbeelden de relaties van Cito, de hoge stam en de lichtjes de groeimogelijkheden van kinderen en volwassenen. Cito staat bekend om het ontwikkelen en afnemen van examens en toetsen voor de onderwijs- en beroepspraktijk. Cito verzorgt trainingen en advieswerk en onderzoekt de kwaliteit van het onderwijs. Cito werkt voor onderwijsinstellingen, overheden en bedrijven in binnen- en buitenland.

Na de onthulling van het kunstwerk danste Introdans een compositie uit het programma 'Sterren en Strepen'. Ook kreeg de Koningin een rondleiding door het pand en sprak zij met verschillende medewerkers.

6 APRIL

EREMEDAILLE VOOR KUNST EN WETENSCHAP

Uit handen van de Koningin ontving prof.dr. Han Lindeboom op 6 april op Paleis Huis ten Bosch de Eremedaille voor Kunst en Wetenschap. Professor Lindeboom is buitengewoon hoogleraar Mariene Ecologie aan Wageningen UR en directielid van IMARES, het onafhankelijke onderzoeksinstituut voor strategisch en toegepast marien ecologisch onderzoek. Hij ontving deze onderscheiding, omdat hij zich op indrukwekkende wijze heeft ingezet voor de bevordering van het onderzoek van de poolgebieden.

Eremedaille voor Kunst en Wetenschap

De Eremedaille voor Kunst en Wetenschap is een onderscheiding in de Huisorde van Oranje. Toekenning van de Huisorde is een persoonlijke aangelegenheid van het Hoofd van het Huis van Oranje. De Eremedaille voor Kunst en Wetenschap wordt toegekend aan mensen met uitzonderlijke verdiensten op het terrein van kunst en wetenschap. De onderscheiding is een medaille van goud met de tekst 'Voor Kunst en Wetenschap'. Sinds 1980 heeft de Koningin de Eremedaille voor Kunst en Wetenschap toegekend aan 24 mensen. In 2011 ontving ook prof. Anne van Grevenstein-Kruse, hoogleraar 'Praktijk van conservering en restauratie' aan de Universiteit van Amsterdam, deze onderscheiding.

12 APRIL

ERFGOED IN VEENHUIZEN

Professor mr. Pieter van Vollenhoven opende op 12 april in de voormalige strafkolonie in Veenhuizen het gerenoveerde Klein Soestdijk en Maallustcomplex. Vanaf 1823 werden in Veenhuizen drie inrichtingen gebouwd. De stichters vonden de dwangkolonie een goede plek voor de heropvoeding van arme en onaangepaste burgers. Eind 19e eeuw kwam Veenhuizen in handen van het Rijk dat er langzamerhand een gevangenisdorp van maakte. Veenhuizen bleef ruim honderd jaar van de buitenwereld afgesloten. Er waren eigen landerijen scholen, fabriekjes, een ziekenhuis, een bakker, een slachterij, kerken voor elk geloof, werkplaatsen en woningen voor het personeel. In de jaren tachtig van de vorige eeuw kwamen de meeste panden leeg te staan. Verpaupering volgde, totdat in 2004 de Rijksgebouwendienst, de gemeente Noordenveld en de provincie Drenthe besloten de vier leegstaande complexen te renoveren. Klein Soestdijk is de voormalige dienstwoning van de directeur van Justitie. Hierin komt nu onder meer een bed & breakfast. Het Maallustcomplex bestond uit een graanmaalderij, melkfabriekje, molen, graansilo en een graandroogschuur. Nu wordt het een bierbrouwerij, winkel, kaasmakerij en outdoorcentrum.

Doel van de renovatie is het behoud van het cultureel erfgoed en het geven van een nieuwe impuls aan de sociaal-economische ontwikkeling van Veenhuizen. Veenhuizen is genomineerd voor een plaats op de Werelderfgoedlijst van UNESCO. Professor mr. Pieter van Vollenhoven is voorzitter van zowel het Nationaal Restauratiefonds als het Nationaal Groenfonds.

12 TOT EN MET 15 APRIL

STAATSBEZOEK AAN DUITSLAND

Van 12 tot en met 15 april bracht Hare Majesteit de Koningin een staatsbezoek aan Duitsland. Het staatsbezoek stond in het teken van 'Het nieuwe Duitsland' en de ontwikkelingen in het land sinds de hereniging. De Koningin werd vergezeld door de Prins van Oranje en Prinses Máxima. Het was het tweede staatsbezoek van de Koningin aan Duitsland. Dit onderstreept de uitstekende relatie tussen onze beide landen in zowel economisch, cultureel als politiek opzicht.

Na de officiële verwelkoming door Bondspresident Wulff volgde een ontvangst in het Bundeskanzleramt door Bondskanselier Merkel en een kranslegging bij het monument voor de slachtoffers van oorlog en geweld. Ook woonden de Oranjes een debat bij tussen Nederlandse en Duitse jongeren over politieke participatie en waren ze bij een rondetafelconferentie met het Nederlandse en Duitse bedrijfsleven. Tijdens het staatsbanket in Schloss Bellevue refereerde de Koningin aan de enorme ontwikkeling die Duitsland de afgelopen jaren heeft doorgemaakt. Zij zei onder meer: "Het herenigd Duitsland neemt nu in Europa een leidende positie in. Onze Europese Unie dankt vrijwel elke stap voorwaarts die zij maakt aan de constructieve rol die de Bondsrepubliek daarbij speelt. Uw land is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid en profileert zich steeds duidelijker als de drijvende kracht bij het behoeden en versterken van de stabiliteit in Europa."

Op de tweede dag van het bezoek kreeg de Koningin op het uitzichtplatform van de 368 meter hoge televisietoren uitleg over de politieke, maatschappelijke en stedenbouwkundige ontwikkeling van Berlijn de afgelopen twee decennia. Het Koninklijk gezelschap lunchten met Duitse jongeren die geboren zijn in 1990, kort na de val van de Muur. In de middag bezochten ze het 'Mitmachzirkus'. In een wijk die bekend staat vanwege de integratieproblemen, komen iedere week 150 basisschoolkinderen samen voor een circusworkshop. Als dank voor haar ontvangst in Duitsland bood de Koningin haar gastheer 's avonds een concert aan van het Koninklijk Concertgebouworkest.

Op 14 april waren Koningin, Prins en Prinses in Dresden. Ze bezochten de beroemde Frauenkirche en maakten een stadswandeling. Ook gingen ze langs bij het bedrijf Solarwatt, een jonge en snelgroeiende producent van zonnepanelen met één van de modernste productiefaciliteiten in de wereld. Op het seminar 'Innovaties in de energiesector' hield de Prins van Oranje een toespraak waarin hij de nadruk legde op het belang van het verhogen van het aandeel van zon, wind en water in onze energievoorziening. Het is zaak, zoals de Prins het omschreef, "de krachten van de natuur in ons voordeel te gebruiken". Het programma in Dresden werd afgesloten met een bezoek aan de dansacademie Palucca Hochschule für Tanz.

De vierde dag van het staatsbezoek waren Koningin, Prins en Prinses in de deelstaat Noordrijn-Westfalen. In Essen bezochten ze het voormalige mijnencomplex 'Zeche Zollverein' en het Ruhrmuseum. Op een bedrijvenseminar hield de Prins van Oranje een toespraak waarin hij onder meer sprak over de economische vervlechting tussen Nederland en Duitsland en vooral Noordrijn-Westfalen. "De structurele betrekkingen en zelfs de integratie van de Duitse en de Nederlandse economie is wereldwijd haast zonder weerga. In 2010 ging 25 procent van de Nederlandse export naar Duitsland, en omgekeerd is Nederland de op twee na grootste afzetmarkt voor Duitse producten. In de afgelopen jaren werden wederzijdse investeringen van meer dan 150 miljard euro gedaan. Vanuit het handelsvolume bezien is Noordrijn-Westfalen voor Nederland belangrijker dan de Verenigde Staten, China, Japan, Rusland, India en Brazilië bij elkaar." Het staatsbezoek werd afgesloten bij de Duits-Nederlandse grens tussen Herzogenrath en Kerkrade. Daar spraken de Oranjes met inwoners, vertegenwoordigers van overheidsinstanties en politieagenten over grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van wonen, werken, cultuur en veiligheid.

20 APRIL

HERDENKING ALPHEN AAN DEN RIJN

Hare Majesteit de Koningin en de Prins van Oranje waren op 20 april in Alphen aan den Rijn bij een bijeenkomst ter herdenking van de slachtoffers van de schietpartij in winkelcentrum De Ridderhof. Daar richtte op 9 april een jongeman met psychische problemen een bloedbad aan. Dit kostte zes mensen het leven; er vielen zeventien gewonden. Ook de dader kwam om, door zelfdoding. In een toespraak zei premier Rutte: “Samen zijn we sterker dan de verwarde geest van één man.” Na afloop van de bijeenkomst spraken Koningin en Prins met de daar aanwezige nabestaanden, gewonden en hulpverleners.

30 APRIL

KONINGINNEDAG

Op 30 april vierde de Koninklijke Familie Koninginnedag mee in de Limburgse plaatsen Thorn en Weert. In Thorn voerde de wandelroute langs waterscouts, zeilers en stiftdames die bezig waren met een oude traditie: het gebruik van valken bij de jacht. Deze roofvogels konden op veel Koninklijke belangstelling rekenen. De Oranjes maakten via het *laesplenkske* kennis met het Thorner dialect en zagen de historie van het stadje uitgebeeld door *living statues*. Ook bewonderden ze de Koninklijke tronen die door basisschoolleerlingen waren gemaakt en het schilderij waar cliënten van zorginstelling Daelzicht hard aan werkten. In Thorn, 'het witte stadje', was veel muziek. De smalle straatjes werden gevuld met de warme klanken van harmonieën, een muzikantenkubus, een dameskoor, koperblazers, slagwerkers en een band van zorginstelling Sint Anna.

In Weert was er veel aandacht voor sportieve activiteiten. Er werd gereden op pony's en paarden. De Prins van Oranje legde in een tweespan van menner Riny Rutjens een parcours af in het Stadspark. Negen schutterijen presenteerden zich en er was veel sport (volleybal, basketbal, turnen, tafeltennis) en spel (toneel, dans). Het bezoek aan Weert werd afgesloten met muziek. Er klonk trompetgeschal, harmonieën speelden en ook de stadsbeiaardier liet zich niet onbetuigd. Op het bordes van het oude Stadhuis bedankte de Koningin de Limburgers voor hun gastvrijheid en gezelligheid.

3 MEI

PRESIDENT VAN IERLAND OP AUDIËNTIE

Op Paleis Noordeinde ontving Hare Majesteit de Koningin op 3 mei de President van Ierland, Mary McAleese, in audiëntie. Tijdens een lunch prees de Koningin in een toespraak de veerkracht van het Ierse volk. Ook zei ze dat de wereld veel aan Ierland te danken heeft. “In vroeger tijden heeft Ierland christelijke waarden bewaard en uitgedragen. In later eeuwen zijn vele Ieren, veelal uit noodzaak, naar andere landen getrokken, waar zij tot op de dag van vandaag hun stempel drukken op de samenleving.” De Ierse President was, samen met haar echtgenoot, voor een driedaags bezoek in Nederland. Ze bezocht onder meer het International Criminal Court, het International Court of Justice, de Europese Ruimtevaartorganisatie ESA en het Mauritshuis. Ook sprak ze met de voorzitters van de Eerste en de Tweede Kamer.

Het is een goed gebruik dat de Koningin als staatshoofd van het Koninkrijk der Nederlanden buitenlandse staatshoofden en leiders ontvangt wanneer zij ons land bezoeken. Naast de Ierse President ontving de Koningin in 2011 onder meer de Sultan van Brunei Darussalam, Sultan Haji Hassanal Bolkiah, de President van Slovenië Danilo Türk (zie foto pagina 47) en de Vietnamese minister-president Nguyen Tan Dung. De Koningin ontving ook de speciaal gezant van President Lee Myung-Bak van Zuid-Korea, mevrouw Park Geun-Hye ter gelegenheid van de 50 jaar bilaterale diplomatieke betrekkingen en de President van de Palestijnse Autoriteit, Mahmoud Abbas.

Staatsbezoeken en officiële bezoeken

Hare Majesteit de Koningin vertegenwoordigt als staatshoofd Nederland in binnen- en buitenland. Ze doet dat onder andere door staatsbezoeken af te leggen en te ontvangen. Bij staatsbezoeken kunnen ook andere leden van het Koninklijk Huis aanwezig zijn. Een uitgaand staatsbezoek is een bezoek van de Koningin aan een ander land. Staatsbezoeken vallen onder de ministeriële verantwoordelijkheid. Daarom vergezelt meestal de minister van Buitenlandse Zaken de Koningin. Het bezoek bestaat uit een aantal vaste onderdelen, zoals de officiële ontvangst, de kranslegging bij een monument voor de gevallenen, een staatsdiner met toespraken, een ontmoeting met de Nederlandse gemeenschap en de contraprestatie. Net als het uitgaande staatsbezoek, bestaat ook het inkomend staatsbezoek uit deze vaste onderdelen. Een inkomend staatsbezoek is een bezoek van een buitenlands staatshoofd aan Nederland.

Een officieel bezoek onderscheidt zich van een staatsbezoek omdat daarbij minder ceremoniële plechtigheden plaatsvinden. Ook regeringsleiders die geen staatshoofd zijn kunnen een officieel bezoek afleggen. De leden van het Koninklijk Huis kunnen eveneens een officieel bezoek aan een ander land brengen. Het is een traditie dat een regerend staatshoofd in principe maar één keer in zijn of haar regeerperiode een staatsbezoek aan een ander land brengt. Leden van het Koninklijk Huis kunnen ook themabezoeken aan het buitenland brengen: deze bezoeken zijn verbonden aan een bepaald onderwerp of een specifieke gelegenheid.

6 TOT EN MET 11 MEI

MISSIE OP IJSKAP

Op uitnodiging van het Wereld Natuur Fonds (WNF) nam de Prins van Oranje van 6 tot en met 11 mei deel aan 'Missie SILA', een expeditie naar de ijskap van Groenland waar de temperatuur regelmatig zakt tot 40 graden onder nul. 'Sila' betekent in het Groenlands 'drijvende kracht achter alles wat leeft'. Het gezelschap bestond naast de Prins uit Robbert Dijkgraaf, President Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, Eric Oostwegel, voorzitter Raad van Bestuur Royal Haskoning en Johan van de Gronden, directeur WNF. De missie werd voorbereid en begeleid door poolreizigers Marc Cornelissen en Philip de Roo. In 2000 ontving Philip de Roo – hij was toen vijftien jaar – uit handen van de Prins een bijzondere prijs: hij mocht namens het WNF een maand naar Antarctica om onderzoek te doen naar klimaat en klimaatverandering. Na deze reis, die ook ook Marc Cornelissen was georganiseerd, zijn beide poolreizigers hun fascinatie voor de poolgebieden blijven delen.

De ontwikkelingen op Groenland zijn relevant voor de hele wereld. De Groenlandse ijskap is de één na grootste mondiale zoetwatervoorraad. Het smelten van de ijskap door klimaatverandering heeft grote invloed op het leven op aarde en het leven van de Groenlanders. Als een zevende deel van deze ijskap zou smelten, dan stijgt wereldwijd de zeespiegel met een meter. Voor de Groenlanders betekent het smelten van het ijs ook dat er meer landbouwgronden beschikbaar komen en dat natuurlijke bodemschatten als olie en gas die tot nu toe niet te exploiteren waren nu wel bereikbaar worden.

Op 7 mei bezochten de expeditieleden het kamp van de onderzoekers van ESA, de Europese ruimtevaartorganisatie. Deze wetenschappers meten met behulp van de satelliet Cryosat 2 nauwkeurig de omvang en de dikte van het ijs op zowel de Noord- als de Zuidpool. Op haar dikste punt is de Groenlandse ijskap meer dan 3.000 meter dik. De volgende dag stond in het teken van de inhoudelijke verdieping. Verschillende wetenschappers verbonden aan de Universiteit van Utrecht gaven lezingen over zaken die relevant zijn voor Groenland. Roderik van de Wal doceerde over glaciologie. Appy Sluis en Erik Jaap Molenaar vertelden de Prins en zijn reisgenoten over respectievelijk paleoklimatologie en het zeerecht in het Arctische gebied.

Vlak onder de Russel-gletsjer namen de Prins en de overige expeditieleden op 9 mei deel aan de rondetafelconferentie 'Meeting of the Minds' met vertegenwoordigers van de Groenlandse regering en de inheemse volkeren. Onder de aanwezigen waren onder meer de premier Kuupik Kleist van Groenland en Aqqaluk Lynge, de voorzitter van Inuit Circumpolar Conference. Voornaamste onderwerp van gesprek was de duurzame toekomst van Groenland en de wijze waarop Nederlandse kennisinstellingen, bedrijven en maatschappelijke organisaties een rol kunnen spelen bij een verantwoorde ontwikkeling van het poolgebied.

Tijdens de rondetafelconferentie was ook de officieuze lancering van Roots2Share. Het Museon en het Museum Volkenkunde beschikken over een grote collectie foto's van enkele gemeenschappen in Oost-Groenland. Deze zijn digitaal ter beschikking gesteld aan twee Groenlandse musea. Tijdens een presentatie in de tent van Russel Camp werd een klein deel van de collectie getoond.

De presentatie in Groenland kreeg een vervolg op 13 oktober in Den Haag. Tijdens het jongerenevenement 'Roots2Share' in het Museon opende de Prins officieel de permanente tentoonstelling die met historisch en nieuw beeldmateriaal de ontwikkeling van Groenland laat zien. Op deze dag waren meer dan tachtig vwo-scholieren bij elkaar om samen met wetenschappers te werken aan duurzame toekomstscenario's voor Groenland. Ook de Groenlandse minister van Buitenlandse Zaken, de heer Olsen, was daarbij aanwezig.

De laatste dag van de Missie SILA spendeerden de poolreizigers op de Groenlandse gletsjers. Het gezelschap bracht de nacht in tentjes op de ijsvlakte door. In zijn blog die de Prins van 9 mei schreef maakte hij duidelijk dat hij erg naar dit onderdeel uitkeek. "Morgen nog een prachtige dag en nacht op de ijskap en dan woensdagavond in *white tie* naar het jaarlijkse diner van het Corps Diplomatique in het Paleis op de Dam. Een grotere tegenstelling kan ik mij nauwelijks voorstellen."

11 MEI

CORPS DIPLOMATIQUE

Hare Majesteit de Koningin ontving op 11 mei het Corps Diplomatique voor het jaarlijkse galadiner. Het diner werd gehouden in het Koninklijk Paleis Amsterdam. De Prins van Oranje en Prinses Margriet vergezelden de Koningin. Het galadiner vindt plaats om de internationale relaties te onderhouden en te versterken.

Koningin en Corps Diplomatique

Het Corps Diplomatique bestaat voor de Koningin uit bekende gezichten. Een buitenlandse ambassadeur is pas officieel in functie nadat hij of zij door de Koningin op Paleis Noordeinde is ontvangen voor het aanbieden van de geloofsbrieven. In 2011 boden 36 buitenlandse ambassadeurs hun geloofsbrieven aan. Op de foto de ambassadeur van Spanje bij zijn aankomst bij het Paleis op 16 maart. Na de overhandiging van de geloofsbrieven heeft de Koningin een onderhoud met de nieuwe ambassadeur. Ook de ambassadeurs die ons land definitief verlaten, kunnen door de Koningin nog eenmaal ontvangen worden. In 2011 nam zij tijdens een audiëntie of een lunch afscheid van 16 buitenlandse ambassadeurs, waaronder de Apostolische Nuntius, de diplomatiek vertegenwoordiger van de Heilige Stoel.

13 MEI

BREDE SCHOOL IN OUDE PEKELA

In Oude Pekela opende Hare Majesteit de Koningin op 13 mei de nieuwe brede school. De openingshandeling bestond uit het onthullen van de naam van de school: De Groenling. De brede school bestaat uit drie basisscholen, twee peuterspeelzalen, een GGD en een gymzaal. Het gebouw voldoet aan de meest recente CO_2-reductienormen. Het duurzame gehalte is goed zichtbaar in het vegetatiedak. Door de bundeling van krachten in de brede school kan het voorzieningenniveau voor de inwoners van het Groningse dorp op peil worden gehouden. De school heeft ook een sociale functie. Sportclubs kunnen gebruik maken van de gymzaal en buurtverenigingen kunnen in het gebouw vergaderen. De Koningin nam ruim de tijd voor een rondleiding. Eén van de kleuters werd na afloop gevraagd hoe het ging toen de Koningin ineens naast haar stond in de klas. Haar reactie: “Toen zag ze dat ik kleurde en toen vond ze dat mooi.”

16 MEI

IN HET HUIS VAN EUROPA

Hare Majesteit de Koningin was op 16 mei aanwezig bij de officiële opening van het 'Huis van Europa' in Den Haag. Het Huis van Europa staat aan de Korte Vijverberg. In het gebouw zijn de Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland en het Informatiebureau in Nederland van het Europees Parlement gevestigd. Het Huis van Europa is een openbaar toegankelijk informatiecentrum en een conferentiezaal waar debatten, conferenties, colleges, seminars en culturele evenementen rondom Europa kunnen worden georganiseerd. Beide instanties hopen op deze wijze de betrokkenheid van Nederlanders bij Europa te vergroten.

De openingshandeling werd verricht door José Manuel Barroso, voorzitter van de Europese Commissie, en Stavros Lambrinidis, vicevoorzitter van het Europees Parlement. Minister-president Rutte hield een korte toespraak waarin hij iedereen met een hart voor Europa feliciteerde met het nieuwe Huis van Europa. "Europa is weer thuis aan de Hofvijver. Ik vind dat prachtige symboliek. Europa zit in het hart van de Nederlandse democratie. Letterlijk en figuurlijk. Als ik uit het raam van het Torentje kijk, kijk ik uit over Europa. Hoe mooi kun je het hebben! Europa is thuis in Nederland en Nederland voelt zich thuis in Europa."

17 MEI

APPELTJES VAN ORANJE

Op haar 40e verjaardag reikte Prinses Máxima op Paleis Noordeinde de Appeltjes van Oranje 2011 uit. Bij de feestelijke uitreiking waren ook de Koningin en de Prins van Oranje aanwezig. De Prinses lanceerde bij deze gelegenheid het nieuwe programma van het Oranje Fonds, 'Kinderen maken muziek'. De Prinses in haar toespraak: "Een programma met als doel dat zoveel mogelijk kinderen in Nederland in aanraking kunnen komen met een muziekinstrument en samen muziek kunnen maken. (...) Muziek gaat verder dan alleen lol en plezier. Uit onderzoek blijkt dat muziek maken kinderen ook heel veel andere dingen leert. Het stimuleert de verbeeldingskracht en het vermogen zich in anderen te verplaatsen. Het leert kinderen heel goed te luisteren en te denken in symbolen. Samen met anderen spelen leert hen om rekening te houden met anderen en te weten wanneer je een ander de ruimte moet geven. Samen muziek maken heeft een waarde voor de ontwikkeling van creativiteit en emotionele intelligentie van kinderen, die we niet snel kunnen overschatten."

De Appeltjes van Oranje waren dit jaar voor drie buurtinitiatieven waarbij wijkgenoten via podiumkunsten dichter bij elkaar worden gebracht. De grote Appel ging naar de ShakeIt! Academy uit Nijmegen. De overige Appels waren voor Zoet en Zout van het ZID Theater uit Amsterdam West en het sociaal circus 'Jong geleerd, jong gebleven' uit Groningen.

18 MEI

STAD IN DE DUINEN

Op 18 mei was Hare Majesteit de Koningin in Den Helder voor de opening van de nieuwe woonwijk Duinpark. De afgelopen dertien jaar werkte Woningstichting Den Helder samen met de gemeente aan de ontwikkeling van een wijk die in de plaats moest komen van een verloederde, onveilige buurt met sociale problemen. Het motto van de herstructurering was 'Stad in de duinen, duinen in de stad'. Om de stad in de duinen te creëren werden 400 verouderde flatwoningen gesloopt en verrezen 168 nieuwe woningen, een zorgcomplex en een brede school met kinderdagverblijf, sportaccommodatie en een bibliotheek. En dat allemaal in een parkachtige omgeving.

De Koningin opende de wijk officieel door het onthullen van een tekst van de Helderse kunstenaar R.W. van de Wint op een brug die zijn naam draagt: 'De werkelijkheid leidt telkens weer tot het verlangen'. Gerrit Seegers, directeur van Woningstichting Den Helder, noemde het een grote eer dat de Koningin het Duinpark heeft geopend. "Het bevestigt dat we op de goede weg zijn in Den Helder. De inwoners van Nieuw Den Helder zijn terecht trots op hun wijk."

20 MEI

WILLEM ARNTSZ HUIS

Hare Majesteit de Koningin bezocht op 20 mei het Willem Arntsz Huis in Utrecht. Aanleiding was het 550-jarig bestaan van het Willem Arntsz Huis, dat nu onderdeel is van Altrecht, een instelling voor geestelijke gezondheidszorg voor mensen met psychische problemen. Altrecht stelt zich ten doel mensen met psychiatrische problematiek door gespecialiseerde behandeling en begeleiding zo snel en goed mogelijk in al hun rollen weer deel te laten uitmaken van de samenleving. In de woorden van bestuursvoorzitter van Altrecht Roxanne Vernimmen: “Vijftig jaar geleden was het Willem Arntsz Huis ingericht om de mensen met een psychiatrische ziekte weg te stoppen. En hier staan we in het nieuwe Willem Arntsz Huis waar het de bedoeling is de psychiatrische patiënten gewoon weer deel te laten uitmaken van de samenleving.”

Het Willem Arntsz Huis was het eerste opvanghuis voor psychiatrische patiënten in Utrecht. Dit huis werd in 1461 opgericht door Willem Arntsz. De Koningin sprak met cliënten, behandelaren, opleiders en onderzoekers. Ook de ontwikkeling van de zorg aan psychiatrische cliënten door de eeuwen heen kwam aan de orde. De Koningin bezocht eveneens de jubileumexpositie ‘Kunst bij Willem!’. Met dit bezoek trad de Koningin in de voetsporen van haar moeder. Koningin Juliana was 50 jaar eerder aanwezig bij de viering van het 500-jarig bestaan van het Willem Arntsz Huis.

24 MEI

STREEKBEZOEK FLEVOLAND

Hare Majesteit de Koningin bezocht op 24 mei de provincie Flevoland voor een streekbezoek. Flevoland vierde dit jaar haar 25-jarig jubileum. Het bezoek stond in het teken van natuur, recreatie, creatief ondernemerschap, landbouw, innovatie en duurzaamheid. De dag begon bij het natuurbelevingcentrum De Oostvaarders. Zij liet zich daar informeren over het natuurgebied Oostvaardersplassen. Vanuit het uitkijkpunt van het centrum wierp zij een blik op het nest van de zeearend die daar voor het zesde opeenvolgende jaar broedt. Op de Creatieve Campus in Almere ontmoette zij verschillende jonge ondernemers en bij het Praktijkleercentrum Dronten liet zij zich door studenten informeren over duurzame energie, bodemkwaliteit en precisielandbouw. De in Tanzania geboren Hidaya Abdulla vertelde de Koningin over de *biobased economy*. "In mijn land kan een gezin uit de mest van twee of drie koeien voldoende energie halen. Mijn onderzoek richt zich met name op landbouw als energieleverancier in ontwikkelingslanden. De Koningin was daarin erg geïnteresseerd."

Bij de Christelijke Agrarische Hogeschool nam de Koningin actief deel aan een rondetafelgesprek met vertegenwoordigers uit de Flevolandse agrarische sector en het agrarische onderwijs. Het streekbezoek werd afgesloten in Kraggenburg. Daar maakte zij kennis met het bedrijf Brennels Buiten dat op grote schaal brandnetels teelt om er, als duurzaam alternatief voor katoen, textielvezels van te maken. Ook woonde zij er een optreden bij van Danscentrum Artistique.

31 MEI

HERDENKINGSCONCERT JAPAN

In het Concertgebouw in Amsterdam woonden de Prins van Oranje en Prinses Máxima op 31 mei een herdenkingsconcert bij voor de slachtoffers van de aardbeving en tsunami in Japan. Door het natuurgeweld van 11 maart zijn daar tienduizenden mensen omgekomen of vermist geraakt. Initiatiefnemer van het concert, de Stichting Japan Festival, wilde zo steun betuigen aan de Japanse bevolking en de Japanners die in Nederland wonen. Het Koninklijk Concertgebouworkest bracht de 'Vier Jaargetijden' van Vivaldi ten gehore en de Japanse dichter Ryoichi Wago droeg twee gedichten voor uit eigen werk. Vicepremier Maxime Verhagen en de voorzitter van de Stichting Japan Festival, Ferry van Schoonhoven, hielden een toespraak. Ook de Japanse ambassadeur Takashi Koezuka sprak de aanwezigen toe. Hij zei dat de ambassade en hijzelf overweldigd waren door het medeleven van de Nederlanders. "Scholen en kerken die goederen en geld inzamelden, hebben de harten van de Japanse bevolking geraakt."

31 MEI

103 ISTARBAT

Op 31 mei bezocht Hare Majesteit de Koningin het 103 ISTAR Bataljon in 't Harde. Dit bataljon is één van de grootste bataljons van de Koninklijke Landmacht en bestaat uit ongeveer 800 militairen en burgers. De hoofdtaak van deze defensie-eenheid is het verzamelen en analyseren van inlichtingen. Dit gebeurt met zeer uiteenlopende middelen zoals radar, verrekijker, afluisterapparatuur, gesprekken en onbemande vliegtuigjes. Deze verkregen informatie is essentieel voor de operationele eenheden van defensie. Het bataljon staat daarom ook wel bekend als het inlichtingenbataljon.

103 ISTARBAT is opgericht in 2003 en staat voor *Intelligence, Surveillance, Target, Acquisition and Reconnaissance* (inlichtingenvergaring, bewaking, doelopsporing en verkenning). Eenheden van 103 ISTARBAT zijn ingezet tijdens internationale militaire operaties in Irak en Afghanistan. De Koningin kreeg een demonstratie van de middelen en technieken die het bataljon gebruikt. Ook sprak zij uitgebreid met militairen over hun ervaringen tijdens buitenlandse missies en over de aangekondigde bezuinigingen bij Defensie.

1 JUNI

EERSTE GELDDIPLOMA'S

De 24 leerlingen van groep 8 van basisschool De Kralingsche School in Rotterdam werden op 1 juni door Prinses Máxima gefeliciteerd met hun Nibud Gelddiploma. Zij waren de eerste Nederlandse kinderen die dit Gelddiploma haalden. Omdat steeds meer jongeren geldproblemen krijgen, introduceerde het Nibud begin 2011 het Geldexamen. Dit is een lesprogramma waarmee kinderen uit groep 7 en 8 leren omgaan met geld. Ze leren de verschillen tussen lenen en sparen en verder kunnen ze hun uitgaven plannen, met een kritische blik naar reclames kijken, kortingen berekenen en veilig betalen via pin en internet. Omdat het Geldexamen onderdeel is van het bestaande rekenonderwijs, hoeven scholen geen extra tijd vrij te maken voor dit onderwerp.

Prinses Máxima was bij De Kralingsche School in het kader van haar erevoorzitterschap van het platform Wijzer in geldzaken. Nadat ze hun diploma in ontvangst hadden genomen, kregen alle kinderen een hand van de Prinses.

15 JUNI

TEKENEN WETTEN

Op 15 juni ondertekende Hare Majesteit de Koningin onder andere het Koninklijk Besluit tot vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de wet 'Uitvoering overeenkomst afgifte attestatie de vita'. Deze wet introduceert een nieuwe akte voor de burgerlijke stand. De attestatie de vita (bewijs van in leven zijn) wordt opgesteld conform een vaststaand internationaal model. Voordeel hiervan is dat er geen vertaling van een beëdigd vertaler nodig is en een burger in het buitenland kan aantonen dat hij in leven is. Dit bewijs is onder meer verplicht bij het aanvragen van een (pensioen)uitkering.

De Koningin krijgt een wetsvoorstel ter tekening voorgelegd na advisering door de Raad van State en behandeling en stemming in de Tweede Kamer en Eerste Kamer. Na ondertekening door de Koningin wordt het wetsvoorstel door de betrokken minister of staatssecretaris gecontrasigneerd. Hierin komt de ministeriële verantwoordelijkheid tot uitdrukking. Na bekendmaking in het Staatsblad wordt de wet in het archief van het Kabinet der Koningin opgeborgen. De Koningin ondertekende in 2011 ongeveer 500 wetten en algemene maatregelen van bestuur en bijna 3000 Koninklijke besluiten. Overeenkomstig artikel 47 van de Grondwet kan alleen de Koningin deze stukken tekenen. Ook als de Koningin in het buitenland is, krijgt zij stukken ter tekening voorgelegd.

18 JUNI

AFSCHEID VAN DE BISSCHOP

Op 18 juni woonden de Prins van Oranje en Prinses Máxima de mis bij ter gelegenheid van het afscheid van de bisschop van Rotterdam, monseigneur Ad van Luyn. De pontificale eucharistieviering vond plaats in de kathedrale kerk HH. Laurentius en Elisabeth in Rotterdam. Monseigneur Van Luyn stond sinds 1993 aan het hoofd van het bisdom Rotterdam. In zijn preek ging de bisschop in op de betekenis van zijn Latijnse wapenspreuk *Collabora Evangelio*: "Draag je deel in de inspanning en het lijden voor het Evangelie." Deze spreuk zag Van Luyn niet alleen als een opdracht voor zichzelf, maar ook als een uitnodiging aan alle gelovigen van de kerk. Ook zei hij: "De kerk mag zich niet in zichzelf opsluiten. De kerk mag de dialoog niet uit de weg gaan."

Tijdens de viering waren er toespraken van Commissaris van de Koningin van Zuid-Holland Jan Franssen en Ivo Opstelten, oud-burgemeester van Rotterdam en minister van Veiligheid en Justitie. Na de viering was er een rol weggelegd voor het bekende dweilorkest Kleintje Pils. Van Luyn gaat zich bij de salesiaanse congregatie in het Duitse Bonn inzetten voor zwerfjongeren.

20 TOT EN MET 23 JUNI

TOILETTEN VOOR 2,6 MILJARD MENSEN

De Prins van Oranje was van 20 tot en met 23 juni in New York om de zestiende vergadering voor te zitten van de Adviesraad voor Water en Sanitatie van de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties (UNSGAB). Tijdens deze vergadering lanceerde de Prins samen met de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties de campagne 'The Sustainable Sanitation, Five Year Drive to 2015'. Doel van deze campagne is om wereldwijd meer aandacht en actie te vragen voor het behalen van de Millennium Ontwikkelingsdoelstelling voor sanitatie: in 2015 moet het percentage mensen dat niet beschikt over goede sanitatie zijn gehalveerd ten opzichte van 1990. De Prins hield tijdens de vergadering een pleidooi voor goede sanitatie voor de 2,6 miljard mensen die dit nu nog moeten ontberen. "Sanitatie is zonder twijfel de millenniumdoelstelling die het meest over het hoofd wordt gezien en daarmee ook het terrein waarop de minste vorderingen zijn geboekt. Het is geen sexy onderwerp, maar wel enorm belangrijk. Zolang de behoefte aan schoon sanitair genegeerd wordt, zal deze sluipende crisis aanhouden. Deze crisis vormt de dagelijkse realiteit voor de 2,6 miljard mensen die eenvoudig geen schone, veilige en hygiënische plek hebben om hun behoefte te doen. Onze Raad deelt de overtuiging dat basissanitatie fundamenteel is voor de menselijke waardigheid en essentieel voor de economische en sociale ontwikkeling."

22 JUNI

100 JAAR MUNTGEBOUW

Onder toeziend ook van minister Jan Kees de Jager van Financiën sloeg Hare Majesteit de Koningin in het Muntgebouw in Utrecht op 22 juni de eerste herdenkingsmunt ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het Muntgebouw. Het betrof een gouden tientje. In het Muntgebouw is de Koninklijke Nederlandse Munt gevestigd. Op de munt staat een digitale barcode (QR-code). Nooit eerder werd deze techniek toegepast op een Nederlandse munt. Het scannen van de code met een mobiele telefoon leidt naar een website met informatie over de munt, het Muntgebouw en de ontwerper. Op de website staat onder meer een interview met ontwerper Juan José Sánchez Castaño, modelleur bij de Koninklijke Nederlandse Munt. Alleen de Koninklijke Nederlandse Munt produceert het officiële Nederlandse muntgeld. Dit geld wordt sinds 1567 in Utrecht geslagen. Vanaf 1911 gebeurt dit in het Muntgebouw. In dat jaar verrichte Koningin Wilhelmina de eerste slag van een Gouden Tientje dat speciaal werd geslagen vanwege de feestelijke opening van het gebouw.

24 JUNI

JEROEN BOSCH ZIEKENHUIS

In Den Bosch opende de Prins van Oranje op 24 juni het Jeroen Bosch Ziekenhuis. Dit nieuwe ziekenhuis is ontstaan door het samengaan van drie Bossche ziekenhuizen: het Carolus, het Groot Ziekengasthuis en het Willem-Alexander. Dit laatste ziekenhuis werd in 1974 geopend door Prinses Beatrix. De toen 7-jarige Prins van Oranje was daarbij. Uitgangspunt bij het bouwen van het Jeroen Bosch Ziekenhuis was de gedachte dat een aangename omgeving bijdraagt aan een sneller herstel van de patiënten. Het ziekenhuis is daarom omringd door tuinen en voor het interieur is nagedacht over het gebruik van licht, kleur en geluid. Het Jeroen Bosch Ziekenhuis is één van de grootste opleidingsziekenhuizen voor artsen en verpleegkundigen in Nederland.

Na de openingsceremonie ging de Prins langs op de kinderafdeling. Daar ontmoette hij onder meer Nancy van den Boom en haar couveusekindjes Elin en Zoë. Moeder Nancy was naderhand kort en duidelijk over het gesprek: “Het was gezellig. Het ging van eiges.”
De Prins sprak ook met medewerkers van het ziekenhuis. Na afloop was hij zeer te spreken over de sfeer in het Jeroen Bosch Ziekenhuis. “Voor zover een ziekenhuis leuk is, is dit wel het leukste ziekenhuis dat er is.”

25 JUNI

VETERANENDAG

De Prins van Oranje woonde op 25 juni in Den Haag de zevende Veteranendag bij. Veteranendag is een eerbetoon aan de ruim 100.000 Nederlandse veteranen die zich – van de Tweede Wereldoorlog tot de missie in Afghanistan – hebben ingezet voor vrede en veiligheid. Het doel van Veteranendag is het bevorderen van de erkenning en waardering voor veteranen. De Prins is beschermheer van het Comité Nederlandse Veteranendag.

Dit jaar stond de dag in het teken van het thema 'Veteraan in de samenleving'. Op deze manier werd aandacht besteed aan de veteranen die nog actief zijn in het arbeidsproces. Na een bijeenkomst in de Ridderzaal en een medaille-uitreiking nam de Prins op de Kneuterdijk het defilé af. Voor de Prins is Veteranendag een bijzondere dag. "Het is heerlijk om zo veel oude bekenden te zien die ik eerder ontmoette toen zij mijn grootvader bezochten. Maar hoe goed ook om van al die nieuwe, jonge veteranen te horen." Een 67-jarige veteraan voegt daar nog een element aan toe. "Voor ons is de kameraadschap op een dag als deze ook erg belangrijk."

28 JUNI

OP VOLLE ZEE

In IJmuiden bracht Hare Majesteit de Koningin op 28 juni een werkbezoek aan de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM). Aan wal werd ze geïnformeerd over de huidige werkzaamheden en de toekomstige ontwikkelingen van de KNRM. Verschillende medewerkers en vrijwilligers van de KNRM vertelden over het reddingswerk, het onderhoud aan de schepen en voertuigen, de kusthulpverleningstaken en het lifeguardproject op de Waddeneilanden. Daarna ging de Koningin aan boord van de IJmuider reddingboot 'Koos van Messel' om op volle zee deel te nemen aan een reguliere reddingsoefening. Deze oefening werd uitgevoerd samen met andere schepen van de reddingstations IJmuiden en Wijk aan Zee. Aan boord kreeg de Koningin uitleg over de reddingsmiddelen en de communicatie- en navigatietechnieken die de redders gebruiken bij hun werk.

De stichting KNRM heeft als doel het kosteloos verlenen van hulp en bijstand op open water aan hen die in gevaar verkeren of in gevaar dreigen te raken. Sinds de oprichting in 1824 is de KNRM een zelfstandig opererende ongesubsidieerde instelling. De KNRM werkt met vrijwillige bemanningsleden op de reddingboten. Ook aan de wal zijn veel vrijwilligers actief. De KNRM werkt samen met diverse hulpverleningspartners, waaronder de kustwacht, veiligheidsregio's en reddingsbrigades. De Koningin is beschermvrouwe van de KNRM.

1 JULI

NIEUW HOOFDKWARTIER EUROPOL

Hare Majesteit de Koningin opende op 1 juli het nieuwe hoofdkantoor van Europol in Den Haag. Europol is een samenwerkingsverband van politiediensten van de Europese Unie (EU) en een multinationale onderzoeksorganisatie. Bij Europol werken ruim zevenhonderd medewerkers. Zij werken nauw samen met politiediensten uit de lidstaten van de EU en andere partnerlanden zoals Australië, Canada, de Verenigde Staten en Noorwegen. Europol verzamelt, analyseert en verspreidt informatie. Het doel hiervan is misdrijven te voorkomen, aan het licht te brengen, te onderzoeken en de plegers ervan op te sporen en te vervolgen.

De openingsceremonie maakte deel uit van de 'European Police Chiefs Convention' die van 29 juni tot en met 1 juli plaatsvond. Het nieuwe pand is ontworpen door Quist Wintermans Architekten en bestaat uit een conferentiecentrum, kantoren en aanverwante functies, zoals een drugslaboratorium. Omdat Europol de 'bewoner' van het gebouw is, dient het gebouw zeer veilig te zijn. De beveiligingsfilosofie van Europol eist dat het publiek op enige afstand van het gebouw wordt gehouden. In de drukke stedelijke omgeving was echter geen ruimte voor stalen hekken en prikkeldraad. Er zijn daarom zoveel mogelijk 'vriendelijke' barrières gerealiseerd als waterpartijen, hoogteverschillen en verhoogde vloeren beplant met bomen en struiken. Tijdens een korte rondleiding door het nieuwe hoofdkantoor bezocht de Koningin onder andere een drugslaboratorium.

2 JULI

VLOOTSCHOUW OP PATERSWOLDSEMEER

Op het Paterswoldsemeer nam Hare Majesteit de Koningin op 2 juli een vlootschouw af ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van de Vereniging Watersport De Twee Provinciën (VWDTP) in Haren, provincie Groningen. In straffe wind nam de Koningin plaats in een Vollenhovense Bol die zo'n 80 meter van de wal voor anker ging. Oude klassieke houten zeilboten van 35 jaar en ouder voeren in eskaders aan de Koningin voorbij evenals moderne wedstrijdschepen en Optimisten met jeugdige zeilers. Na de vlootschouw praatte de Koningin na met leden van de zeilvereniging.

VWDTP biedt zeilopleidingen aan zowel wedstrijdzeilers als recreatiezeilers. De vereniging is actief in het interesseren van de jeugd voor de zeilsport en heeft speciale voorzieningen voor gehandicapte zeilers.

9 AUGUSTUS

EUROPEAN UNION YOUTH ORCHESTRA

Op 9 augustus was Hare Majesteit de Koningin aanwezig bij een concert van het European Union Youth Orchestra in het Concertgebouw in Amsterdam. Onder leiding van de gastdirigent Jac van Steen speelde het orkest werken van Janáček en Bruckner. Het European Union Youth Orchestra is het jeugdorkest van de Europese Unie. Het orkest is in 1978 opgericht ter bevordering van culturele samenwerking, eenheid en vriendschap onder Europese jongeren. Het biedt jonge getalenteerde musici de kans internationale ervaring op te doen in samenwerking met beroemde dirigenten. Het orkest bestaat uit 140 jongeren tussen de 14 en 24 jaar. De orkestleden worden ieder jaar geselecteerd uit meer dan 4.000 kandidaten uit de lidstaten van de Europese Unie. Een plaats in het orkest betekent vaak een opstap naar een loopbaan bij één van de grote Europese orkesten. In de pauze en na afloop voerde de Koningin gesprekken met de jonge muzikanten.

21 AUGUSTUS

SAMEN NAAR EK DRESSUUR

Samen met haar grootmoeder was Prinses Catharina-Amalia op 21 augustus bij de slotmiddag van de Europese Kampioenschappen Dressuur 2011 in Rotterdam. Het EK Dressuur 2011 vond plaats van 17 tot en met 21 augustus in het Kralingse Bos in Rotterdam. Onder grote belangstelling van Koningin en Prinses reden vijftien dressuurruiters en amazones een kür op muziek. De overwinning ging naar de Nederlandse amazone Adelinde Cornelissen met haar paard Jerich Parzival.

23 AUGUSTUS

ARCHEOLOGIE IN ALPHEN

In Alphen aan den Rijn opende Prinses Máxima op 23 augustus het 'Archeologiehuis Zuid-Holland'. Dit nieuwe archeologisch museum is gebouwd op het terrein van het archeologisch themapark Archeon en is een initiatief van het bestuur van de Stichting Romeins Museum, de directie van Archeon en de provincie Zuid-Holland. In het Archeologiehuis zijn het Romeins Museum Alphen aan den Rijn, het Provinciaal Archeologisch Centrum en de Archeologische Werkgemeenschap Nederland ondergebracht. Het museum laat de bezoekers het alledaagse leven in de Romeinse tijd zien. De collectie bestaat onder meer uit aardewerk, munten, sieraden en delen van wapenuitrustingen. Pronkstuk is een deelreconstructie van een massagraf uit de bronstijd. De Zuid-Hollandse gedeputeerde Han Weber van Cultureel Erfgoed hield een toespraak tijdens de openingsceremonie. Hierin beklemtoonde hij het belang van archeologie voor onze tijd. "Om het verhaal van ons verleden te kunnen vertellen, is archeologisch onderzoek nodig. Het is als een puzzel, waarbij elke vondst moet worden geïnterpreteerd om het op de juiste plaats te kunnen leggen en zo de puzzel compleet te maken".

25 AUGUSTUS

HOOP IN KANALENEILAND

Op 25 augustus was Prinses Máxima in de wijk Kanaleneiland in Utrecht voor een bezoek aan de Stichting Al Amal. Deze stichting maakt deel uit van het Oranje Fonds Groeiprogramma. Al Amal ('hoop' in het Arabisch) helpt Marokkaanse gezinnen die kampen met complexe zorgen en problemen. Doorgaans zijn deze gezinnen niet in staat hun weg te vinden naar reguliere hulpverlening. Al Amal probeert gezinnen uit hun isolement te halen via het initiatief 'Tussen In'. De organisatie begeleidt inmiddels ruim honderd gezinnen bij onder meer de opvoeding, relatie- en schuldenproblemen. De Prinses sprak met de initiatiefneemsters van Al Amal, bestuursleden en vertrouwenspersonen over de werkwijze en de toekomstplannen van de stichting. Ook onderhield zij zich met moeders en kinderen over hun persoonlijke ervaringen. De moeders gaven aan zich erg gesteund te voelen dankzij de hulp van Al Amal en meer zelfvertrouwen te hebben. Een van hen vertelde de Prinses: "Als er vroeger iets niet goed ging op school, raakte ik in paniek. Nu blijf ik rustig." Ook een dochter ervaart de positieve gevolgen van de ondersteuning. "Mijn moeder is veranderd door Al Amal. We begrijpen elkaar beter. Ze vraagt zich niet meer elke vijf minuten af waar ik ben."

30 AUGUSTUS

VEILIG IN ORANJE HUIS

In Alkmaar opende Prinses Máxima op 30 augustus het eerste Oranje Huis, een Blijf van m'n Lijf Huis Nieuwe Stijl. In dit huis kunnen vrouwen en kinderen verblijven die vanwege huiselijk geweld hun thuis hebben moeten ontvluchten. Nieuw aan dit opvanghuis is dat het adres niet geheim is. Vrienden, familie en zelfs de partners kunnen – als de veiligheid dit toelaat – gewoon op bezoek komen en zo nodig hulp krijgen. Het Oranje Huis is een initiatief van Stichting Blijf Groep. Achter gesloten deuren had de Prinses indringende gesprekken met vrouwen en kinderen die in het Oranje Huis wonen. Eén van de vrouwen zei hier naderhand over: "Ik vind het wel bijzonder dat Máxima hier aandacht voor heeft. Dat helpt misschien voor meer begrip. Mishandeling komt niet alleen bij asociale gezinnen voor. Hier zitten vrouwen uit elke laag van de bevolking." Ook politiecommissaris Jan Keller is blij met de belangstelling van de Prinses. Hij denkt dat dit helpt het taboe op vrouwenmishandeling te doorbreken. "We moeten bespreekbaar maken dat vrouwen worden mishandeld. De aandacht van Máxima helpt daarbij."

1 SEPTEMBER

VOORZITTER EERSTE KAMER

Op 1 september ontving Hare Majesteit de Koningin de nieuwe voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, Fred de Graaf, voor een kennismakingsgesprek op Paleis Huis ten Bosch. De heer De Graaf werd op 28 juni gekozen tot voorzitter; tot 1 oktober 2011 was hij tevens burgemeester van Apeldoorn. In ons staatsbestel hebben het staatshoofd en de voorzitter van de Eerste Kamer regelmatig met elkaar te maken. Op grond van artikel 62 van de Grondwet is de voorzitter van de Eerste Kamer ook voorzitter van de Verenigde Vergadering der Staten-Generaal. De Verenigde Vergadering komt doorgaans alleen op Prinsjesdag bijeen voor de Troonrede. Ook is de voorzitter van de Eerste Kamer, samen met de voorzitter van de Tweede Kamer en de vicepresident van de Raad van State, één van de vaste gesprekspartners van de Koningin tijdens kabinetsformaties.

1 SEPTEMBER

DE WEG ANDERSOM

In Amersfoort bezocht de Prins van Oranje op 1 september het sportinitiatief 'De Weg Andersom' van GGz Centraal en volleybalvereniging AVV Keistad. Dit nieuwe initiatief helpt mensen met psychische problemen aan meer sociale contacten. In Amersfoort trainen GGz-cliënten en recreanten van AVV Keistad samen. Het project is tot stand gekomen dankzij een financiële bijdrage van het Oranje Fonds. Eén van de belangrijke doelen van het Oranje Fonds is het ondersteunen van initiatieven die sport als sociaal bindmiddel inzetten. In sporthal Midland liet de Prins zich uitgebreid informeren over De Weg Andersom. Hij kreeg onder meer te horen dat volleybal bij uitstek geschikt is om het contact tussen ambulante cliënten van de GGz en andere mensen in de samenleving te bevorderen: het veld is klein waardoor contact en samenwerking wel moet plaatsvinden. Ook werd hem duidelijk gemaakt dat het voor veel cliënten een te grote stap is om zich zelf aan te melden bij een sportclub. Eén van de GGz-cliënten bracht treffend onder woorden wat sport voor haar betekent: "Als ik sport dan staat mijn hoofd even stil. Dan vergeet je even het negatieve gevoel."

2 SEPTEMBER

WE WILL REMEMBER THEM

Prinses Margriet en professor mr. Pieter van Vollenhoven openden op 2 september het nieuwe informatiecentrum bij de Canadese begraafplaats in Holten. Het centrum biedt aan de hand van onder meer persoonlijke verhalen, foto's en filmmateriaal een impressie van de bevrijding van Oost-Nederland door de Canadezen in 1945. Ook beschikt het informatiecentrum over een digitale soldatendatabase waarin informatie te vinden is over alle 1.394 in de Tweede Wereldoorlog gesneuvelde soldaten die in Holten begraven liggen. De openingshandeling bestond uit het onthullen van een glaskunstwerk van Annemiek Punt. Het werk draagt de titel 'For all Generations'.

Voorafgaande aan de officiële onthulling, legden de Prinses en haar echtgenoot een krans. Charles Reeves, een 87-jarige Canadese veteraan, was daarbij. Na de oorlog bleef hij in Nederland. Hij was 30 jaar lang de hovenier van de begraafplaats. Tijdens de korte plechtigheid sprak hij de *Act of Remembrance* uit, een passage uit het gedicht *For the fallen* van Laurence Binyon:
They shall grow not old,
as we that are left grow old:
Age shall not weary them,
nor the years condemn.
At the going down of the sun
and in the morning
We will remember them.

7 SEPTEMBER

65 JAAR OORLOGSGRAVENSTICHTING

Op 7 september was Hare Majesteit de Koningin aanwezig bij het 65-jarig jubileumsymposium van de Oorlogsgravenstichting (OGS) in Den Haag. De Koningin is beschermvrouwe van de Oorlogsgravenstichting. Het doel van deze stichting is de aanleg, inrichting, verzorging en de instandhouding van de circa 50.000 Nederlandse oorlogsgraven wereldwijd. Ook onderhoudt OGS ongeveer 10.000 in Nederland verspreid liggende geallieerde oorlogsgraven.

Het centrale thema van het symposium was 'Vrijheid wereldwijd. Het beste pleidooi voor vrede is een oorlogsgraf'. Tijdens de bijeenkomst werd onder meer gesproken over de betekenis van een oorlogsgraf en het belang ervan voor de samenleving. Zeker nu er één, twee of drie generaties zit tussen de mensen die liggen op de erevelden en de Nederlanders die leven in de 21e eeuw. Ook één van de sprekers, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties Piet Hein Donner, verwees naar de toekomstige functie van oorlogsgraven. "Gedenken is niet gericht op het verleden, maar op heden en toekomst. Gedenken doen we om te leven; om te overleven. Oorlogsgraven spelen daarbij een grote rol. Zij houden ons bestendig voor ogen wat de kosten zijn van oorlog. (...) Een oorlog is zo begonnen, vrede bewaren is oneindig veel moeilijker."

8 SEPTEMBER

WERELDALFABETISERINGSDAG

Prinses Laurentien hield tijdens Wereldalfabetiseringsdag op 8 september een toespraak in de Ridderzaal in Den Haag. De bijeenkomst werd bijgewoond door ongeveer 250 gasten, waaronder minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Marja van Bijsterveldt, Kamerleden en mensen die zich inzetten voor de strijd tegen laaggeletterdheid. In Nederland werd Wereldalfabetiseringsdag voor de tiende keer gehouden. De Prinses gaf in haar toespraak aan dat het bij geletterdheid als het ware draait om een drieluik: onszelf, de ander en de omgeving. “De mate waarin iemand kan lezen of schrijven is bepalend voor hoe hij in het leven staat. Het beïnvloedt hoe we ons ontwikkelen, welke kansen we herkennen en krijgen en vervolgens durven benutten.” Ze sprak ook over de toekomst en de acties die nog in gang moeten worden gezet. “De volgende fase is het mobiliseren van de samenleving. Niet alleen om laaggeletterdheid te herkennen en erkennen. De tijd is rijp om nog een stap verder te gaan: wat kunnen we met elkaar doen om nu ook daadwerkelijk meer mensen beter te leren lezen en schrijven? Iedereen is erbij gebaat en daarop moeten we op nog grotere schaal, en nog gestructureerder, inspelen.”

De Prinses is oprichter en voorzitter van Stichting Lezen & Schrijven en Speciaal Gezant Geletterdheid voor UNESCO. In deze rollen zet zij zich nationaal en internationaal in voor het bestrijden van laaggeletterdheid.

9 SEPTEMBER

HIGHTECH IN HENGELO

Op 9 september bracht de Prins van Oranje in Hengelo een werkbezoek aan technologiebedrijf Thales Nederland. Dit bedrijf is een vooraanstaand ontwikkelaar en producent van defensie- en veiligheidssystemen voor overheden wereldwijd. Met 2.000 werknemers waarvan er 1.600 werken in de hoofdvestiging in Hengelo, is Thales de grootste werkgever in de regio Twente. Omdat het personeelsbestand voor 70% uit technici bestaat met een academische- of hbo-opleiding, omschrijft Thales zich wel als het bedrijf met de hoogste concentratie ingenieurs per vierkante meter in heel Nederland. De Prins liet zich informeren over de recente ontwikkelingen en innovaties op het gebied van radars, sensoren en de inzet van hightech om veiligheid in brede zin (evenementenveiligheid, *national security*) in de publieke ruimte te bevorderen. De Prins bezocht de assemblagehal, waar radars en sensoren worden gemaakt en de *Compact Antenna Test Range*, een radartestkamer waar nieuwe radars worden getest. Deze faciliteit is uniek in zijn soort in Nederland. Ook bekeek hij van nabij de technologie achter de I-mast, een speciale mast voor marineschepen waarin alle sensoren van het schip zitten verwerkt. Deze verbeterde techniek komt goed van pas bij het opsporen van piraten en drugssmokkelaars.

12 SEPTEMBER

BUIZEN IN ZWIJNDRECHT

In Zwijndrecht opende Prinses Máxima op 12 september het nieuwe hoofdkantoor van de Van Leeuwen Buizen Groep: Swindonk. De naam van het pand, een ontwerp van de Dordrechtse architect Andries Lugten, verwijst naar de locatie op de meest westelijke punt van het terrein Swinhaven in Zwijndrecht. Door het toepassen van energiebesparende maatregelen als zonne- en windenergie en warmte- en koudeopslag is het kantoor één van de meest energiezuinige kantoren in Nederland. De Prinses kreeg naast een rondleiding door het hoofdkantoor ook een tour over het bedrijfsterrein en de loods waar de voorraad ligt opgeslagen.

Van Leeuwen Buizen werd in 1924 opgericht. Het familiebedrijf levert onder meer stalen buizen aan grote industriële ondernemingen in binnen-en buitenland. Op de loonlijst van de onderneming staan ruim 1.100 medewerkers, waarvan er ongeveer 325 werkzaam zijn in Zwijndrecht.

13 SEPTEMBER

GOUD VOOR HET NATIONALE BALLET

Het gala van Het Nationale Ballet in Het Muziektheater in Amsterdam ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum werd op 13 september bijgewoond door Hare Majesteit de Koningin, de Prins van Oranje en Prinses Máxima. Tijdens de galavoorstelling passeerden de hoogtepunten uit de rijke geschiedenis van Het Nationale Ballet de revue. Vanzelfsprekend werden werken van de drie 'Vans' gedanst: Rudi van Dantzig ('Vier letzte Lieder'), Hans van Manen ('5 Tango's') en Toer van Schayk ('De omkeerbaarheid van roest'). Ook delen uit 'Giselle', 'The Sleeping Beauty' en 'Don Quichot' werden op de planken gebracht. Na afloop spraken Koningin, Prins en Prinses met de dansers, medewerkers en vrijwilligers van Het Nationale Ballet. Voor de enige Nederlandse eerste soliste van het gezelschap, Igone de Jongh, is duidelijk wat Het Nationale Ballet en deze galavoorstelling zo bijzonder maakt: "Het is een prachtig gezelschap. Een heerlijk repertoire. Het is één groot feest eigenlijk."

20 SEPTEMBER

PRINSJESDAG

Hare Majesteit de Koningin sprak op 20 september in de Ridderzaal in Den Haag de troonrede uit, waarin de plannen van de regering voor 2012 worden ontvouwd. Dit was de eerste troonrede tijdens het kabinet-Rutte. Ook de Prins van Oranje, Prinses Máxima, Prins Constantijn, Prinses Laurentien, Prinses Margriet en professor mr. Pieter van Vollenhoven gaven acte de présence. Daarnaast bood minister van Financiën Jan Kees de Jager de Miljoenennota en de Rijksbegroting aan de Tweede Kamer aan. Hoofdstuk I van de Rijksbegroting is de begroting van de Koning. De uitgaven voor het Koninklijk Huis zijn vastgelegd in de Wet Financieel Statuut van het Koninklijk Huis.

Financiële en fiscale aspecten leden Koninklijk Huis

De Wet Financieel Statuut van het Koninklijk Huis (WFSKH) stamt uit 1972 en is in 2008 geactualiseerd en gemoderniseerd. Op basis van deze wet ontvangen drie leden van het Koninklijk Huis een grondwettelijke uitkering van de staat: de Koningin, de Prins van Oranje en Prinses Máxima. Deze uitkering bestaat uit een inkomensdeel en een component voor personele en materiële kosten. De andere leden van het Koninklijk Huis ontvangen geen uitkering van het Rijk.

De Koningin en de overige leden van het Koninklijk Huis zijn belastingplichtig. Zij betalen voor privézaken inkomstenbelasting, WOZ en BPM. Er zijn wel bepaalde vrijstellingen voor de Koning, de vermoedelijke opvolger van de Koning en diens echtgenote. Het gaat hier uitsluitend om de belastingen over hun grondwettelijke inkomen en de vermogensbestanddelen die dienstbaar zijn aan de uitoefening van het Koningschap. Over privévermogen betalen zij allen vermogensbelasting.

23 SEPTEMBER

VLOEIBAAR GAS VAN OVERZEE

Op de Maasvlakte in Rotterdam opende Hare Majesteit de Koningin op 23 september de Gate-terminal. Dit deed zij door symbolisch de gaskraan van een pijpleiding open te draaien. De Gate-terminal (*Gas Access To Europe*) is de eerste importterminal voor vloeibaar aardgas (LNG) in Nederland. N.V. Nederlandse Gasunie en Koninklijke Vopak N.V. ontwikkelden de gasterminal die in totaal achthonderd miljoen euro kostte. Het vloeibare gas wordt per tanker aangevoerd vanuit productielanden als Qatar en de Verenigde Arabische Emiraten. In de Gate-terminal wordt het vloeibare gas gelost, opgeslagen en verdampt. Dit gas kan vervolgens aan het landelijke gastransportnetwerk worden geleverd. Nederland en andere landen in Noordwest-Europa kunnen er dan gebruik van maken. Doordat gas ook via tankers van over de wereldzeeën kan worden aangeleverd, wordt Europa minder afhankelijk van gas uit bijvoorbeeld Rusland.

De Gate-terminal beschikt over drie opslagtanks, twee aanlegsteigers en verdampingsinstallaties. Zo nodig kan er nog een vierde opslagtank worden bijgebouwd. De Rotterdamse gasterminal heeft een capaciteit van twaalf miljard kubieke meter per jaar. Dit is genoeg om zeven miljoen huishoudens jaarlijks van gas te voorzien.

24 SEPTEMBER

MUUR TEGEN GEWELD

Hare Majesteit de Koningin was op 24 september aanwezig bij de Dag Herdenken Geweldslachtoffers in De Wijk (gemeente De Wolden). Op deze dag komen elk jaar familieleden en vrienden van slachtoffers van geweldsdelicten bij elkaar om hun dierbaren te herdenken. Dit jaar werd het monument 'Het Onbevattelijke' onthuld. Het gemetselde monument – ook wel 'Muur tegen geweld' genoemd – is een nationale herdenkingsplek ter nagedachtenis aan slachtoffers van zinloos geweld. Overijsselaar Dirk Guichelaar is de initiatiefnemer van het monument, de Amsterdamse kunstenares Irene Fortuyn de ontwerper. Zij noemt de 'Muur tegen geweld' een klaagmuur, troostmuur en bezinningsmuur tegelijk. Staatssecretaris Fred Teeven van Veiligheid en Justitie was ook bij de onthulling. Hij gaf aan dat deze 'Muur tegen geweld' meer is dan zomaar een monument. "Het is ook symboliek. Het is een teken van een verandering in de samenleving. Het draait niet alleen om verdachten en daders, maar ook om slachtoffers en nabestaanden. Zij krijgen een eigen positie."

Na de plechtigheden had de Koningin een aantal persoonlijke ontmoetingen met familieleden en nabestaanden van geweldslachtoffers.

24 SEPTEMBER

PRINS EN RESERVISTEN

Op het terrein van de Generaal Winkelman Kazerne in Harskamp bracht de Prins van Oranje op 24 september een werkbezoek aan de Landelijke Schiet- en Vaardigheidswedstrijden van het Korps Nationale Reserve. Het Korps Nationale Reserve (Natres) maakt sinds 1948 deel uit van de Nederlandse Koninklijke Landmacht. Natres bestaat uit ongeveer 3.800 militairen en is verdeeld over vijf regionale bataljons. De reservisten combineren de functie van reservist met een baan in de burgermaatschappij. De Prins sprak met de bataljoncommandanten van Natres over het groeiende belang van reservisten voor de landmacht. Ook sprak hij met reservisten die meededen aan de wedstrijdonderdelen 'Doorzoeken van gebouwen' en 'Schieten'. Soldaat der eerste klasse Erik Berends was achteraf beduusd van de onverwachte Koninklijke belangstelling. "We stonden op het punt om te beginnen met de oefening en ik lag in het struikgewas waar te nemen. Plotseling komen er enkele militairen aangelopen. Ik kijk nog eens en denk: Het lijkt wel, het zal toch niet...? Maar hij was het zeker. Na afloop van de actie praatte de Prins met onze hele groep."

30 SEPTEMBER

55 JAAR STRIJD TEGEN SPIERZIEKTEN

In aanwezigheid van Hare Majesteit de Koningin vierde het Prinses Beatrix Fonds op 30 september het 55-jarig bestaan. In Utrecht werd een jubileumsymposium gehouden met als thema 'Zorg voor zelfstandigheid'. Er was vooral aandacht voor de leef-, woon-, en werkomstandigheden van mensen met een spierziekte of bewegingsstoornis. Patiënten, zorgprofessionals en beleidsmakers bespraken de mogelijkheden en beperkingen van het zelfstandig wonen en werken van mensen met een spierziekte of bewegingstoornis. Door hun aandoening zijn deze patiënten vaak al op jonge leeftijd afhankelijk van een rolstoel en hebben ze intensieve verpleging nodig. Op het symposium werden ook twee 'Kroontjes' uitgereikt. Deze onderscheiding is bestemd voor personen of organisaties die zich op een uitzonderlijke wijze hebben ingezet voor mensen met een spierziekte of bewegingstoornis. De Kroontjes gingen naar Patricia Blomkwist en Josje Castenmiller-van Breemen. Aan het eind van de middag sprak de Koningin in een ongedwongen sfeer met bezoekers van het symposium.

Het Prinses Beatrix Fonds bestrijdt spierziekten en bewegingsstoornissen door het financieren van wetenschappelijk onderzoek en zet zich in voor verbetering van de kwaliteit van leven van de patiënten en hun familie. De Koningin is sinds 1957 beschermvrouwe van het Prinses Beatrix Fonds.

1 OKTOBER

SCHEEPVAARTMUSEUM UIT DE STEIGERS

Op 1 oktober was Hare Majesteit de Koningin als eregast aanwezig bij de officiële heropening van Het Scheepvaartmuseum in Amsterdam. De Koningin kwam aan bij het museum met haar privézeiljacht De Groene Draeck. Ook de zevenhonderd overige gasten arriveerden via het water. Het Scheepvaartmuseum sloot in 2007 als laatste van de drie te renoveren Amsterdamse musea de deuren en opende deze nu weer als eerste. Museumdirecteur Willem Bijleveld sprak daarom van een “zeemijlpaal”. Het Scheepvaartmuseum is ingrijpend gerenoveerd. De binnenplaats – Het Open Pleyn – heeft met een nieuwe glazen overkoepeling een compleet nieuwe functie als centraal oriëntatiepunt en evenementenlocatie gekregen. Ook de presentatie is grondig aangepakt. Er zijn nu elf nieuwe tentoonstellingen die laten zien wat de zee voor Nederland heeft betekend. De Koningin bekeek tijdens de heropening twee tentoonstellingen: ‘Haven 24/7’ en ‘De Globes’.

De Koningin is beschermvrouwe van de Vereeniging Nederlandsch Historisch Scheepvaart Museum.

4 OKTOBER

WOUDAGEMAAL NOG ALTIJD OP STOOM

Prinses Margriet opende op 4 oktober in Lemmer het nieuwe bezoekerscentrum van het ir. D.F. Woudagemaal. Ze gebruikte daarvoor een belletje dat haar grootmoeder Koningin Wilhelmina in 1920 ook liet klinken bij de inwerkingstelling van het gemaal. Het Woudagemaal staat sinds 1998 op de Werelderfgoedlijst van UNESCO, maar het is nog steeds in gebruik. Bij hoge waterstanden staat het Woudagemaal de moderne gemalen en spuisluizen nog bij tijdens het lozen van overtollig water uit de Friese boezemwateren. Per minuut pompt het gemaal dan vier miljoen liter water per minuut naar het IJsselmeer. In de machinehal stelde de Prinses ook één van de acht stoommachines in werking door het opendraaien van een stoomafsluiter.

Het bezoekerscentrum van het Woudagemaal informeert bezoekers op interactieve en moderne manier over het stoomgemaal en de hele waterhuishouding van Friesland. Vrijwilliger Wiggert Amsterdam is vooral enthousiast over een filmpje over de werking van het gemaal dat getoond wordt in het centrum. “Zo duidelijk als het in dit filmpje wordt uitgelegd, kan ik het niet. Hier krijgen bezoekers virtueel een kijkje in de machines zelf, iets wat in het gemaal zelf niet mogelijk is. Prachtig toch? Mijn werk is er een stuk leuker op geworden. De bezoekers waarderen het ook. Voor hen wordt hier pas echt helder wat het belang van onze dijken is.”

5 OKTOBER

RAAD VAN STATE IN HET NIEUW

Het vernieuwde en gerenoveerde onderkomen van de Raad van State aan de Kneuterdijk in Den Haag werd op 5 oktober geopend door Hare Majesteit de Koningin. De Prins van Oranje en Prinses Máxima vergezelden haar hierbij. De nieuwe huisvesting biedt nu één geïntegreerde, moderne werkomgeving. Architectenbureau Merkx + Girod uit Amsterdam was verantwoordelijk voor het ontwerp en de herinrichting. De verbouwing van de monumentale gebouwen van de Raad van State duurde zes jaar en kostte in totaal 130 miljoen euro. Vicepresident van de Raad van State, Herman Tjeenk Willink, was blij met het eindresultaat: “Het is helder, doorzichtig met oog voor detail, maar vooral niet plechtstatig. We wilden niet de Haagse deftigheid uitstralen, iedereen moet hier het gevoel hebben welkom te zijn en gehoord te worden.”

De Raad van State is onafhankelijk adviseur van de regering en het parlement over wetgeving en bestuur en is de hoogste algemene bestuursrechter van Nederland. De Koningin is ceremonieel voorzitter van de Raad van State; de vicepresident heeft de dagelijkse leiding. De Prins van Oranje en Prinses Máxima hebben beiden zitting in de Raad van State.

5 OKTOBER

INCLUSIVE FINANCE VOOR DUURZAME TOEKOMST

Prinses Máxima opende op 5 oktober het Europese hoofdkantoor van het Indiase onderzoeksinstituut TERI (*The Energy and Resources Institute*) in Utrecht. Voorafgaand aan de opening hield de Prinses een toespraak op het symposium 'Inclusive finance, business and knowledge development: towards a sustainable future'. Zowel op het symposium als bij TERI staat de vraag centraal hoe de samenwerking tussen kennisinstellingen, overheid en bedrijfsleven versterkt kan worden om maatschappelijke en economische meerwaarde duurzaam te realiseren. Eén van de kennisinstellingen die een bijdrage leverde was de Prins Claus Leerstoel, ingesteld door de Universiteit Utrecht en het Institute for Social Studies. De Prinses is voorzitter van het Prins Claus Curatorium.

De Prinses legde in haar toespraak een verband tussen *inclusive finance* en het ondersteunen van kleine bedrijfjes die duurzame initiatieven ontplooien. "Financiële diensten zijn geen doel op zich. Ze zijn een middel om te voorzien in basisbehoeften, om ambities te verwezenlijken en mensen te helpen voor zichzelf en hun gezin te zorgen. Financiële diensten kunnen bijdragen aan bloeiende ondernemingen en tegelijkertijd helpen het milieu te ontzien. We moeten ons gewoon verdiepen in de behoeften van de mensen ter plaatse en product- en financiële technologieën zodanig met elkaar te combineren dat ze daar optimaal op aansluiten. Het creëren van innovatieve financiële sectoren die voor iedereen toegankelijk zijn is daarbij een *must*. Het is een uitdaging, maar volgens mij kunnen we daar niet omheen."

6 OKTOBER

JONG EN OUD IN GRONINGEN

Op 6 oktober was de Prins van Oranje in de stad Groningen om zich te laten informeren over twee sociale initiatieven die ondersteund worden door het Oranje Fonds. 's Ochtends ging hij langs bij het project 'Jong geleerd, jong gebleven', waarin kinderen tussen 6 en 12 en ouderen tussen 80 en 102 jaar samen circusactiviteiten en – spelletjes doen. Oud en jong kunnen elkaar zo beter leren kennen en samen veel plezier maken. Na tien bijeenkomsten volgt een voorstelling in de circustent in de wijk voor geïnteresseerde bewoners. Het project is een initiatief van sociaal circus Santelli en woon- en zorgcentrum Oosterparkheem. De kinderen die meedoen zitten op de buitenschoolse opvang. In mei ontving 'Jong geleerd, jong gebleven' uit handen van Prinses Máxima een Appeltje van Oranje. De Prins sprak met organisatoren, ouderen en kinderen. Ook woonde hij een kleine circusvoorstelling bij. Kleine Naïs durfde het aan de Prins voor zijn vertrek een brandende vraag in het oor te fluisteren: "Hoe oud bent u?"

In de middag sprak de Prins met jongeren en mentoren van het mentorprogramma 'Kans 050'. Dit initiatief koppelt roc-leerlingen met taal-, motivatie-, sociale en andere problemen aan vrijwillige, volwassen mentoren. De jongeren vertelden de Prins dat zij zich dankzij het contact met een mentor sterker voelen, keuzes durven maken en hun leven weer op de rails krijgen.

7 OKTOBER

EXODUSHUIS IN ALKMAAR

In Alkmaar opende Prinses Máxima op 7 oktober het elfde Exodushuis in Nederland. De Stichting Exodus Nederland helpt (ex-)gedetineerden weer een bestaan op te bouwen buiten de gevangenismuren. De persoonsgerichte begeleiding wordt per Exodushuis verzorgd door een kleine professionele staf en vrijwilligers. De meeste bewoners staan onder toezicht van de reclassering, waarmee nauw wordt samengewerkt. Het nieuwe Exodushuis in Alkmaar biedt plaats aan veertien bewoners en staat open voor mannen en vrouwen. Iedere bewoner heeft een eigen slaapkamer; woonkamer, keuken en tuin worden gedeeld. In een toespraak zei voorzitter van de stichting, Jan Eerbeek, dat gedetineerden vaak met hun gezicht naar het verleden gericht staan en met hun rug naar de toekomst. Burgemeester van Alkmaar Piet Bruinooge ging in zijn toespraak in op de jarenlange juridische strijd over dit Exodushuis in Alkmaar. “Exodus is er gekomen. Wat het in mijn ogen laat zien is dat je moet vechten voor je plek in de samenleving. En dat je jezelf niet zomaar uit het veld moet laten slaan. Dat geldt ook voor ex-gedetineerden. Ook zij moeten vechten, weerstand overwinnen en karakter tonen om opnieuw een plek in de samenleving te verwerven.”

Tijdens de feestelijke opening in Alkmaar werd ook aandacht besteed aan het 30-jarig bestaan van Stichting Exodus Nederland. De Prinses sprak met bewoners, medewerkers, vrijwilligers en buurtbewoners van het Exodushuis.

7 OKTOBER

KONINKLIJKE PRIJS VOOR VRIJE SCHILDERKUNST

In de Burgerzaal van het Koninklijk Paleis Amsterdam reikte Hare Majesteit de Koningin op 7 oktober de Koninklijke Prijs voor Vrije Schilderkunst uit. De prijs, die dit jaar 140 jaar bestond, is bedoeld als stimulans voor jong talent op het gebied van de schilderkunst. Uit 206 inzendingen koos de jury onder leiding van Wilma Sütö vier winnaars: Marie Civikov, Omar Koubâa, Katja Mater en Navid Nuur. Zij ontvingen ieder 6.500 euro. Volgens het juryrapport borrelden veel van de ingezonden schilderijen dit jaar van het "maatschappelijk tumult". De Koningin verwees in een korte toespraak tijdens de prijsuitreiking naar de snelheid waarmee beelden in de huidige tijd op televisie of internet voorbij vliegen.
Zij noemde de schilderkunst een waardevolle aanvulling op deze ontwikkeling, maar omschreef het in zekere zin ook als een tegenwicht. "De beeldende kunst nodigt immers uit tot aandacht en afstand, tot reflectie en reactie. In de culinaire sfeer heeft de opkomst van 'fast food' de tegenhanger 'slow food' opgeroepen. Misschien zijn schilderijen in die zin een vorm van 'slow art'. Schilderijen halen ons uit de vluchtigheid, zij zijn een toevluchtsoord voor overdenking en beschouwelijkheid. Dat is geen ontsnapping uit de werkelijkheid, maar een nieuw perspectief op alledaagsheid."

12 OKTOBER

ZORGPLEIN MAASWAARDEN

Op 12 oktober was Hare Majesteit de Koningin in Wijk en Aalburg voor de opening van het nieuwe zorgcomplex van de locatie Wijkestein van Zorgplein Maaswaarden. In het door de Koningin bezochte complex bevinden zich een verzorgingshuis, een psycho-geriatrisch verpleeghuis, een somatisch verpleeghuis en een afdeling voor cliënten met een verstandelijke beperking. Wijkestein heeft een open karakter en biedt ook diensten aan die toegankelijk zijn voor mensen uit de omgeving, zoals fysiotherapie, logopedie, podotherapie, diëtetiek, tandartszorg, maaltijdvoorziening en kinderopvang. De openingshandeling bestond uit het onthullen van het beeld 'Quintus' van kunstenaar Richard van der Koppel. 'Quintus' verwijst naar het vijfde gebod uit de Bijbel: "Eert uw vader en uw moeder".

De Koningin sprak tijdens een rondleiding door het complex uitgebreid met bestuurders, medewerkers en cliënten. De 90-jarige mevrouw Nieuwkoop-van Mersbergen bezocht ze in haar appartement. Mevrouw Nieuwkoop vertelde naderhand dat de Koningin haar vroeg naar het schilderij aan de muur, een afbeelding van de boerderij waar mevrouw vroeger had gewoond. "De Koningin vroeg me of we koeien hadden en of ik die gemolken had. 'Natuurlijk', heb ik toen geantwoord. De Koningin vertelde dat ze op vakantie wel eens een koe gemolken had, maar dat vond ze maar een heel gepriegel."

25 OKTOBER

STEM IN DE STAD

In Haarlem opende Prinses Máxima op 25 oktober het nieuwe gebouw van Oecumenisch Diaconaal Centrum 'Stem in de Stad'. Dit centrum biedt kwetsbaren als dak- en thuislozen, verslaafden, asielzoekers en vluchtelingen een gastvrije plek, aandacht, medische en praktische hulp, opvang en een maaltijd. Het merendeel van de kosten van de verbouwing is betaald door liefdadigheidsinstelling Sint Jacob Godshuis. Ook verschillende particuliere sponsoren droegen een steentje bij. Het volledig gerenoveerde pand bevindt zich op een historische plek van een klooster waar de kerk al sinds de middeleeuwen omziet naar mensen in nood.

Bij Stem in de Stad zijn 9 beroepskrachten en ruim 175 vrijwilligers actief. Dagelijks zoeken meer dan 70 mensen hun toevlucht tot het centrum. Na de openingshandeling sprak de Prinses uitgebreid met vrijwilligers en (vaste) bezoekers. Ze hoorde dat veel van de bezoekers Stem in de Stad beschouwen als een thuis, een veilige haven. In de woorden van één van hen: "Doordat ik ben gevlucht, heb ik alles achter me moeten laten. Nu ben ik Nederlands staatsburger. Ik heb hier geen familie. De mensen hier zijn mijn familie. We delen alles. Onze liefde, maar ook onze problemen. Als je eenzaam bent, vind je hier een luisterend oor. En je kunt naar anderen luisteren."

26 OKTOBER

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING IN BEDRIJF

De Prins van Oranje en Prinses Máxima woonden op 26 oktober in Amsterdam de conferentie 'Ontwikkelingssamenwerking in bedrijf' bij. Dit congres werd georganiseerd door het ministerie van Buitenlandse Zaken, het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en VNO-NCW. Doel was het scheppen van duidelijkheid over de rol van het bedrijfsleven in het ontwikkelingsbeleid en het informeren van het bedrijfsleven over de concrete trajecten die zijn ingezet met het nieuwe overheidsbeleid voor ontwikkelingssamenwerking. De rol van de overheid noemde één van de sprekers, staatssecretaris van Buitenlandse Zaken Ben Knapen, "coördinerend en faciliterend". Ook staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie Henk Bleker, VNO-NCW-voorzitter Bernhard Wientjes en de CEO van Unilever, Paul Polman, hielden een toespraak. Volgens Polman kunnen bedrijven een grotere bijdrage leveren aan het verbeteren van de omstandigheden van mensen in ontwikkelingslanden dan welke overheid ook. "Maar we kunnen niet zonder ngo's en overheden. Die relatie was voorheen moeizaam, maar er ontstaat een nieuw bewustzijn over het belang van onderlinge samenwerking."

28 OKTOBER TOT EN MET 6 NOVEMBER

CARIBISCH DEEL VAN HET KONINKRIJK

Van 28 oktober tot en met 6 november brachten Hare Majesteit de Koningin, de Prins van Oranje en Prinses Máxima een officieel bezoek aan alle zes eilanden van het Caribisch deel van het Koninkrijk. Het was het eerste bezoek van de Koningin aan de Cariben na de staatkundige hervormingen van 10 oktober 2010. Sinds die datum hebben de eilanden Curaçao en Sint Maarten de status van land binnen het Koninkrijk. Bonaire, Sint Eustatius en Saba zijn openbare lichamen (bijzondere gemeenten) van Nederland geworden. Aruba heeft sinds 1986 een status aparte. Tijdens de reis werd stilgestaan bij de ontwikkelingen op de eilanden na de ontmanteling van het land Nederlandse Antillen.

Ook in Nederland houdt de Koningin zich op de hoogte van de gang van zaken in het Caribisch deel van het Koninkrijk. Ontvangsten en beëdigingen van autoriteiten zijn daar doorgaans goede gelegenheden voor. In 2011 ontving de Koningin de gouverneur en minister-president van Curaçao en de gouverneur en de minister-president van Sint Maarten. Ze beëdigde verder Dennis Richardson als lid van de Raad van State van het Koninkrijk voor Sint Maarten, Wilbert Stolte als rijksvertegenwoordiger voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba en Julian Woodley als waarnemend rijksvertegenwoordiger.

Aan het eind van de reis op 6 november spraken Koningin, Prins en Prinses nog met de pers. Op de vraag aan de Koningin hoe ze deze drukke rondreis toch vol kon houden antwoordde ze: “De mensen geven me zoveel energie.”

28 EN 29 OKTOBER

ARUBA

Op 28 en 29 oktober verbleven Hare Majesteit de Koningin, de Prins van Oranje en Prinses Máxima op Aruba. De eerste dag stond in het teken van ontmoetingen met bestuurders en politici. Het Koninklijk gezelschap sprak met de gouverneur en minister-president van Aruba, leden van de Staten van Aruba en leden van de Raad van Ministers. Tijdens het multiculturele muziekfestival 'Fiesta Popular' in het Linear Park genoten de Oranjes zichtbaar van al het moois dat Aruba op cultureel en muzikaal gebied liet zien. De manier waarop de Koningin zich liet meevoeren op de tropische klanken ontlokte een van de toeschouwers de opmerking: "Arubaan onder de Arubanen!"

De tweede dag startte met een bezoek aan natuurpark Parke Nacional Arikok en woonwijk Yuwana Morto, een voormalige achterstandswijk die grondig op de schop is genomen en waar nu glasvezel en zonnepanelen zijn aangelegd. In de middag bezocht de Koningin samen met de Prinses vrouwenopvangcentrum Fundacion Hende Muher Den Dificultad. Zij spraken daar met hulpverleners en vrouwen die in het opvanghuis zitten of hebben gezeten. De Prins hield ondertussen een toespraak tijdens de Green Aruba Conference. Thema daar was duurzame energie in het Caribisch gebied. De Prins was vol lof over de inspanningen van Aruba op dit terrein. "Jullie zijn pioniers en zowel in Nederland als daarbuiten hopen we te mogen leren van jullie ervaringen."

31 OKTOBER

BONAIRE

Hare Majesteit de Koningin, de Prins van Oranje en Prinses Máxima werden op 31 oktober verwelkomd op het Bestuurskantoor in Kralendijk door de gezaghebber van Bonaire, de rijksvertegenwoordiger voor de openbare lichamen, leden van het Bestuurscollege en de leden van de Eilandsraad. Buiten sprak de Koningin met enkele demonstranten die hun ongenoegen uitten over de leefomstandigheden op Bonaire. De Koningin nam een petitie in ontvangst en bedankte het publiek “voor de openhartige en waardige manier waarop u protesteert”. Hierna ging het Koninklijk gezelschap naar cultuurpark Mangazina di Rei waar samen met eilandbewoners een klein dansje werd gewaagd. Bij de Watapanaschool, de enige school op Bonaire voor speciaal onderwijs, zagen ze hoe het schoolplein is opgeknapt dankzij Bon Doet, de Bonairiaanse versie van NL Doet.

Per boot bekeken Koningin en Prins de mangroven in Lac Cai. Dit natuurgebied wordt vanwege de zeedieren die zich in alle rust nestelen tussen de wortels van de bomen ook wel omschreven als de kraamkamer van de oceaan. Ook de met uitsterven bedreigde groene zeeschildpad en de grote kroonslak (Queen Conch) leven hier. Prinses Máxima opende in Kralendijk het Centrum voor Jeugd en Gezin. Dit centrum biedt ondersteuning aan de ontwikkeling en het welzijn van kinderen en jongeren tussen 0 en 24 jaar. Ouders, professionals en andere betrokkenen kunnen hier terecht voor advies over opvoeding en gezondheid van kinderen.

1 EN 2 NOVEMBER

CURAÇAO

Het programma op Curaçao begon op 1 november met een ontvangst door gouverneur en minister-president van Curaçao op het vliegveld Juan Hato. Bij de poort van het terrein stonden schoolkinderen om een glimp op te vangen van de Oranjes. Hun wachten werd beloond, want Koningin, Prins en Prinses lieten hun auto's even halt houden voor een spontane begroeting. Na een ontmoeting met de leden van de Raad van Ministers en de Staten van Curaçao bezochten de Oranjes de Prinses Margrietschool en het Academy Hotel in Willemstad. 's Avonds werden de Koningin, Prins en Prinsens getrakteerd op een culturele presentatie vol zang, dans en kunst op het Brionplein. De Koningin zei tegen de duizenden mensen die het feest meevierden op het plein: "Ik heb geen woorden voor zoveel moois. *Masha danki, mi dushi Kòrsou*."

Op 2 november was het gezelschap in achterstandswijk Seru Fortuna waar veel grote families met lage inkomens wonen in kleine huizen. Ook het Instituto pa Formashon den Enfermeria, een verpleegopleiding, werd bezocht. Koningin, Prins en Prinses spraken met leerlingen over hun ervaringen en toekomstplannen. In Barber, op het westelijke deel van het eiland, liep het gezelschap langs verschillende kraampjes met lokale producten en genoten ze van optredens van dansgroepen. Het bezoek aan Curaçao werd afgesloten met de onthulling van een herinneringsplaquette door de Koningin in Fort Amsterdam.

3 NOVEMBER

SINT MAARTEN

Hare Majesteit de Koningin, de Prins van Oranje en Prinses Máxima bezochten op 3 november Sint Maarten. Zij werden verwelkomd door een ontvangstcomité met daarin onder meer de voorzitter van de Staten. Ook hier omvatte het ochtendprogramma ontmoetingen met de gouverneur en minister-president van Sint Maarten en de leden van de Raad van Ministers. In de middag werden verschillende werkbezoeken afgelegd die in het teken stonden van zorg, natuur en onderwijs. De Koningin opende het nieuwe pand van de Mental Health Care Foundation. Ook liet het gezelschap zich in het Emilio Wilson Historisch en Cultureel Park, een voormalige suikerplantage, informeren over behoud, bescherming en beheer van de natuur op Sint Maarten. De Oranjes bekeken in Philipsburg de Sundial School en zij praatten daar met docenten en leerlingen. Deze school biedt secundair beroepsonderwijs op de terreinen zorg, welzijn en hospitality. De dag werd afgesloten met een cultureel festival met als thema 'Embracing St. Maarten's Tradition'. Minister-president Sarah Wescot-Williams bedankte de Koningin tijdens een toespraak en noemde haar "onze steun in goede tijden en slechte tijden". De Koningin op haar beurt bedankten iedereen voor een "*superb evening*".

Ook op 5 november waren Koningin, Prins en Prinses op Sint Maarten voor het afsluitende 'Governor's dinner'. Tijdens deze avond spraken de Oranjes met leden van de Staten van Sint Maarten en vele andere vertegenwoordigers uit de samenleving van het eiland.

4 NOVEMBER

SINT EUSTATIUS

Sint Eustatius was op 4 november het reisdoel van Hare Majesteit de Koningin, de Prins van Oranje en Prinses Máxima. Bij de vliegtuigtrap op F.D. Roosevelt Airport werden de Oranjes begroet door de gezaghebber van Sint Eustatius en de rijksvertegenwoordiger voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Na een gesprek met de gezaghebber ging het Koninklijk gezelschap door naar de sporthal bij The Field. De Koningin opende deze nieuwe sporthal waarna demonstraties van verschillende sporten werden gegeven. Met de komst van deze grote sporthal kunnen op Sint Eustatius nu officiële toernooien worden gehouden. Bij het Chapelpiece Recreational Center, een dagopvangcentrum voor ouderen, kregen Koningin en het Kroonprinselijk paar een rondleiding. Ook lieten ze zich informeren over de activiteiten die hier georganiseerd worden en knoopten ze gesprekken aan met de zeer enthousiaste ouderen. De Oranjes lunchten in de Old Gin House met de gezaghebber, de leden van de Eilandsraad en het Bestuurscollege. Onderwerp van gesprek waren de ontwikkelingen op Sint Eustatius nu het de status heeft van openbaar lichaam binnen het Koninkrijk. In de middag bezochten Koningin, Prins en Prinses de Botanical Garden en genoten ze bij het Historical Foundation Museum van een cultureel festival waar ze kennismaakten met het cultureel erfgoed van Sint Eustatius.

5 NOVEMBER

SABA

Het zesde en laatste eiland dat Hare Majesteit de Koningin, de Prins van Oranje en Prinses Máxima aandeden tijdens hun bezoek aan het Caribisch deel van het Koninkrijk was Saba. Saba is weliswaar het kleinste van alle eilanden in de Cariben, maar is vanwege de 887 meter hoge Mount Scenery wel het hoogste punt van het Koninkrijk. Op Saba werden op 5 november diverse organisaties en instellingen bezocht. Het Koninklijk gezelschap begon bij de enige school voor voortgezet onderwijs op het eiland, de Saba Comprehensive School. Hierna volgden de Child Focus Foundation, een stichting die naschoolse activiteiten organiseert voor kinderen tussen de 4 en 18 jaar, en het Eugenius Johnson Community Center waar allerlei culturele activiteiten plaatsvinden. Het programma werd vervolgd met een bezoek aan de haven van Saba, een lunch met de gezaghebber, de leden van de Eilandsraad en het Bestuurscollege en bezoeken aan het lokale bejaardentehuis en het aangrenzende ziekenhuis A.M. Edwards Medical Center. Op het Cruijff Court kregen de Oranjes enkele sportdemonstraties te zien en bij de Saba University School of Medicine spraken zij met studenten en docenten. Het diploma van deze universiteit is erkend in de Verenigde Staten en Canada. Met het bekende (kleine) vliegtuigje van Winair en via de korte start- en landingsbaan van vierhonderd meter verlieten Koningin, Prins en Prinses het Caribische eiland Saba.

8 NOVEMBER

THE SUSTAINABILITY CONSORTIUM

In Den Haag was Prinses Máxima op 8 november aanwezig bij de officiële start van de Europese afdeling van The Sustainability Consortium (TSC). TSC is een onafhankelijk, internationaal opererend samenwerkingsverband van bedrijven, niet-gouvernementele organisatie en wetenschappers. De organisatie wil de productieketen duurzamer maken door middel van wetenschappelijke methoden en onderzoek. Het uiteindelijke doel is te komen tot internationale standaarden, waardoor iedereen op dezelfde wijze meet hoe duurzaam een product is. Niet alleen agrarische producten zijn onderwerp van studie, maar ook electronica, huishoudelijke apparaten, papier en speelgoed.

Wageningen Universiteit en Research Centre gaat de Europese activiteiten van TSC coördineren. Nederlandse bedrijven die zich hebben verbonden aan TSC zijn onder meer Ahold, DSM en Unilever. Ook het Wereld Natuur Fonds is een actieve partner binnen het consortium.

8 NOVEMBER

GROEN GAS VAN SUIKER UNIE

Op 8 november stelde de Prins van Oranje in Dinteloord officieel de nieuwe biomassavergister van Suiker Unie in gebruik. Deze installatie zet plantaardig restmateriaal van Suiker Unie en andere voedingsmiddelenbedrijven om tot groen gas dat wordt geleverd aan het Nederlandse aardgasnet. De Prins stortte met een shovel de eerste lading biomassa in de vergister. Hij liet zich tijdens een rondleiding in zowel de biomassavergister als de suikerfabriek uitgebreid informeren over de activiteiten van Suiker Unie. Suiker Unie is onderdeel van Royal Cosun, een coöperatie die eigendom is van 10.000 suikerbietentelers. Het bedrijf noemt rekening houden met het milieu daarom een tweede natuur.

Suiker Unie is de enige Nederlandse suikerfabrikant. Met de nieuwe biomassavergister in Dinteloord en de biomassavergister in het Groningse Vierverlaten (in 2012 in productie) zet de Suiker Unie 200.000 ton plantaardig restmateriaal om in 25 miljoen kubieke meter groen gas. Dat is voldoende voor ruim 15.000 huishoudens. Hiermee wordt de Suiker Unie één van de grootste producenten van groen gas van Nederland.

9 NOVEMBER

ERASMUSPRIJS 2011

In het Koninklijk Paleis Amsterdam ontving de Spaanse architect en stedenbouwkundige Joan Busquets op 9 november uit handen van de Prins van Oranje de Erasmusprijs 2011. Bij de ceremonie waren ook Hare Majesteit de Koningin, Prinses Máxima en Prinses Margriet aanwezig. De Erasmusprijs wordt jaarlijks toegekend aan een persoon of instelling die een buitengewone bijdrage heeft geleverd aan de cultuur in Europa. De prijs bestaat uit een geldbedrag van 150.000 euro. Ieder jaar staat de Erasmusprijs in het teken van een ander thema. Deze keer was dat 'De vormgeving van de openbare ruimte in de stad'. Volgens de Stichting Praemium Erasmianum komt Busquets de prijs toe vanwege zijn veelzijdige oeuvre op het gebied van stadsplanning.

In een toespraak roemde de Prins, regent van de Stichting Praemium Erasmianum, de werkwijze van Busquets. "U doet het anders. U bent er ten diepste van overtuigd dat stadsontwikkelingprocessen ondogmatisch moeten zijn en ruimte moeten laten voor aanpassingen in de toekomst. Je kunt en moet geen rigide langetermijnplannen maken voor een project dat in de loop der tijd waarschijnlijk onvoorzienbare veranderingen zal ondergaan. Volgens onze stichting kan deze ondogmatische benadering van stadsontwikkeling en architectuur als voorbeeld dienen en de sector verder helpen."

11 NOVEMBER

200 JAAR RECHTERLIJKE MACHT

In de Ridderzaal in Den Haag woonde Hare Majesteit de Koningin op 11 november de viering bij van het 200-jarig jubileum van de rechterlijke macht in Nederland. Op 1 januari 1811 voerde Napoleon in Nederland een rechterlijke organisatie in naar Frans model. Tijdens de viering werd teruggeblikt naar de Franse tijd, maar ook gesproken over rol en betekenis van het recht in de huidige samenleving. De Koningin nam ook twee boeken in ontvangst: *Tweehonderd jaar rechters* over de rol van de rechtspraak sinds 1811 en *Twee eeuwen Openbaar Ministerie* over de historische ontwikkeling van het OM in Nederland.

In zijn toespraak ging de President van de Hoge Raad, Geert Corstens, in op de waarde van onafhankelijke rechtspraak. “Een rechtsstaat is niet te koop, maar kost wel geld. Op de gezagsdragers van de verschillende staatsmachten rust de verantwoordelijkheid steeds weer uit te leggen dat en hoe de geschiedenis op harde wijze leert dat een onafhankelijke rechterlijke macht een absolute voorwaarde is voor een democratische rechtsstaat. En dat juist de bescherming van het recht die de rechter ook aan impopulaire personen biedt of aan opvattingen die indruisen tegen die van de meerderheid, de kwaliteit bepaalt van de samenleving als geheel; tolerantie en medemenselijkheid zijn onverminderd belangrijke graadmeters voor het niveau van een beschaving.”

15 NOVEMBER

ONDERNEMERSHUIS DEVENTER

Prinses Máxima bezocht op 15 november het Ondernemershuis Deventer. Bij dit Ondernemershuis kunnen alle (aspirant-)ondernemers uit de gemeente Deventer gratis terecht voor vragen en advies op ondernemersgebied. Naast inhoudelijke advisering en coaching verzorgt het Ondernemershuis Deventer ook cursussen, workshops en netwerkbijeenkomsten voor zowel startende als gevestigde ondernemers. De Prinses liet zich uitgebreid informeren over de werkwijze van het Ondernemershuis. Ook sprak zij met enkele ondernemers over hun ervaringen met het starten van een bedrijfje en de steun van het Ondernemershuis. Eén van hen was Jonathan Tan van Huisvol Muziek, een online winkel in bladmuziek. “Het Ondernemershuis heeft mij geholpen met het zakelijke deel van mijn bedrijf. Door mijn creatieve geest ben ik altijd bezig met het bedenken van nieuwe concepten en ideeën. Ik heb hier geleerd dat mijn creativiteit mij soms ook in de weg kan zitten. Door focus en structuur aan te brengen zie ik nu mijn omzet stijgen en de klanttevredenheid is ook toegenomen.”

De Prinses was in Deventer als lid van het Nederlands Comité voor Ondernemerschap en Financiering dat in augustus 2011 is ingesteld als opvolger van de Raad voor Microfinanciering. Het comité bevordert ondernemerschap door te adviseren over coaching en het verstrekken van kleine leningen om een bedrijf te starten of uit te breiden.

16 NOVEMBER

VERNIEUWD DRENTS MUSEUM

Hare Majesteit de Koningin opende op 16 november het vernieuwde Drents Museum in Assen. Na een jaar verbouwen en uitbreiden heropende het museum met een nieuwe tentoonstellingsvleugel. Deze vleugel is een ontwerp van architect Erick van Egeraat. Op het dak van de ondergrondse uitbreiding is een glooiende tuin aangelegd, die ook toegankelijk is voor het publiek. De openingstentoonstelling in de nieuwe vleugel had als titel 'De Gouden Eeuw van China' en bood een overzicht van de culturele rijkdom van de Chinese samenleving ten tijde van de Tang-dynastie (618 – 907 na Chr.). De Koningin opende deze tentoonstelling met een slag op een Chinese gong. Dichter Jean Pierre Rawie droeg het speciaal voor de gelegenheid gemaakte gedicht 'Symbiose' voor. De laatste zinnen daarvan luidden:

Nu worden de vertrouwde zalen
met nieuwe vleugels uitgebreid,
ontstegen aan het provinciale
en opgetild naar deze tijd,

waarbij men wat ze vroeger bouwden
niet wegdoet en opnieuw begint,
maar steeds het nieuwe met het oude,
het nu met wat er was verbindt.

17 NOVEMBER

HET POORTJE

Op 17 november was Hare Majesteit de Koningin in stadion Euroborg in Groningen aanwezig bij het symposium 'De internationale rechten van het kind in geslotenheid'. Ook staatssecretaris van Veiligheid en Justitie Fred Teeven was bij het symposium dat werd gehouden ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van Stichting Het Poortje Jeugdinrichtingen. Het Poortje biedt intensieve gedwongen begeleiding en behandeling aan zo'n 175 jongeren van 12 tot en met 23 jaar met ernstige gedragsproblemen. Het doel is de kans op een zo succesvol mogelijke terugkeer in de maatschappij te vergroten. Op het symposium werd ingegaan op het spanningsveld tussen de behandeling en begeleiding van jongeren in de gesloten jeugdzorg en de rechten van het kind. De 16-jarige Elisa gaf de Koningin het jubileumboek *Ik geef een feestje als ik vrijkom*. In dit boek schrijven tien bekende Nederlandse auteurs een verhaal over heden en verleden van Het Poortje. Ze hebben de jeugdinrichting bekeken, hebben soms meegedraaid en met de jongeren gesproken. Het boek geeft een beeld van het reilen en zeilen van een jeugdinrichting door de jaren heen.

18 NOVEMBER

85 JAAR REUMAFONDS

Hare Majesteit de Koningin woonde op 18 november in de Ridderzaal in Den Haag de viering bij van het 85-jarig bestaan van het Reumafonds. De Koningin is sinds 1980 beschermvrouwe van dit fonds. Het Reumafonds zet zich in voor de bestrijding van reuma, het geven van voorlichting en het behartigen van de belangen van mensen met reuma en artrose. Ruim twee miljoen mensen in Nederland leven met reuma of artrose. De meerderheid van deze mensen is jonger dan 65 jaar.

Eén van hen is televisiepresentatrice Anita Witzier. In 1999 werd bij haar reumatoïde artritis geconstateerd; sinds 2001 is zij ambassadeur van het Reumafonds. Witzier: “Het is voor mensen met reuma belangrijk goed geïnformeerd te blijven, omdat ze dan ook zien wat ze zelf kunnen doen. We zijn er nog niet, maar er liggen veel kansen. Artsen en onderzoekers, mensen met reuma en hun omgeving moeten weten dat er mogelijkheden zijn. Als we er voor vechten, moet het lukken.” Voor haar vrijwillige inzet voor het Reumafonds werd Anita Witzier tijdens de jubileumviering in de Ridderzaal benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Ook twee andere vrijwilligers kregen een Koninklijke onderscheiding: zowel Carla Zwarthoed-Vlierman uit Volendam als Jeanette Kwak-Vossers uit Varsseveld werden Lid in de Orde van Oranje-Nassau.

18 NOVEMBER

WATERSCHOON IN SNEEK

In Sneek opende de Prins van Oranje op 18 november het duurzame en innovatieve waterzuivering – en energiesysteem 'WaterSchoon'. Het afvalwater van 232 nieuwbouwwoningen in de wijk Noorderhoek wordt aan de bron gescheiden ingezameld en schoongemaakt in de kleine zuiveringsinstallatie van de wijk. In deze zuiveringsinstallatie wordt ook energie geproduceerd in de vorm van biogas en wordt warmte teruggewonnen uit reststromen. De vrijgekomen energie wordt gebruikt voor het verwarmen van de woningen in de wijk. De zuiveringsinstallatie zet bovendien grondstoffen uit het afval om in een kunstmestvervanger. Ook verwijdert het schadelijke stoffen als medicijnresten en fosfaten voor 90% uit het afvalwater voordat het water wordt geloosd op het oppervlaktewater. Dankzij WaterSchoon besparen huishoudens 25-50% op hun waterkosten en vermindert de uitstoot van CO_2.

De Prins liet zich uitgebreid voorlichten over WaterSchoon. Hij toonde zich na afloop enthousiast. "De Engelse zeggen het mooi: *There is no waste water, only water wasted*. Hier in Sneek laten ze de hele wereld zien wat mogelijk is. Ik ben heel trots dat ik dit project heb mogen openen vandaag." WaterSchoon is een gezamenlijk initiatief van Wetterskip Fryslân, woningstichting De Wieren, Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer, gemeente Sûdwest-Fryslân en DeSaH bv. Het is het eerste waterzuivering- en energiesysteem op deze schaal in de wereld .

18 NOVEMBER

BORIS IN NOORDWIJK

Op 18 november bracht Prinses Máxima een werkbezoek aan de school voor voortgezet speciaal onderwijs Het Duin in Noordwijk. Het Duin is één van de veertien scholen in Nederland die deelneemt aan het pilotproject 'Boris brengt je bij een baan'. Doel van dit project is zoveel mogelijk jongeren met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking via een intensief begeleidingstraject aan een passende baan op de reguliere arbeidsmarkt te helpen. Binnen het project wordt veel aandacht besteed aan het onderzoeken waar de talenten en wensen van de jongeren liggen, aan het ontwikkelen van een op maat gesneden opleidingsplan en aan het begeleiden bij het vinden en behouden van een geschikte baan. Het project 'Boris brengt je bij een baan' is een initiatief van scholen en de samenwerkende kenniscentra voor beroepsonderwijs en bedrijfsleven.

De Prinses liet zich uitgebreid informeren over de achtergronden en mogelijkheden van het project-Boris. Ook maakte zij kennis met verschillende leerlingen die zich bij Het Duin voorbereiden op een baan in de zorg, de horeca, de techniek of in een winkel. Haar kopje koffie kreeg de Prinses geserveerd door de 19-jarige Arlet van Rijt die bij Het Duin de opleiding 'Werken in de horecakeuken' volgt. "Ik heb koffie en thee ingeschonken voor Máxima", zei ze toen de Prinses was vertrokken. "Twee keer. En zonder te morsen!"

22 NOVEMBER

HOGE FLUX REACTOR

In Petten bezocht Hare Majesteit de Koningin op 22 november de jubileumbijeenkomst ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Hoge Flux Reactor. Deze reactor levert een bijdrage aan onderzoek naar een CO_2-neutrale Europese energievoorziening en produceert medische isotopen die worden gebruikt bij behandeling en diagnostiek van kanker en voor pijnbestrijding. De Hoge Flux Reactor is de op één na grootste producent van medische isotopen in de wereld. Dagelijks maken gemiddeld 24.000 patiënten over de hele wereld gebruik van isotopen uit Petten. De Koningin bezocht het onderzoekslaboratorium, de regelkamer van de Hoge Flux Reactor en de reactorhal waar zij een toelichting kreeg over de productie van isotopen. Directeur Rob Stol van de Nuclear Research & Consultancy Group, het bedrijf dat de reactor exploiteert, omschreef het proces binnenin de reactor als 20.000 magnetrons die op vol vermogen werken.

De Hoge Flux Reactor is eigendom van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek, een dienst van de Europese Commissie. Gastvrouw tijdens het bezoek van de Koningin was daarom ook Máire Geoghegan-Quinn, Europees Commissaris voor Onderzoek, Innovatie en Wetenschap. Ook minister Maxime Verhagen van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie vergezelde de Koningin.

25 NOVEMBER

50E DIES NATALIS IN TWENTE

Op 25 november woonde Hare Majesteit de Koningin in Enschede de 50e Dies Natalis van de Universiteit Twente bij. In 1964 werd de Universiteit Twente – toen nog Technische Hogeschool Twente – officieel geopend door Koningin Juliana en Prins Bernhard. De feitelijke stichtingsdatum van de universiteit is 1 december 1961. De diesrede stond in het teken van eredoctoraten en innovaties in de zorg. Een eredoctoraat ging naar het duo Jamie Hyneman en Adam Savage van het veelbekeken tv-programma MythBusters op Discovery Channel vanwege hun rol in het populariseren van wetenschap en het enthousiasmeren van jonge mensen. Ook wetenschappers prof.dr. Helga Nowotny en prof.dr. Wolfgang Knoll en ondernemer Henri Termeer ontvingen een eredoctoraat.
De diesrede werd verzorgd door prof.dr. Clemens van Blitterswijk, hoogleraar Tissue Regeneration en wetenschappelijk directeur van het onderzoeksinstituut MIRA. Hij sprak over regeneratieve geneeskunde die het mogelijk maakt om reparaties aan bijvoorbeeld kraakbeen of bot uit te voeren met weefsel dat in het lab is gekweekt met cellen van de patiënt zelf.

28 NOVEMBER

PRINS BERNHARD CULTUURFONDS PRIJS

Prinses Máxima reikte op 28 november in Amsterdam de Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs uit aan fotograaf en filmmaker Anton Corbijn. Het fonds kende de prijs aan Anton Corbijn toe, omdat hij een belangrijke beeldmaker en –vormer van de populaire cultuur is en geldt als een internationaal voorbeeld voor fotografen, ontwerpers en art directors. Tijdens de feestelijke ceremonie traden Bono, Chris Martin en Herbert Grönemeyer op; zij werkten allemaal met Corbijn en zijn in de loop der tijd ook goed bevriend met hem geraakt. Er waren toespraken van Bart Chabot, Cees Nooteboom en Stephan Vanfleteren en een videoboodschap van Tom Waits. Anton Corbijn reageerde nuchter op alle loftuitingen. “Ik deed altijd voorzichtige stapjes op een modderig pad. Dat blijkt nu een goed begaanbare weg te zijn. Voor mijn gevoel blijf ik echter in de modder worstelen.”

De Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs wordt toegekend aan personen of instellingen die zich op uitzonderlijke wijze verdienstelijk hebben gemaakt op het gebied van muziek, theater, dans, beeldende kunst, geschiedenis, letteren, monumentenzorg, cultuureducatie of natuurbehoud. Aan de Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs is een geldbedrag van 75.000 euro verbonden. Daarnaast krijgt de winnaar een CultuurFonds op Naam met een startkapitaal van 75.000 euro, waarvan hij de naam en doelstelling zelf mag bepalen.

29 NOVEMBER

ZONNEHUIS OOSTERGAST

In Zuidhorn verrichte Prinses Máxima op 29 november de officiële opening van de nieuwe multifunctionele woon- en zorglocatie Zonnehuis Oostergast. Mensen die eerder in een verpleeg- of verzorgingshuis zaten, wonen nu in een gewone straat met een eigen huisnummer in een duurzaam gebouwde wijk. De wijk is zo opgezet dat mensen zo lang mogelijk de regie houden over hun eigen leven. Vrijwel alle woonvormen zijn beschikbaar: royale huurappartementen in de vrije sector voor mensen die volledig zelfstandig wonen, appartementen voor tijdelijk verblijf voor revalidatie, zorgappartementen met lichte zorg tot intensieve verpleging, kleinschalige huizen voor mensen met dementie en studio's voor ouderen met een verstandelijke beperking. In de wijk is ook een overdekt dorpsplein met onder andere een restaurant, activiteitencentrum, dorpswinkel, kapper en een Centrum voor Jeugd en Gezin. Ook zijn er mogelijkheden voor revalidatie, dagbehandeling en thuiszorg. Deze vele voorzieningen staan ook open voor mensen die niet in de wijk Zonnehuis Oostergast wonen.

Prinses Máxima nam uitgebreid de tijd voor een rondgang door Zonnehuis Oostergast, waar ongeveer driehonderd cliënten zorg krijgen en bijna vijfhonderd mensen werken. Peter Brouwer, regiomanager van Zonnehuisgroep Noord, begeleidde de Prinses. "Het is een zeer spontane vrouw die op een heel prachtige manier contact maakt met de bewoners en echt aandacht heeft voor mensen en zich daar zo mee verbindt. Ik zie dat het mensen wat doet."

29 NOVEMBER

PRESIDENT MALI

Hare Majesteit de Koningin bood de president van Mali, Amadou Toumani Touré, en mevrouw Touré Lobbo Traoré op 29 november een galadiner aan op Paleis Noordeinde in Den Haag. De president en zijn vrouw waren van 29 november tot en met 1 december in Nederland voor een officieel bezoek. In haar toespraak tijdens het galadiner, merkte de Koningin onder meer op: “Mali staat bekend als een land met een lange en rijke geschiedenis, als een kruispunt van culturen dat op verschillende terreinen zijn bijdrage aan de beschaving heeft geleverd. De Malinezen zijn daar met recht trots op. Die geschiedenis reikt tot het heden in de vorm van indrukwekkende herdenkingsplaatsen, die ook talrijke bezoekers aantrekken. Vier zijn zelfs opgenomen in de lijst van ‘world heritage sites’ van de UNESCO. Met bewondering ziet de buitenwereld in Mali een voorbeeld van een samenleving die gedijt in een vermenging van volken en een vermenging van culturen.”

Tijdens zijn bezoek sprak de president ook met de Prins van Oranje, Prinses Máxima en minister-president Mark Rutte. Op 30 november hield hij in aanwezigheid van de Koningin een lezing over democratiseringsprocessen in Afrika aan het International Institute of Social Studies.

6 DECEMBER

VAANDEL VOOR KORPS

Tijdens een ceremonie op het Binnenhof in Den Haag overhandigde Hare Majesteit de Koningin op 6 december een vaandel aan het Korps Militaire Administratie van de Koninklijke Landmacht. Het Korps Militaire Administratie was de laatste eenheid binnen de landmacht die nog geen eigen vaandel had. De militaire administratie verzorgt alle geldzaken binnen de landmacht. Ook regelt ze de administratie van personeel en materieel. Korpscommandant luitenant-kolonel Mark Koch nam het vaandel, onder toeziend oog van de minister van Defensie Hans Hillen en de Commandant der Strijdkrachten Peter van Uhm, in ontvangst. Het vaandel is een rijk versierd doek dat wordt gebruikt bij ceremonies zoals beëdigingen, commandowisselingen en herdenkingsbijeenkomsten.

De Koningin verwees in een korte toespraak naar het ‘esprit de corps’ dat in de loop der jaren bij de militairen van het Korps Militaire Administratie is ontstaan. “Deze gevoelens van saamhorigheid strekken zich ook uit tot oud-gedienden van het Korps. Des te meer werd het gemis gevoeld aan een eigen vaandel. Het vaandel is immers bij uitstek het zichtbare symbool van verbondenheid en eigen identiteit. Het is verheugend dat nu het moment is aangekomen waarop uw Korps een eigen vaandel gaat voeren.”

8 DECEMBER

FUJIFILM IN TILBURG

De Prins van Oranje opende op 8 december de nieuwe fabriek 'PS10' van Fujifilm in Tilburg. Hij deed dit samen met Shigetaka Komori, president en CEO van Fujifilm Corporation Tokyo. Ook minister Maxime Verhagen van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie was bij de feestelijke openingsceremonie. Om het duurzame karakter van de nieuwe productielijn te benadrukken, zetten de Prins en de heer Komori hun voetafdruk in groen gekleurde klei. Met de ingebruikname van de PS10 is Fujifilm Tilburg de grootste en duurzaamste producent van offsetplaten in de wereld. De PS10 maakt milieuvriendelijke offsetplaten en heeft een zogenaamde *Co-generative Thermal Oxidizer* (CTO) waarmee de CO_2-uitstoot van de fabriek jaarlijks met 5.500 ton wordt verminderd. Fujifilm streeft een 100% CO_2-neutrale bedrijfsvoering na. In Tilburg wordt naast offsetplaten ook fotopapier geproduceerd. Een eigen R&D-team werkt continu aan de ontwikkeling van nieuwe technologieën en de verbetering van bestaande producten.

Fujifilm is trots op deze fabriek en de president van Fujifilm Europe Peter Struik steekt dat niet onder stoelen of banken. "Moderner kan een fabriek bijna niet zijn. We hebben overal ter wereld gekeken en geleerd van fouten die elders zijn gemaakt. Dit is een fabriek met *full options*. De ultieme fabriek."

9 DECEMBER

ZELFSTANDIGHEID DANKZIJ TECHNOLOGIE

Op 9 december bracht de Prins van Oranje een werkbezoek aan zorgorganisatie Siza in Het Dorp in Arnhem. Siza is een zorginstelling die vanuit meer dan 150 vestigingen verspreid over Gelderland zorg- en dienstverlening biedt aan kinderen, jongeren en volwassenen met een lichamelijke, verstandelijke of meervoudige handicap of met niet-aangeboren hersenletsel. De Prins kreeg te zien en te horen hoe dankzij geavanceerde technologie mensen met een handicap meer en langer zelfstandig kunnen blijven wonen, werken en leren. Hij werd door zijn werkbezoek 'geloodst' met een PEAT, een soort smartphone die mensen met niet-aangeboren hersenletsel ondersteunt bij hun dagritme. Ook kreeg hij een demonstratie van een zogenoemde 'SIM pc' met aanraakscherm die geschikt is voor mensen die geen toetsenbord kunnen gebruiken. Hij ging ook thuis langs bij mevrouw Van der Heijden. Zij heeft een progressieve spierziekte en kan alleen haar hoofd nog bewegen. Dankzij innovatieve technologische snufjes kan zij alles wat kan bewegen in haar appartement bedienen: deuren, gordijnen, telefoon, bed en tv. Internet bestuurt ze door middel van een infraroodstraal die is gemonteerd op haar bril. De Prins bezocht ook Revalidatie Medisch Centrum Groot Klimmendaal waar hij onder meer geïnformeerd werd over revalidatiebegeleiding op afstand met de Wii.

Prins en ict

Naast de thema's waterbeheer, sport en defensie houdt de Prins van Oranje zich intensief bezig met innovatie en ict. Als lid van de Raad van Advies van ECP-EPN, het platform voor de informatiesamenleving, brengt de Prins regelmatig werkbezoeken die hem in contact brengen met nieuwe digitale toepassingen in diverse sociale en economische sectoren. ECP-EPN is een onafhankelijke organisatie met een uitgebreid netwerk in het bedrijfsleven, de overheid, onderwijs- en kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties en in de politiek. Ruim 170 organisaties nemen deel aan het platform. De belangrijkste doelstelling van het platform is te bevorderen dat informatie- en communicatietechnologie voor de samenleving wordt benut.
In zijn rol als lid van de Raad van Advies van ECP-EPN bracht de Prins in 2011 drie werkbezoeken: aan het Hendrik Pierson College in Zetten waar hij sprak met docenten en leerlingen over veilig internetten, aan zorgorganisatie Siza waar hij zag wat ict kan betekenen voor de zelfredzaamheid van mensen met een handicap en aan een cursuslocatie van SeniorWeb in verpleeghuis Stellinghaven in Oosterwolde. Op 31 mei woonde hij hier een bijeenkomst van het project 'Ontdekt Internet' bij waarbij senioren de mogelijkheden van het internet leren kennen.

14 DECEMBER

PRINS CLAUS PRIJS

Prins Constantijn reikte op 14 december in het Koninklijk Paleis Amsterdam de Grote Prins Claus Prijs uit aan Ntone Edjabe, hoofdredacteur van het Afrikaanse culturele tijdschrift *Chimurenga*. *Chimurenga* betekent 'vrijheidsstrijd' en is een Pan-Afrikaanse publicatie over cultuur, kunst en politiek en biedt een platform voor vrije ideeënvorming en politieke bespiegelingen van Afrikanen over Afrika. De Prins Claus Prijzen worden jaarlijks toegekend aan individuen, groepen en organisaties in met name Afrika, Azië, Latijns-Amerika en het Caribisch gebied, voor hun prestaties op het gebied van cultuur en ontwikkeling en de positieve invloed daarvan op de maatschappij als geheel. Het Prins Claus Fonds kent sinds 1997 jaarlijks één hoofdprijs van 100.000 euro toe en daarnaast 10 prijzen van 25.000 euro. Prins Constantijn is samen met Prins Friso erevoorzitter van het Prins Claus Fonds.

Prins Constantijn ging in zijn toespraak bij de uitreiking in op vrije ideeënvorming: "Onderdrukkende regimes zijn het meest beducht voor onafhankelijke geesten die durven streven naar verandering en anderen willen inspireren. Waarom? Omdat mensen echt het verschil kunnen maken door hun 'Zivilcourage' aan de dag te leggen. Dit was een soort mantra voor mijn vader. Na onder twee dictaturen te hebben geleefd in Duitsland en de Dominicaanse Republiek was hij ervan overtuigd dat mensen voor hun mening moesten uitkomen. Met dit thema herdenken hem vandaag: de moed je uit te spreken en ernaar te handelen."

16 DECEMBER

BEËDIGING NIEUWE MINISTER

Hare Majesteit de Koningin beëdigde op 16 december de nieuwe minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Liesbeth Spies. Zij volgde Piet Hein Donner op die door het kabinet was benoemd tot vicepresident van de Raad van State.

In 2011 beëdigde de Koningin ook andere functionarissen voordat zij een hoog ambt binnen het Koninkrijk gingen bekleden. In totaal legden 19 personen de eed of belofte af ten overstaan van de Koningin. Het betrof 13 staatsraden, 2 raadsheren bij de Hoge Raad, 1 griffier van de Hoge Raad en 1 lid van de Algemene Rekenkamer. Ook beëdigde zij op 29 september de nieuwe Commissaris van de Koningin in Limburg, Theo Bovens. Daarnaast beëdigde de Koningin 12 Nederlanders die werden benoemd tot ambassadeur of tot permanent vertegenwoordiger van Nederland bij een internationale organisatie. Na een beëdiging heeft de Koningin gewoonlijk een gesprek met betrokkene over zijn/haar taken en vakgebied.

16 DECEMBER

VLAAMS-NEDERLANDSE DELTA

Op 16 december woonde de Prins van Oranje samen met Prins Filip van België in Antwerpen een conferentie bij over het thema 'Vlaams-Nederlandse Delta vanuit Europees perspectief'. Herman van Rompuy, de voorzitter van de Europese Raad van regeringsleiders, was één van de sprekers. Tijdens de conferentie werd een nieuwe samenwerkingsverklaring ondertekend door de provinciebesturen van Antwerpen, Noord-Brabant, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Zeeland en Zuid-Holland. De samenwerking heet 'Vlaams-Nederlandse Delta' en is de opvolger van de Rijn-Schelde Delta Samenwerkingsorganisatie. Doel van de samenwerkingsovereenkomst is het gezamenlijk verder ontwikkelen van de delta als toegangspoort tot Noordwest-Europa en het bevorderen van de groei van goederenvervoer binnen het deltagebied via slimme logistiek. De zes provincies zijn logistiek sterk met elkaar verweven. Ze hebben samen acht zeehavens en een hecht spoor- en wegennetwerk dat het achterland verbindt.

De Prins van Oranje en Prins Filip namen ook deel aan een werklunch met de belangrijkste spelers uit de havenwereld in het deltagebied en overheidsvertegenwoordigers op Europees, nationaal en provinciaal niveau. Belangrijkste gespreksonderwerp was ook hier de economische en logistieke toekomst van het Vlaams-Nederlandse deltagebied.

16 DECEMBER

PALEISSYMPOSIUM

Hare Majesteit de Koningin, de Prins van Oranje en Prinses Máxima waren op 16 december op het Koninklijk Paleis op de Dam aanwezig bij een symposium dat geheel in het teken stond van de financieel-economische crisis. Er werd onder meer gesproken over de oorzaken van de crisis, de internationale politieke consequenties en de mogelijk noodzakelijke hervormingen in het mondiale systeem. Sprekers tijdens het symposium waren Justin Yifu Lin, hoofdeconoom en senior vicepresident van de Wereldbank, Sanusi Lamido Sanusi, gouverneur van de Centrale Bank van Nigeria, en Martin Wolf, journalist bij *Financial Times*. Het zogenoemde paleissymposium werd georganiseerd door de Stichting Koninklijk Paleis te Amsterdam.

23 DECEMBER

BEGRAFENIS HAVEL

De Prins van Oranje en minister van Buitenlandse Zaken Uri Rosenthal woonden op 23 december in Praag de uitvaartdienst bij van Václac Havel. De laatste president van Tjecho-Slowakije en de eerste president van Tjechië overleed op 75-jarige leeftijd. Bij de mis in de Sint Vitus Kathedraal waren tientallen staatslieden en regeringsleiders aanwezig, onder wie de Franse president Nicolas Sarkozy, de Duitse bondskanselier Angela Merkel, de Amerikaanse oud-president Bill Clinton en zijn vrouw Hillary, de huidige minister van Buitenlandse Zaken van de Verenigde Staten. De in Praag geboren Amerikaanse oud-minister van Buitenlandse Zaken Madeleine Albright sprak in het Tsjechisch over de verdiensten van Havel. “Voor Havel was vrijheid geen doel op zich. Vrijheid was een middel om de waarheid te laten zegevieren.”

25 DECEMBER

KERSTTOESPRAAK

De jaarlijkse kersttoespraak van Hare Majesteit de Koningin stond in 2011 in het teken van het welzijn van allen en het beheer van de aarde. Ze zei onder meer: “Met onze kostbare planeet wordt zorgeloos omgesprongen en wat zij ons geeft wordt slecht verdeeld. Armoede en ongelijkheid tasten de leefbaarheid aan en bedreigen maatschappelijke saamhorigheid. Zelfzucht en de hang naar overdaad maken blind voor schade aan onze natuurlijke omgeving en ondermijnen gemeenschapszin. Zicht op de eindigheid van wat de aarde ons kan geven en op de houdbaarheid van de samenleving raakt zoek. (...) Mahatma Gandhi zei eens: ‘De aarde heeft wel genoeg voor ieders behoefte, maar niet voor ieders begeerte.’ Als schepselen begiftigd met verstand en geweten mag van ons worden gevraagd dat we dit vertalen in dagelijkse zorg voor de aarde en inzet voor een rechtvaardige samenleving.”

KROONDOMEIN HET LOO

KROONDOMEIN HET LOO

Kroondomein Het Loo is een landgoed van ruim 10.000 hectare tussen Apeldoorn, Vaassen en Uddel. Het bestaat uit heidegebieden, uitgestrekte bossen en een park en beslaat bijna 10 procent van de Veluwe. Al meer dan 300 jaar is dit natuurgebied nauw verbonden met het Huis Oranje-Nassau. Op 27 november 1684 kocht stadhouder Willem III het oude jachtslot Het Loo met de daarbij behorende natuurgebied. Kroondomein Het Loo bestaat uit drie afzonderlijke delen: staatsdomein afdeling Hoog Soeren en het huidige Kroondomein (samen vormen zij de Koninklijke Houtvesterij) en staatsdomein afdeling Paleispark (dat grenst aan Paleis Het Loo). Kroondomein Het Loo – het hele terrein dus - is eigendom van de Staat der Nederlanden. De drager van de Kroon heeft het vruchtgebruik over het Kroondomein, dat wil zeggen alleen de noordelijke en westelijke gebieden van Kroondomein Het Loo. Dit deel was tot 1959 privébezit van de Oranjes, maar Koningin Wilhelmina schonk in dat jaar haar privégronden aan de Nederlandse Staat. Dat deed ze om te voorkomen dat het gebied door overerving in kleine stukken uiteen zou vallen. “Wij hebben dit prachtige landschap eeuwen achtereen bewaard tot de tijd dat het volk het nodig zou hebben”, zei ze op de dag dat zij het schenkingsbesluit tekende. Ze bepaalde wel dat het gebruiksrecht van het gebied moest toekomen aan de drager van de Kroon.

Ook al bestaat Kroondomein Het Loo uit verschillende delen, het hele terrein wordt als een eenheid beheerd. De dagelijkse leiding is in handen van de door de Koningin benoemde rentmeester, die in haar hofhouding de titel opperhoutvester heeft. Al 32 jaar wordt deze functie vervuld door Jaap Kuper. Ondersteund door een kleine staf ziet hij het als zijn taak het natuurlijke bossysteem en de landschappelijke schoonheid van Kroondomein Het Loo volledig tot zijn recht te laten komen. “Dit in relatie tot een gezonde exploitatie”, zo voegt hij er meteen aan toe. “Al het onderhoud en beheer moeten wel gefinancierd kunnen worden.”

De belangrijkste inkomstenbron van Kroondomein Het Loo is de houtproductie. Jaarlijks wordt zo’n 35.000 kubieke meter hout geoogst. Hiermee is Kroondomein Het Loo, na Staatsbosbeheer, het grootste bosbouwbedrijf van Nederland. Omdat er meer dan 50.000 kubieke meter hout per jaar bijgroeit, is het gebied ook een grote opslagplaats voor CO_2. Het hout wordt voornamelijk opgekocht door Nederlandse houthandelaren voor de binnenlandse markt. Kuper werkt met een vaste groep van handelaren die zich ieder najaar kunnen inschrijven voor partijen hout. Partijen overigens die zij dan wel zelf moeten kappen, want de rentmeester en zijn medewerkers gaan niet verder dan het zetten van een gekleurd teken op de boom die tussen de andere uit mag worden gehaald.

Dit is ook de kern van het bosbouwbeheer op Kroondomein Het Loo. Begin jaren tachtig van de twintigste eeuw is dit drastisch gewijzigd. Jaap Kuper ontwikkelde, in samenspraak met de Koningin, het zogenoemde 'natuurvolgend bosbeheer'. Waar dit in essentie op neerkomt, is het achterwege laten van nagenoeg alle traditionele bosbouwkundige activiteiten. Het bos krijgt de ruimte om zichzelf te ontwikkelen en ook te verjongen. Tot dat moment werden rechthoekige percelen naaldbos gelijktijdig aangeplant en later ook gelijktijdig gekapt. Kroondomein Het Loo bestond zo uit een aaneenschakeling van eenvormige gebieden met gelijkjarig naaldbos. Nu worden bomen niet gelijktijdig, maar selectief gekapt. En aanplanten is er niet meer bij. De natuur moet het op eigen kracht doen. Hierdoor is er een gevarieerd bos ontstaan met verschillende boomsoorten, oud en jong naast elkaar. Omdat het dode hout in het bos blijft liggen, oogt het gebied ook veel natuurlijker. Dit dode hout is bovendien een aantrekkelijke leefomgeving voor allerlei organismen. Ook voor vogels. Kuper: "Op Kroondomein Het Loo zie je geen nestkasten. Een boom met een holte is de mooiste en meest natuurlijke plek om te nestelen."

Het natuurvolgend bosbeheer werd aanvankelijk door andere bosbouwers met argusogen bekeken, maar de nieuwe aanpak kreeg al snel brede erkenning. In 1997 verwierf Kroondomein Het Loo als eerste grote bosbedrijf in Nederland het FSC-keurmerk voor duurzame houtproductie.

Natuurvolgend bosbeheer is gestoeld op de spontane vestiging van de boomsoorten die er van nature thuis horen: eik, beuk en berk. Maar hoe verhoudt de noodzakelijke aanwas van jonge loofbomen zich met de aanwezigheid van reeën en edelherten, bekende liefhebbers van twijgen en knoppen? Rentmeester Kuper is zich bewust van de gevoeligheden die het onderwerp 'jacht' in Nederland met zich meebrengt, maar loopt niet weg voor de realiteit en de noodzakelijkheid van wildbeheer op Kroondomein Het Loo. "Dit terrein is ooit aangekocht als jachtveld, maar het beheer is nu totaal gekanteld. De jacht is nu alleen een instrument in het beheer. Vanwege de natuurwaarde willen wij dat edelherten en reeën hier rondlopen. Ze horen erbij. Maar deze dieren vreten wel graag de knoppen en twijgen van loofbomen. We zoeken dus naar een evenwicht tussen de wilddichtheid en de natuurlijke draagkracht van het gebied. Dus ja, er wordt hier gejaagd. Maar we doen het wel zeer verantwoord en professioneel."

Op 5 september 2011 is een nieuwe belangrijke nieuwe stap gezet in het natuur- en wildbeheer op de Veluwe. Met het planten van drie bomen opende Prinses Margriet, professor mr. Pieter van Vollenhoven en minister Melanie Schultz van Haegen van Infrastructuur en Milieu het ecoduct over de A1 bij Hoog Buurlo. Dankzij deze natuurbrug kunnen edelherten, wilde zwijnen, dassen, boommarters en zandhagedissen ongestoord de A1 oversteken en zich vrijelijk bewegen van het noorden van de Veluwe (Kroondomein Het Loo) naar het zuiden (het terrein van Staatsbosbeheer). En vice versa uiteraard. In december 2011 bleek dat de dieren de weg naar de overkant al uitstekend weten te vinden. Boswachters vonden toen op en rond het ecoduct sporen van wilde zwijnen, reeën, edelherten en vossen. Ook dassen waren al gesignaleerd.

Het overgrote deel van Kroondomein Het Loo is vrij toegankelijk voor het publiek van 25 december tot 15 september. Jaap Kuper hecht daar ook zeer aan. “Wij willen al dit moois graag delen. Kroondomein Het Loo is een bijzondere plek. Zeker voor wandelaars die hun eigen weg willen vinden en in alle rust willen genieten van de natuur en het landschap.” En de oplettende wandelaar treft tussen al het natuurschoon middenin het bos nog een verborgen schat aan: De Kathedraal, een kunstwerk van Marinus Boezem dat geïnspireerd is op de Kathedraal van Reims maar op Kroondomein Het Loo wonderwel natuurlijk past.

Vanwege de bronst van de edelherten en het uitvoeren van de jacht is Kroondomein Het Loo gedeeltelijk afgesloten van 15 september tot 25 december. Een klein deel van Kroondomein Het Loo is nooit toegankelijk; dit zijn de rustgebieden voor het wild. De tuinen rond Het Oude Loo zijn twee maanden per jaar geopend voor publiek, meestal in april en mei. Dan bloeien de rododendrons die Koning Willem I er rond 1815 liet planten.

OVERZICHT WERKZAAMHEDEN KONINKLIJK HUIS 2011

JANUARI

Basel	Voorzitten bijeenkomst Standard Setting Bodies (SSB's)	Prinses Máxima
Den Haag	Afscheidslunch mr. G.J. Jansen als Commissaris van de Koningin Overijssel	Koningin
Amsterdam	Nieuwjaarsontvangst Nederlandse genodigden	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima, Prinses Margriet, professor Van Vollenhoven
Amsterdam	Bezoek 'Be Interactive'	Prinses Máxima
Amsterdam	Nieuwjaarsontvangst Corps Diplomatique en Internationale Organisaties	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima, Prinses Margriet, professor Van Vollenhoven
Den Haag	Audiëntie en lunch Sultan van Brunei	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima
*Leiden	Opening nieuwe vaste presentatie 'Archeologie van Nederland' in het Rijksmuseum van Oudheden	Prins van Oranje
Den Haag	Afscheid Nederlandse oud-ambassadeurs	Koningin
Amsterdam	Opening nieuwe vestiging Weekend Academie en viering 5-jarig bestaan	Prinses Máxima
Den Haag	Ontvangst deelnemers Ambassadeursconferentie 2011	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima
*Den Haag	Bijwonen netwerkbijeenkomst 'Spots on Jobs'	Prinses Máxima
Lisse	Meedoen aan Nationaal Voorleesontbijt 2011	Prinses Laurentien
*Arnhem	Bijwonen tweede Olympisch Vuur Jaarcongres	Prins van Oranje
Hilversum	Bijwonen opnamen BNN	Prinses Máxima
*Nieuwegein	Opening nationale kleindierententoonstelling i.k.v. 125-jarig bestaan Koninklijke Nederlandse Vereniging Avicultura	Koningin
*Den Haag	Ontvangst Trichet, president Europese Centrale Bank	Koningin
*Den Haag	Contacten met kabinetsleden	Koningin
*Tilburg	Bezoek leer/werkbedrijf 'Prins Heerlijk'	Prins van Oranje
Den Haag	Bijwonen Responsible Finance Form	Prinses Máxima
Waspik	Opening vernieuwde foyer Sociaal Cultureel Centrum Den Bolder	Prinses Máxima
Den Haag	Ontvangst deputatie Brigade Koninklijke Marechaussee Den Haag Beveiliging t.g.v. verjaardag	Koningin
Den Haag	Bijwonen Beraad Operationele Commandanten van de Commandant der Strijdkrachten	Prins van Oranje

FEBRUARI

Den Haag	Bezoek 'Nederland Cares'	Prins van Oranje
*Den Haag	Werkbezoek Theater Korzo	Prinses Máxima
Borger-Odoorn	Bezoek eerste JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht)	Prinses Máxima
Den Haag	Bezoek Stichting Mytikas	Prinses Máxima
Zeist	Toespraak bijeenkomst 'Women in Financial Services'	Prinses Máxima
Amsterdam	Werkbezoek Stage Entertainment (Winnaar van de Koning Willem I prijs)	Prins van Oranje
*Hilversum	Bijwonen uitreiking Gouden Apenstaarten	Prins van Oranje
Brussel	Bijwonen uitreiking 3e Routes Award, European Cultural Foundation.	Prinses Margriet, Prinses Laurentien
Arnhem	Werkbezoek voedselbank	Prinses Máxima

Arnhem	Opening nieuwbouw Produs Praktijkonderwijs	Prinses Máxima
Laren	Bijwonen Goed Geld Gala, Nationale Postcode Loterij	Prinses Máxima
Ittervoort	Werkbezoek Adams Musical Instruments (Winnaar van de Koning Willem I Prijs)	Prins van Oranje
*Den Haag	Bezoek Christoffelschool i.k.v. project 'BizWorld'	Prinses Máxima
*Amsterdam	Opening centrum 'De Nieuwe Liefde' van de Stichting Leerhuis en Liturgie	Koningin
Rotterdam	Werkbezoek Maasvlakte II	Prins van Oranje
Amsterdam	Werkbezoek politieregio Amsterdam/Amstelland	Prins van Oranje, Prinses Máxima
Den Haag	Bijwonen ondertekening overeenkomst met de Europese Unie voor verstrekken van microkredieten	Prinses Máxima

MAART

*Zetten	Bezoek Hendrik Pierson College i.k.v. project 'Veilig internetten'	Prins van Oranje
Den Haag	Bijwonen Stuurgroep CentiQ	Prinses Máxima
Rotterdam	Prijsuitreiking Beste Praktijkopleider en Beste Leerbedrijf 2010 van Nederland	Prinses Máxima
Apeldoorn	Werkbezoek Landelijk opleidings- en kenniscentrum van de Koninklijke Marechaussee	Prins van Oranje
Amsterdam	Bijwonen evenement WOMEN Inc.	Prinses Máxima
Oman	Diner Sultan van Oman	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima
*Qatar	Staatsbezoek Qatar	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima
Vlaardingen	Bijwonen 25e uitreiking Geuzenpenning	Prins van Oranje
Zoetermeer/ Driebergen	Werkbezoek Korps Landelijke Politie Diensten	Prins van Oranje
Zutphen	Opening nieuwbouw 'De Lunette' van Stichting Sutfene	Prinses Máxima
Den Haag	Opening nieuwe gezondheidscentrum Hubertusduin	Koningin
*Amsterdam	Bijwonen lancering CO_2-prestatieladder	Prins van Oranje
Utrecht	Congres 'Jongeren en Geld' van Stichting Weet Wat Je Besteedt	Prinses Máxima
*Rotterdam	Bezoek aan Max Foundation	Prins van Oranje
Rotterdam	Toespraak tijdens symposium 'Vrijwilligerswerk in Openbare Orde en Veiligheid'	professor Van Vollenhoven
*Diverse locaties	NL Doet	Leden Koninklijke Familie
*Leiden	Opening tentoonstelling 'Lucas van Leyden en de Renaissance'	
Kaapstad	Bijwonen Wereld Water Dag	Prins van Oranje
Den Haag	Opening permanente tentoonstelling 'Kikker' in het Kinderboekenmuseum	Prinses Laurentien
*New York	Bijwonen Reference Group Meeting, UN Capital Development Fund	Prinses Máxima
*Den Haag	Ontvangst aantal geïnterviewde personen voor documentaire 'De Koningin en ik'	Koningin
Lisse/Den Haag	Bezoek en audiëntie Bondspresident Duitsland en mevrouw Bettina Wulff	Koningin, Prins van Oranje
Utrecht	Bijwonen oratie nieuwe houder Prins Claus Leerstoel	Prinses Máxima
Oegstgeest	Bijwonen Wereld Stop Tuberculose Dag	Prinses Margriet
*Vietnam	Officieel bezoek Vietnam	Prins van Oranje, Prinses Máxima
*Arnhem	Opening nieuwe kantoor Cito	Koningin

APRIL

Den Bosch	Openen gerestaureerde Sint-Jan	professor Van Vollenhoven
Den Haag	Uitblinkerlunch	Prins van Oranje, Prinses Máxima
Rotterdam	Bezoek Stichting 'Hoedje van Papier'	Prinses Máxima
Den Haag	Toespraak videoconferentie 'Financial Inclusion Policymakers' Forum in Maleisië	Prinses Máxima
Rotterdam	Werkbezoek aan de Koninklijke Vereniging van Nederlandse Reders	Prinses Margriet, professor Van Vollenhoven
*Den Haag	Uitreiking Eremedaille voor Kunst en Wetenschap in de Huisorde van Oranje aan professor dr. H.J. Lindeboom	Koningin
Culemborg	Werkbezoek Family Factory	Prins van Oranje
Den Haag	Ontvangst bestuursleden World Scout Foundation (WSF), de Olave Baden-Powell Society en Scouting Nederland	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima
Den Haag	Bijwonen opening Presentation Ceremony of Orange 2011 en galadiner	Prinses Máxima
*Duitsland	Staatsbezoek Bondsrepubliek Duitsland	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima
*Veenhuizen	Openen Maallustcomplex en Klein Soestdijk	professor Van Vollenhoven
Rotterdam	Toespraak voorjaarsforum Natuurmonumenten	professor Van Vollenhoven
Arnhem	Bijwonen congres 100 jaar Nederlandse Vereniging van Microbiologie	Prins van Oranje
Apeldoorn	Openen duurzame hoofdkantoor (financieel adviescentrum) Rabobank Apeldoorn	Prinses Margriet
Amsterdam	Opening Volgermeerpolder	Prins van Oranje
Den Haag	Bijwonen Koninginnedagconcert 2011	Koningin, Leden Koninklijke Familie
*Alphen a/d Rijn	Bijwonen herdenking slachtoffers schietpartij winkelcentrum 'De Ridderhof'	Koningin, Prins van Oranje
Wassenaar	Inspectie Erewacht Koninklijke Luchtmacht en ontvangst deputatie Brigade Koninklijke Marechaussee Den Haag Beveiliging	Prins van Oranje
Gilze-Rijen	Uitreiken insignes voor 'Optreden onder Gevechtsomstandigheden' aan Defensie Helikopter Commando personeel (DHC)	professor Van Vollenhoven
Amsterdam	Bijwonen 23e editie Nationaal Vioolconcours Stichting Studiefonds Oskar Back	Prins Constantijn, Prinses Laurentien
Londen	Bijwonen huwelijk Z.K.H. Prins William en mevrouw Catherine Middleton	Prins van Oranje, Prinses Máxima
Den Haag	Audiëntie mevrouw Park Geun-hye, 'Special Envoy' Zuid-Korea	Koningin
Den Haag	Ontvangst deputaties van de Garderegimenten Grenadiers en Jagers en Fuseliers Prinses Irene	Koningin
*Weert/Thorn	Meevieren Koninginnedag	Koningin, Leden Koninklijke Familie

MEI

*Den Haag	Audiëntie mevrouw Mary M.P. McAleese, President van Ierland	Koningin
Amsterdam	Bijwonen Nationale Herdenking in de Nieuwe Kerk en kranslegging bij het Nationaal Monument op de Dam	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima
Rhenen	Bijwonen herdenking Grebbeberg 2011	Prinses Margriet, professor Van Vollenhoven
Amsterdam	Bijwonen afsluiting Nationale Viering van de Bevrijding	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima
Wageningen	Herdenkingsbijeenkomst i.k.v. capitulaties 1945	professor Van Vollenhoven

*Groenland	Werkbezoek Groenland	Prins van Oranje
Apeldoorn	Openen tentoonstelling 'Prinses Máxima 40 en 10 jaar in Nederland'	Koningin, Prinses Máxima
Amsterdam	Prijsuitreiking World Press Photo	Prins Constantijn
Harderwijk	Uitnodiging jubileumdag Stichting SOS Dolfijn i.v.m. 20-jarig bestaan	professor Van Vollenhoven
Senegal/Mali	Bezoek Senegal en Mali	Prinses Máxima
*Amsterdam	Jaarlijks galadiner Corps Diplomatique	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Margriet, professor Van Vollenhoven
*Oude Pekela	Officiële opening Onderwijscentrum Pekela	Koningin
Den Haag	Bijwonen Bijzondere Algemene Ledenvergadering Bond Heemschut	Koningin
*Den Haag	Bijwonen officiële opening 'Huis van Europa'	Koningin
*Den Haag	Prijsuitreiking 'Appeltjes van Oranje 2011'	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima
Wassenaar	Ontvangst deputatie Brigade Koninklijke Marechaussee Den Haag Beveiliging t.g.v. verjaardag	Prinses Máxima
*Den Helder	Bijwonen ingebruikname vernieuwde wijk 'Nieuw Den Helder'	Koningin
Lausanne	Bijwonen IOC-briefing Olympische Spelen 2018 en vergadering marketingcommissie	Prins van Oranje
Velsen	Bezoek 'Wijzer in Geldzaken Parade'	Prinses Máxima
Den Bosch	Opening Moerputtenbrug en Venkantbrug	professor Van Vollenhoven
Breda	Opening nieuw behandelgebouw GGz Breburg	Prinses Máxima
*Utrecht	Bezoek Altrecht geestelijke gezondheidszorg t.g.v. het 550-jarig bestaan	Koningin
Rotterdam	Bezoek aan Stichting BuurtLAB	Prinses Máxima
Noordwijk	Uitreiken Nationale Luchtvaartprijs	professor Van Vollenhoven
Den Haag	In ontvangstname postzegel met een themaboek 65-jarig bestaan Unicef Nederland	Koningin
Wassenaar	Bijwonen bijeenkomst Reference Group Financial Inclusion	Prinses Máxima
*Diverse locaties	Streekbezoek Flevoland	Koningin
Den Haag	Bijwonen Politiek Beraad minister van Defensie	Prins van Oranje
Amsterdam	Opening Internationale Sculptuurtentoonstelling 'Art Zuid 2011 The World Around'	Koningin
Amsterdam	Bijwonen concert Concertgebouworkest t.g.v. 40e verjaardag Prinses Máxima	Leden Koninklijke Familie
Amsterdam	Bijwonen eerste SOCAP/Europe congres	Prinses Máxima
Hein/Wijhe	Bijwonen 'Lente in Overijssel'	professor Van Vollenhoven
*'t Harde	Werkbezoek Joint ISTAR Bataljon	Koningin
Oosterwolde	Bijwonen kennismakingsbijeenkomst internet voor senioren	Prins van Oranje
*Amsterdam	Bijwonen concert Concertgebouworkest voor de Japanse samenleving in Nederland	Prins van Oranje, Prinses Máxima
Ureterp	Bezoek aan de 50e Stichting Present	Prinses Máxima

JUNI

Den Haag	Audiëntie de heer F.J. Refunjol, Gouverneur van Aruba	Koningin
Kijkduin	Opening 'Biënnale Kijkduin 2011'	Koningin
*Rotterdam	Uitreiken diploma's NIBUD geldexamen	Prinses Máxima
Amsterdam	Officiële openingsvoorstelling bijwonen Holland Festival 2011	Koningin
Eindhoven	Bijwonen jubileumeditie internationale Concours Hippique	Koningin
Den Haag	Opening 'Den Haag onder de Hemel 2011'	Prinses Máxima

Washington	Toespraak bij congres van Tiffany Circle (Society of Women leaders - American Red Cross)	Prinses Margriet
Amsterdam	Bezoek Wibautcollege (ROC)	Prinses Máxima
Almere	Opening gebouw het Klokhuis	Prinses Máxima
Amsterdam	Bijwonen conferentie over microfinanciering t.g.v. het 5-jarig jubileum van Triple Jump	Prinses Máxima
Den Haag	Bijwonen Managementteamvergadering Commando Diensten Centra van het Ministerie van Defensie	Prins van Oranje
Amsterdam	Bijwonen congres 'European Microfinance Network 2011'	Prinses Máxima
Den Haag	Bijwonen jaarlijkse beursuitreiking United World Colleges	Prins van Oranje
Amsterdam	Ontvangst leden Europa Nostra	Prinses Margriet
Den Haag	Bijwonen officiële opening The Hague Institute for Global Justice	Prinses Margriet
Mexico	Bezoek Mexico i.k.v. inclusive finance	Prinses Máxima
Amersfoort	Werkbezoek Joint Task Force Counter - IED	Koningin
Den Haag	Audiëntie mevrouw H. Kraft, Voorzitter Duitse Bondsraad	Koningin
Culemborg	Bijwonen theaterproductie 'Nie Swart Nie Wit Nie'	professor Van Vollenhoven
Amsterdam	Bijwonen paleissymposium 'On Consciousness'	Koningin, Prins van Oranje
Den Haag	Bijwonen Hofvijverconcert	Koningin
*Rotterdam	Bijwonen Heilige Mis t.g.v. afscheid Monseigneur drs. A.H. van Luyn als Voorzitter Nederlandse Bisschoppenconferentie en Bisschop van Rotterdam	Prins van Oranje, Prinses Máxima
Berlaar	Toespraak minisymposium voor Stichting Diabetes Onderzoek Nederland	professor Van Vollenhoven
*New York	Bijwonen vergadering van de UN Secretary-General's Advisory Board on Water and Sanitation (UNSGAB)	Prins van Oranje
Amsterdam	Welkomstwoord 'World Conference for Physical Therapy'	Prinses Margriet
Den Bosch	Bijwonen conferentie 'Social Performance Task Force'	Prinses Máxima
*Utrecht	Eerste slag herdenkingsmunt 100 jaar Koninklijke Nederlandse Munt	Koningin
Amsterdam	Bijwonen kennismakingsconcert van het Koninklijk Concertgebouworkest	Prinses Máxima
Utrecht	Eregast bij 40-jarig jubileum VGVZ	Prinses Margriet
Amsterdam	Uitreiking Zilveren Anjer	Koningin
Amsterdam	Opening tentoonstelling Anton Corbijn	Prins Constantijn, Prinses Laurentien
Amsterdam	Toespraak tijdens diner BlackRock	Prinses Máxima
Den Haag	Bijwonen 'An Evening of American Music'	Prinses Margriet, professor Van Vollenhoven
*Den Bosch	Officiële opening Jeroen Bosch Ziekenhuis	Prins van Oranje
Groesbeek	Bezoek Museumpark Orientalis	Prinses Máxima
*Den Haag	Bijwonen Nederlandse Veteranendag	Prins van Oranje
Vaassen	Openen tentoonstelling 'Glas Natuurlijk ... Natuurlijk Glas'	Prinses Margriet
Arnhem	Bijwonen voorstelling 'End of Season'	Prinses Margriet
Veenhoop	Bezoek zeilkamp 'Zomerzotheid'	Prinses Margriet
*IJmuiden	Werkbezoek Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij	Koningin
Den Haag	Bijwonen conferentie 'Vrouwen en Ondernemen, een schoolvoorbeeld'	Prinses Máxima
Den Haag	Bijwonen viering 200 jaar advocatuur in Nederland	Prins van Oranje
Den Haag	Audiëntie de heer Mahmoud Abbas, President van de Palestijnse Autoriteit	Koningin
Den Haag	Ontvangst Commandant Koninklijke Marechaussee, Luitenant-generaal mr. D van Putten i.v.m. 55 jaar Schutsvrouwe van Koninklijke Marechaussee	Koningin
Maastricht	Opening gerenoveerde gebouw European Centre for Development Policy Management, en vernoeming centrale hal naar Prins Claus	Prins Constantijn
Amsterdam	Opening tentoonstelling 'Opstand als opdracht, Flinck, Lievens, Ovens, Jordaens, De Groot, Bol & Rembrandt in het Paleis'	Prinses Margriet

JULI

*Den Haag	Bijwonen opening nieuwe hoofdkwartier Europol	Koningin
Monaco	Bijwonen huwelijk Z.D.H. Prins Albert II van Monaco en mevrouw Charlene Wittstock	Prins van Oranje, Prinses Máxima
*Haren	Vlootschouw t.g.v. het 100-jarig bestaan van Vereniging Watersport De Twee Provinciën	Koningin
Durban	Bijwonen IOC-sessie 2011	Prins van Oranje
Amsterdam	Openen tentoonstelling ingelijste botanische tekeningen van Janneke Brinkman en expositie foto's gemaakt door PvV	professor Van Vollenhoven

AUGUSTUS

*Amsterdam	Bijwonen concert European Union Youth Orchestra	Koningin
Bussloo	Deelnemen aan interactieve sessie tijdens het Xniozz Flevo Festival	Prinses Máxima
Stockholm	Bijwonen vergaderingen Global Water Partnership (GWP)	Prins van Oranje
*Rotterdam	Bijwonen FEI European Dressage Championships 2011	Koningin
Wassenaar	Bijwonen kringgesprek aantal vrouwelijke leden Vereniging Mensa Nederland	Prinses Máxima
*Alphen a/d Rijn	Opening nieuw archeologisch museum	Prinses Máxima
Schiphol	Werkbezoek Koninklijke Marechaussee	Prinses Máxima
*Utrecht	Bezoek Stichting Al Amal	Prinses Máxima
Wessem	Bezoek Stichting Catharijn	Prins van Oranje
Rotterdam	Officiële opening nieuwe gebouw Stichting CHIO Rotterdam	Prins van Oranje
*Alkmaar	Opening eerste Oranje Huis	Prinses Máxima
Apeldoorn	In ontvangstname jubileumboek '130 jaar Oranjefeesten Apeldoorn'	Koningin

SEPTEMBER

*Amersfoort	Bezoek sportinitiatief 'De Weg Andersom'	Prins van Oranje
*Den Haag	Ontvangst voorzitter Eerste Kamer der Staten-Generaal	Koningin
Amsterdam	Bijwonen briefing inzake Inclusive Finance	Prinses Máxima
Rotterdam	Bijwonen International Paralympic Committe Charity gala	Prinses Margriet
*Holten	Openen informatiecentrum Canadese Begraafplaats Holten	Prinses Margriet, professor Van Vollenhoven
Amsterdam	Bijwonen galaconcert 100 jaar Genootschap Nederlandse Componisten	Koningin
Kroondomein	Opening ecoduct Hoog Buurlo	Prinses Margriet, professor Van Vollenhoven
Den Haag	Presentatie eerste exemplaar handboek 'Cultural Emergency in Conflict and Disaster' t.g.v. 15 Jaar Prins Claus Fonds	Prins Constantijn
Den Haag	Voorlezen tijdens Week van Alfabetisering	Prinses Laurentien
Den Haag	Opening congres 'International Psychogeriatric Association'	Prinses Margriet
*Den Haag	Bijwonen herdenkingsbijeenkomst 65 jaar Oorlogsgravenstichting	Koningin
*Den Haag	Toespraak t.g.v. Wereld Alfabetiseringsdag	Prinses Laurentien
Amsterdam	Bijwonen Open Monumentendag - Amsterdam	professor Van Vollenhoven
*Hengelo	Werkbezoek aan Thales Nederland B.V.	Prins van Oranje
Amsterdam	Bijwonen feestelijke slotbijeenkomst Week van de Alfabetisering	Prinses Laurentien
*Zwijndrecht	Opening nieuwe hoofdkantoor Van Leeuwen Buizen Groep	Prinses Máxima

*Amsterdam	Bijwonen jubileumgala 50 jaar Het Nationale Ballet	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima
Rotterdam	Werkbezoek Mariniers Opleidings Centrum (MOC)	Prins van Oranje
Den Haag	Bijwonen jubileumcongres European Burns Association	Prinses Margriet
Apeldoorn	Ontvangst Canadese veteranen en soldaten van Hastings and Prince Edward Regiment	Prinses Margriet, professor Van Vollenhoven
Epe	Werkbezoek gemeente Epe en officiële opening Prins Willem Alexanderhal	Prins van Oranje
Parijs	Bijwonen UNPRI jaarvergadering	Prinses Máxima
Haarlemmer-meerpolder	Heropening gemaal De Cruquius	professor Van Vollenhoven
Apeldoorn	Officiële opening nieuw pand Rode Kruis - Afdeling Apeldoorn	Prinses Margriet
Groningen	Opening Cancer Center (UMCG)	Prinses Margriet
Arnhem	Opening van 'De Belevenis'	Prinses Annette
*Den Haag	Prinsjesdag 2011	Leden Koninklijk Huis
Den Haag	Uitreiking Eremedaille voor Kunst en Wetenschap aan mevrouw drs. A.G.A. van Grevenstein-Kruse	Koningin
Wassenaar	In ontvangstname 1e exemplaar boek 'Alle gedichten' van Jorge Luis Borges	Prinses Máxima
Den Haag	Audiëntie de heer A. Kwasniewski, oud-President van de Republiek Polen	Koningin
Kerkrade	Bijwonen start jubileumviering 60 jaar World Music Contest Kerkrade	Prinses Máxima
*Rotterdam	Opening Gate Terminal Maasvlakte	Koningin
Washington	Bijwonen IMF-WB jaarvergadering	Prinses Máxima
*De Wijk	Bijwonen onthulling monument 'Het Onbevattelijke' op de Dag Herdenken Geweldsslachtoffers	Koningin
*Harskamp	Werkbezoek aan het Korps Nationale Reserve (Natres)	Prins van Oranje
Apeldoorn	Bijwonen viering Burendag	Prins van Oranje
Mexico	Bijwonen vergaderingen i.k.v. haar VN-functie	Prinses Máxima
Den Haag	Audiëntie de heer Nguyen Tan Dung, minister-president Vietnam	Koningin
Eindhoven	Werkbezoek aan het European Air Transport Command (EATC)	Prins van Oranje
*Utrecht	Bijwonen symposium 'Tussen thuis en verpleeghuis' t.g.v. 55 jaar Prinses Beatrix Fonds	Koningin
Vrouwenpolder	Bijwonen lunch Vietnamese minister-president	Prins van Oranje

OKTOBER

*Amsterdam	Bijwonen heropening vernieuwde Scheepvaartmuseum	Koningin
Amsterdam	Opening nieuwe handelsvloer	Prinses Máxima
Amsterdam	Opening Brasil Festival	Prinses Máxima
Den Haag	Afscheidslunch de heer L.J.P.M. Frissen als Commissaris der Koningin Provincie Limburg	Koningin
Den Haag	Uitblinkerlunch	Prins van Oranje, Prinses Máxima
Den Haag	Bezoek project inrichting buurtmoestuinen en groen in de wijk	Prinses Máxima
Amsterdam	Bijwonen uitblinkergala mbo-studenten	Prinses Máxima
*Lemmer	Opening bezoekerscentrum ir. D.F. Woudagemaal	Prinses Margriet
*Den Haag	Opening gerenoveerde gebouw Raad van State	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima
*Utrecht	Bijwonen symposium 'Inclusive finance, business and knowledge development: towards a sustainable future'	Prinses Máxima
Leiden	Bijwonen 32e symposium van de VeerStichting	Koningin
*Groningen	Bezoek twee projecten Oranje Fonds	Prins van Oranje

Rome	Opening tentoonstelling Mondriaan	Prinses Máxima
Rotterdam	Officiële opening Eerste Europese Congres van European Assertive Outreach Foundation 'Crossing borders'	Prinses Margriet
*Amsterdam	Uitreiking Prijs voor Vrije Schilderkunst 2011	Koningin
Arnhem	Bijwonen galavoorstelling 40 jaar Introdans	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima, Prinses Margriet, professor Van Vollenhoven
*Alkmaar	Openen nieuwe Exodushuis	Prinses Máxima
Alkmaar	Onthullen gerestaureerde gewelfschilderijen in de Grote Sint Laurenskerk en bijwonen herdenkingsplechtigheid ontzet van Alkmaar	Koningin
Evertsoord	Bijwonen symposium 'Gedetineerde Vrouwen'	Prinses Máxima
Groningen	Bijwonen 175-jarig jubileum Noordhoff Uitgevers	Prins van Oranje
*Wijk en Aalburg	Officiële opening Zorgplein Maaswaarden locatie Wijkestein	Koningin
Amsterdam	Opening 25e Cinekid Festival	Prins van Oranje, Prinses Máxima
Den Haag	Bijwonen Roots2Share in het Museon	Prins van Oranje
Den Haag	Bijwonen viering 400 jaar lutherse gemeenten Delft en Den Haag	Koningin
Eindhoven	Bijwonen 'Design Safari' tijdens de Design Week	Prinses Máxima
Baarn	Bijwonen opening nieuwbouw Waldheim Mavo en Baarnsch Lyceum	Koningin
Parijs	Toespraak tijdens OECD-waterconferentie	Prins van Oranje
Utrecht	Bijwonen Slinger Event	Prinses Máxima
Amsterdam	Bijwonen Maatschappelijk Betrokken Ondernemen Koplopers Overleg	Prinses Máxima
*Haarlem	Opening nieuwe huisvesting 'Stem in de stad'	Prinses Máxima
Den Haag	Audiëntie scheidende en nieuw benoemde Commandant Landstrijdkrachten, Luitenant-generaal Bertholee en Luitenant-generaal De Kruif	Koningin
*Amsterdam	Bijwonen conferentie over samenwerking met het bedrijfsleven bij ontwikkelingsamenwerking	Prins van Oranje, Prinses Máxima
Amsterdam	Bijwonen benefietavond t.g.v. 80e verjaardag Cristina Deutekom	Prinses Margriet, professor Van Vollenhoven
*De zes eilanden	Bezoek Caraïbische deel van het Koninkrijk	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima

NOVEMBER

Rotterdam	Overhandigen 'Radio 5 Nostalgia Oeuvreprijs' aan Lee Towers	professor Van Vollenhoven
Amsterdam	Bijwonen finales ITF Invacare Doubles Wheelchair Tennis	professor Van Vollenhoven
Den Haag	Opening 'Week van het Geld'	Prinses Máxima
*Dinteloord	Officiële opening biomassavergister van Suiker Unie	Prins van Oranje
*Den Haag	Officiële opening launch 'The Sustainability Consortium'	Prinses Máxima
*Amsterdam	Uitreiking Erasmusprijs 2011	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima, Prinses Margriet
Utrecht	Bijwonen evenement 'Week van het Geld'	Prinses Máxima
*Den Haag	Bijwonen viering '200 Jaar Rechterlijke Macht in Nederland'	Koningin
Amsterdam	Afscheidsdiner de heer E. Veen, directeur Hermitage	Prins van Oranje
Den Haag	Ontvangst leden European Trilateral Commission	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima
Den Haag	Toespraak tijdens lunchbijeenkomst European Trilateral Commission	Prins van Oranje
Bonn	Bijwonen UNSGAB vergadering en bijwonen Bonn Conference 2011: 'The Water, Energy and Food Security Nexus - Solutions for the Green Economy'	Prins van Oranje
Scheveningen	Bijwonen viering 100 jaar FloraHolland	Koningin

*Deventer	Werkbezoek Ondernemershuis Deventer	Prinses Máxima
*Assen	Heropening Drents Museum	Koningin
Amsterdam	Bijwonen Balletgala Stichting Dansersfonds '79	Koningin
*Groningen	Bijwonen viering 50 jaar Stichting Het Poortje Jeugdinrichtingen	Koningin
Amsterdam	Opening Amsterdamse Participatiemarkt	Prinses Máxima
*Den Haag	Bijwonen jubileumcongres t.g.v. 85-jarig bestaan Reumafonds	Koningin
*Sneek	Officiële opening project 'WaterSchoon'	Prins van Oranje
Amsterdam	Bijwonen galapremière Nederlandse documentaire 'El sonido del Bandoneon' tijdens opening IDFA Competition for Dutch Documentary	Prins van Oranje, Prinses Máxima
*Noordwijk	Bezoek pilotschool Boris-methode	Prinses Máxima
New York	Bijwonen 30e Peter Stuyvesant Ball	Prinses Margriet, professor Van Vollenhoven
Amsterdam	Bijwonen officiële première film 'Nova Zembla'	Prins van Oranje, Prinses Máxima
Gouda	Opening tentoonstelling 'Goudse Glazen' in de Sint-Janskerk	Koningin
*Petten	Bijwonen viering 50 jaar Hoge Flux Reactor	Koningin
Utrecht	Bijwonen Werkconferentie deelnemers 'Kinderen Maken Muziek'	Prinses Máxima
Zaandam	Bezoek conferentie 'Kunst Beweegt'	Prins van Oranje, Prinses Máxima
Breukelen	Toespraak 'Inclusive Finance' (65 jaar Nyenrode)	Prinses Máxima
*Enschede	Bijwonen Dies Natalis t.g.v. 50 jaar Universiteit Twente	Koningin
Breda	Toespraak tweejaarlijks congres Onze Taal, met als thema 'Taal leren'	Prinses Laurentien
Den Haag	Audiëntie Dr. D. Türk, President Slovenië	Koningin
*Amsterdam	Uitreiken Prins Bernhard Cultuurfonds Prijs	Prinses Máxima
*Den Haag	Officieel bezoek President Mali	Koningin, Prinses Máxima
*Zuidhorn	Opening Zonnehuis Oostergast	Prinses Máxima

DECEMBER

Den Haag	In ontvangstname 1e exemplaar toolkit 'Omgaan met laaggeletterdheid binnen de huisartspraktijk'	Prinses Laurentien
*Den Haag	Uitreiking vaandel Korps Militaire Administratie	Koningin
Den Haag	Ontvangst gesp met cijfer XXV i.k.v. Langdurige Dienst als officier	Prins van Oranje
Lunteren	Openen accommodatie 'Het Bosgoed' St. Mens en Samenleving	Prinses Margriet
Amsterdam	Bijwonen uitreiking 'Meer dan Handen Awards'	Prinses Margriet
*Tilburg	Bijwonen opening nieuwe fabriek FUJIFILM	Prins van Oranje
Den Haag	Bijwonen Conferentie Internetvrijheid	Prins van Oranje
*Arnhem	Werkbezoek Siza	Prins van Oranje
Utrecht	Bijwonen slotmanifestatie Duizend en één Kracht	Prinses Máxima
Den Haag	Bijwonen viering 50 jaar De Lotto	Prins van Oranje
*Amsterdam	Uitreiking Prins Claus Prijs 2011	Leden Koninklijke Familie
Lelystad	Bijwonen 6e Koninkrijksconcert	Koningin
*Den Haag	Beëdiging minister Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	Koningin
*Amsterdam	Bijwonen Paleissymposium 'Nieuws over de crisis'	Koningin, Prins van Oranje, Prinses Máxima
*Antwerpen	Bijwonen conferentie over het Vlaams-Nederlandse Deltagebied	Prins van Oranje
Amsterdam	Bijwonen viering ingebruikname gerestaureerd Portugese Synagoge-complex	Koningin
Den Haag	Afscheidsaudiëntie vertrekkende Nederlandse ambassadeurs	Koningin
*Praag	Bijwonen uitvaartplechtigheid Vaclav Havel	Prins van Oranje
*Den Haag	Kersttoespraak	Koningin

Colofon

Samenstelling	Dienst van het Koninklijk Huis, Kabinet der Koningin, Kroondomein Het Loo en Rijksvoorlichtingsdienst
Tekst en eindredactie	Elza Kuipers
Vormgeving	KRUIT communication-design, Den Haag
Druk	Drukkerij Aktief bv, Den Haag
Copyright fotografie (per pagina)	ANP: 17, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 44, 45, 46, 47, 53, 55, 56, 58, 59, 63, 65, 66, 67, 69, 70, 71, 72, 75, 79, 83, 84, 85, 86, 87, 90, 92, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 114, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 126, 127, 128, 130 Dick Boes: 57 ESA/NASA, foto's: André Kuipers: 131 Het Poortje Jeugdinrichtingen: 113 John Thuring: 52 KNRM: 68 Kroondomein Het Loo, foto: J. Huttinga: 134, 135, 136, 138, 139 Lenus van der Broek: 125 Marc Cornelissen: 48, 49, 51 Max Foundation: 27 Ministerie van Defensie: 60, 88 Ministerie van Financiën: 15 Nibud: 61 Nico Kok: 62 Novum Foto: 8, 9, 12, 16, 19, 23, 40, 41, 42, 43, 54, 73, 76, 77, 78, 80, 82, 89, 91, 93, 115, 137 Olympisch Vuur: 14 Oranje Fonds: 18, 74, 94 Philip de Roo: 50 Rijksvoorlichtingsdienst, foto: Frank van Beek: 6 Thales: 81 Tino van Dam Fotografie: 13 UN Photo: 64 Wim Ruigrok: 129 Women's World Banking: 31
ISBN	978-90-818851-0-2

© 2012 Dienst van het Koninklijk Huis/Rijksvoorlichtingsdienst, Den Haag

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze zonder voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de Rijksvoorlichtingsdienst.